

43

Birgivi

V A S I Y E T - N Â M E

(Dil Özellikleri-Metin-Sözlük)

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan: Halil İbrahim HAKSEVER

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Ödeman Nedim TÜRK

HALATYA-1989

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne

İşbu çalışma, jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Ana Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan:

Üye :

Üye :

Onay,

Yukardaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine âit olduğunu onaylarım.

.../.../1989

İ Ç İ N D E K İ L E R

ÖNSÖZ.....	1
GİRİŞ	3
a.Birgili Mehmed Efendi hayatı.....	3
b.Eserleri	4
c.Vasıyetnâme	6
d.Nüshaları	7
e.Kullanılan kısaltmalar	9
f.Transkripsiyon işâretleri	10
DİL ÖZELLİKLERİ	
I. İMLÂ	11
1.Ünlüler	11
2.Ünsüzler	20
3.Eklerin yazılışı	24
4.Ünsüzle biten kelimelerin eklenme sırasında durumları	25
5.Birleşik yazılan sözler	26
6.Yabancı kelimelerin imlâsı	26
II. FONOLOJİ (Ses bilgisi)	31
A Ünlüler	
1.Uyum	31
2.Uzun ünlü	35
B Ünsüzler	36
C Fonetik hâdiseler	39
III MORFOLOJİ (Şekil bilgisi)	41
A.Çekim ekleri	
1.İsim çekimi	41
a.Çokluk	41
b.İyelik	41

c.Hal ekleri	42
d.Soru eki	43
2.Fiil çekimi	44
a.haber kipleri	44
b.dilek kipleri	44
B.Yapım ekleri	
1.İsimden isim	46
2.Fiilden isim	46
3.İsimden fiil	46
4.Fiilden fiil	46
5.Partisip	47
6.Gerundium	47
SONUÇ	48
TRANSKRİPSİYON	49-102
SEÇME SÖZLÜK	103
BİBLİYOGRAFYA	111
METNİN FOTOKOPİSİ	112

Yüksek Lisans tezi olarak aldığımız, Birgivi'nin Vasıyetnâme adlı eserinin dili, bugünkü Türkiye Türkçesine fazla uzak olmayan bir devreyi temsil etmektedir.

Osmanlı Türkçesinden Türkiye Türkçesine doğru bir seyir takip eden Türk dilinin bu geçiş devresine baktığımızda, Eski Anadolu Türkçesi ve Klasik Osmanlıcadan bazı farklılıklar görürüz. Gerçi, Osmanlıcanın ağır nesir dilinin de yer yer devam ettiği bu devrede, bilhassa didaktik mahiyette, sade bir Türkçe ile yazılmış, halka hitap eden eserlerin de varlığı dikkati çeker. Aynı zamanda, Eski Anadolu Türkçesine has karakteristik özelliklerin değiştiği, Türkiye Türkçesine doğru bir ilerleme kaydedildiği fark edilir.

Bugünkü Türkiye Türkçesinin kaynağını oluşturan Eski Anadolu Türkçesinin fonetik ve morfolojik özelliklerinden nisbeten uzak, Osmanlıcanın sade olmayan klasik nesir dilinden de farklı, Türkiye Türkçesinin bir önceki devresini teşkil eden bu devir (Yeni Türkçe), en az incelenen tarihî şivemiz olması bakımından da üzerinde durulmaya değer bulunmuştur. İncelenecek devrenin en güzel dil örneğini, halka hitap eden mensur ve dinî bir metnin oluşturacağı düşüncesinden hareketle, Birgivi'nin Vasıyetnâme adlı eseri, tez konusu olarak seçildi. Vasıyetnâme üzerinde dil bakımından bir çalışma yapılmamış olması, metnin harekeli ve okunaklı oluşu Yeni Türkçe dönemine ait bu eseri inceleme hususunda ayrı bir teşvik unsuru olmuştur.

Eserin önce imlâsı ele alındı. Ünlülerin kelime

başında, kelime içinde ve sonunda yazılış şekilleri yeterli örneklerle tesbit edildi. Bazı ünsüzlerin kalın ve ince ünlülerin yanında nasıl yazıldıkları ve hangi sesi gösterdikleri ortaya konuldu. Eklerin yazılışı, birleşik yazılan sözler, yabancı kelimelerin imlâsı ayrı ayrı ele alınarak gösterildi.

Devamı olan fonetik kısmında, uyum ve uzun ünlü meselesi, ünsüzlerdeki değişmeler ve fonetik hadiseler üzerinde duruldu.

Daha sonra, eserin şekil özelliklerinin tesbitine çalışıldı. İsim ve fiil çekimi, yapım ekleri, partisip ve gerundiumlar listelendi.

Dil özelliklerinden sonra sözlük kısmında, bugün pek kullanılmayan arkaik kelimeler ile kültür bakımından ilgi çekici kelimeler ve deyimler verilmeye çalışıldı.

Bibliyografyada ise, sadece istifade ettiğimiz kaynaklar ile Birgivi Mehmed Efendi ve Vasıyetnâme ile ilgili yayınlardan tesbit edebildiklerimiz verildi.

Bu çalışmada bana her bakımdan yol gösteren hocam Doç. Dr. O.Nedim Tuna'ya ve kendisinden çokça istifade ettiğim Dr. Gürer Gülsevin'e teşekkürü bir borç bilirim.

Halil İbrahim HAKSEVER

25 Mayıs 1989

MALATYA

G İ R İ Ő

Birgivi Mehmed Efendi Hayatı ve Eserleri (x)

Hayatı

İmam Birgivi diye de bilinen Mehmed Efendi, 1522 (H.928) yılında Balıkesir'de doğmuştur. Müderris Ali Efendi adlı zatın oğludur. İlk tahsilini babasının yanında yaptıktan sonra İstanbul' gelmiş, önce Ahîzâde Mehmed Efendi'nin, sonra da kazasker Abdurrahman Efendi'nin derslerine devam etmiştir. Tahsilini tamamladıktan sonra İstanbul medreselerinde tedris ile meşgulken, Bayramiye şeyhlerinden Abdurrahman Karamanî'ye intisab ederek tasavvuf yoluna girmiştir. Üstadı Abdurrahman Efendi'nin delâleti ile Edirne'de Ordu Kassamı^(xx) olmuş, fakat kısa bir müddet sonra, memuriyet ve tedris hayatından el çekmek istemişse de, şeyhi vaaz ve tedristen tamamen vaz geçmesine razı olmamıştır.

Padişah 2. Selim'in hocası Ataullah Efendi ile aralarında yakınlık ve samimiyet vardı. Ataullah Efendi, İzmir vilâyetine bağlı Ödemiş kazasının Birgi nahiyesinde bir medrese yaptırmıştı. Buranın müderrisliğini Mehmed Efendi'ye vermiş, o da ömrünün sonuna kadar burada tedris, te'lif ve vaaz ile meşgul olmuştur. Kendisine Birgili denmesinin sebebi budur.

Birgivi, şerîatı korumak için her bid'atin şiddetle aleyhinde bulunmuş ve mevki hatırı için dine karşı olan saygısızlıklara göz yummamıştır. Hatta son zamanlarda

(x) Bu bilgiler İ.A.(c.2). ve Osm. Müelf.(c.1)'den alınmıştır.

(xx) Vârisler arasında terekeyi taksim ve yetimlerin mirasını muhafaza ve idare eden şer'î mahkeme memuru.

din ve devlet idaresinde gördüğü yolsuzlukları islah maksadıyla, Birgi'den İstanbul'a gelerek, vezir-i azam Mehmed Paşa'ya nasihatte bulunmuştur. Dinî hususlarda son derece tavizsiz olan Mehmed Efendi, şeriatten kıl kadar sapmaları bile hazmedemeyerek, yazdığı risalelerde, bilhassa para ile Kur'an-ı Kerim okutmanın ve herhangi bir ibadet mukabilinde ücret almanın haram olduğunu ilân etmesi üzerine zamanın âlimleri ile münakaşalara girişmiştir.

1573(H.981)yılında Birgi'de veba hastalığından vefat etmiştir.

Eserleri

Mehmed Efendi'nin Osmanlı Müellifleri'nde kaydedilmiş eserleri şunlardır:

1. Vasıyetnâme
2. Tarîkat-ı Muhammediyye
3. Tefsîr-i sûre-i Bakara
4. Ravzatü'l-cennât
5. Risâletün fî Beyân-i Rûsûmî'l-Mesâhifi'l-Osmâniyye
6. Şerhu Hadîs-i Erba'în
7. Cilâ'ü'l-Kulûb
8. Mudili's-Salât
9. İkâzu'n-Nâ'imîn
10. Metnün ve Şerhun mine'l-Ferâ'iz
11. Şerhu'l-Maksudü'l-Müsemma bi-im'âni'l-Enzâr
12. İnkâzü'l-Hâlikîn
13. Avâmil
14. Ahvâlü Etfâli'l-Müslimîn
15. Zehrü'l-Müte'ehhilîn

16. İzhâr
17. Nûru'l-İhyâ
18. Ed-Dürrü'l-Yetîm fî İlmi't-Tecvîd
19. Hâşiye-i Hidâye
20. İmtihânü'l-Ezkiyâi Şerhu'l-Lübbi mine'n-Nahv
21. Kifâyetü'l-Mübtedâ fi's-Sarfi
23. Risâletün fî usûli'l-Hadîs
24. Ta'lîkâtün alâ Sadri's-Şerî'a
25. Emâli tarzında bir risale
26. Seyf-i Sarım
27. Risâletün mine'l-Âdâb
28. Emsile-i Fazliye

Bu eserlerin hemen tamamı Arapça olup birçok şerh-leri vardır.(bkz. Osm. Müelf. c.1 s.285)

Birgivi'nin, Osmanlı Müellifleri'nde kaydedilmemiş, fakat TÜYATOK'ta ismine rastladığımız diğer bazı eserleri şunlardır:

29. Beyânü'r-Rükû bi'l-Hatmi fi't-Terâvîh, Antalya-Tekeli Kütüphânesi 16/1 2925
30. Fetevâ-yı Birgivî, Ant.-Tekeli 879/24 2956
31. Risâletü'l-Ferâ'iz, Ant.-Tekeli 902/4 3125 (Arapça)
32. Du'ânâme, Ant.-Tekeli 369/6 3316 (Arapça)
33. Risâle fî Beyânî'l-Haddi't-Tegannî ve'l-Lahn, Elmalı İlçe Halk Küt. 2571/6 1341 (Arapça)
34. Sûretü'l-Mektûbi'l-Fazlı Birgivî, El 2565/19 1356
35. Râhatü's-Sâlihîn ve Sevâyiku'l-Münâfikîn, El 81/1 1420 (Arapça)
36. İzhârü'l-Esrâr, Adıyaman 48/2 112 (Arapça)

Vasıyetnâme

Birgivi'nin en tanınmış ve en çok okunan eseri budur. Türkçe bir ilmihâl kitabı olup gayet sade bir dille yazılmıştır. Zamanımıza kadar dinî meselelerde halkın işine yaramış olan bu eser, Konya'lı Şeyh Ali Efendi tarafından şerh edilmiş ve Osmanpazarı müftüsü İsmail Niyazi Efendi de bu şerhe ayrı bir şerh yazmıştır. Kadızâde İslâm-bolî Ahmed bin Muhammed Emin Efendi tarafından yapılan şerh, Cevhere-i Behiyye-i Ahmediyye fî Şerhi'l-Vasıyye-ti'l-Muhammediyye ismini taşımaktadır. Vasıyetnâme Toktamışoğlu tarafından manzum olarak kuzey Türkçesine çevrilmiştir. Ayrıca batı dillerine de tercümeleri vardır. (Garcin de Tassay, L'Islamisme d'apres le Coran 1874. İ.A.c.2s.634) Vasıyetnâme, sıbyân mekteblerinde ders kitabı olması için Anadolu sahasında da nazma çekilmiştir.^(x) Bugün Latin harfleriyle Türkiye Türkçesine aktarılmış yayını da vardır^(xx)

Elimizdeki yazma Vasıyetnâme nüshası, Hüseyin Çolak'a^(xxx) âit olup fazla yıpranmamış bir cilt içerisinde 63 varaklık bir metindir. Harekeli nesihle yazılmış, okunaklı ve mensurdur. Konu başlıkları kırmızı kalemle yazılmıştır. İstinsah tarihi 1120 hicri (M.1709)'dir. Müstensihi Molla Bekir bin el-Hacı Hızır'dır. 14X20,5-12X17 ebadındaki metnin satır sayısı 11 (dört yerde 12, bir yerde 10 satır)

(x) Gürer Gülsevin, 1709 Tarihli Türkçe-Manzum Bir Ders

Kitabı, İ.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi sayı 1 Malatya

(xx) Birgivi Vasıyetnâmesi (Kadızâde Şerhi) Bedir Yay. İst. 1979

(xxx) Malatya'da kendisinde çok sayıda yazma eser bulunan, halen öğretmenlik yapan bir zat.

olup içerisinde Arapça birçok dua vardır. Konu başlıklarının çoğu Arapçadır. Başlangıç ibaresi هَذَا كِتَابُ بَرَكَاتِ مُحَمَّدٍ kırmızı kalemle yazılmış olup metin كَيْسُ الْوَرْثَةِ cümlesiyle sona ermektedir. Metnin yazıları 15a-15b'deki küçük bir yarıtlığın dışında fazla bir tahribata uğramamıştır.

Nüshaları

Vasıyetnâme, halkın dinî ihtiyaçlarına cevap veren kolay anlaşılır bir eser olduğu için devamlı istinsah edilerek çoğaltılmıştır. Bu yüzden nüshaları pek çoktur. Çok okunan bu kitabın, halkın elinde de tam veya eksik pek çok nüshası bulunur. Bunlardan bizzat görerek veya kataloglardan tesbit edebildiklerimiz şunlardır:

1. Malatya İl Halk Kütüphanesi No:1023 Manzum 1121(1709)
2. Hüseyin Çolak
 - a. Şurûtu's-Salât'ın içinde harekeli nesihle 205X140-120X170 mm, satır sayısı 11, 1120(1709) Müstensihi Molla Bekir bin el-Hacı Hızır
 - b. 1163 (1749) tarihli Müstensihi Ahmed Lütfi
3. Antalya-Tekeli TYTK 2763(216) Ömer bin Ali'nin harekeli nesih hattıyla 150X95-110X68 mm 9 satırlı 1136(1723-24)
4. Antalya-Tekeli TYTK 2915(207) 200X130-145X80 mm 15 satırlı harekeli nesih hattıyla
5. Antalya-Tekeli TYTK 924/1(2916) nesih hattıyla 180X160-135X110 mm 13 satırlı

6. Akseki Yeğen Mehmed Paşa Kütüphanesi TYTK 222/5
(207) nesih hattıyla 250X145-160X86 mm 13 satırlı
1113(1701)
7. Antalya-Elmalı TYTK 3043/1 (1170) harekeli nesih
hattıyla 182X125-125X75 mm 11 satırlı
8. Antalya-Elmalı TYTK 140 (1553) harekeli nesih
ile 148X120-120X75 mm 11 satırlı

Vasiyetnâmenin nüshaları hakkında geniş bilgi N. Atsız'ın Birgivi Mehmed Efendi Bibliyografyası'nda vardır. Süleymaniye Ktp. yayını, İst., 1967 61 s.

Kullanılan Kısaltmalar ve İşâretler

Kısaltmalar

EAT	: Eski Anadolu Türkçesi
YTS	: Yeni Tarama Sözlüğü
TDK	: Türk Dil Kurumu
TÜYATOK	: Türkiye Yazmaları Toplu Katalogu
TYTK	: Türkiye Yazmaları Toplu Katalogu
Osm. Müelf.	: Osmanlı Müellifleri
İ.A.	: İslâm Ansiklopedisi
bkz.	: Bakınız
Ktp.	: Kütüphâne
M.	: Milâdî
H.	: Hicrî
c.	: Cilt
tk.	: Teklik
çk.	: Çokluk
şh.	: Şahıs
ıye.	: İyelik
acc.	: Akkuzatif

İşâretler

A	: a, e
U	: u, ü
I	: ı, i
D	: d, t
P	: p, b
Ç	: ç, c
K	: k, g
N	: n, ñ

- V : Ünlü(vokal)
 Ø : Sıfır
 : : Aynı şekil
 ~ : Alternans
 () : İhtiyarî şekil
 [] : Tamamlama
 # : Kendisinden önce ve sonra ses olmadığını gösterir.
 - : Fiilere gelir.
 + : İsimlere gelir.
 < : İlk şekli gösterir.

Transkripsiyon İşâretleri

- ħ : ح
 ħ : خ
 ẓ : ظ
 ẓ : ض
 ẓ : ذ
 ǧ : غ
 ǧ : >
 ʃ : ص
 ʃ : ث
 ğ : غ
 k : ق
 ŋ : ك

D İ L Ö Z E L L İ K L E R İ

I. İ M L Â (Türkçe Kelimeler)

1. Ünlüler

a : Türkçe kelimelerde daha ziyade $\bar{a}$ ile gösterilen a sesi $\acute{a}$ ile de belirtilmektedir.

başta

$\bar{a}$: (medli elif)

akıtmağa ($\bar{a}k\bar{i}tma\bar{g}a$ 5b.1)

anda ($\bar{a}n\bar{d}a$ 5a.7)

anunla ($\bar{a}n\bar{u}n\bar{l}a$ 21b.11)

ayağından ($\bar{a}ya\bar{g}ı\bar{n}d\bar{a}n$ 26b.9)

$\acute{a}$: (harekeli elif)

alkışın ($\acute{a}l\acute{k}ı\acute{s}ı\acute{n}$ 23b.1)

araya ($\acute{a}r\acute{a}y\acute{a}$ 17b.3)

anladuğı ($\acute{a}n\acute{l}a\acute{d}u\acute{g}ı$ 31a.8)

añlar ($\acute{a}\bar{n}l\bar{a}r$ 18a.8)

içte

Genellikle hareke ile gösterilir. $\bar{a}$, $\acute{a}$ ile yazıldığı yerler de çoktur. Bazan hareke ve $\bar{a}$ ile beraber gösterilir.

hareke ile: akarken ($\acute{a}k\bar{a}r\bar{k}e\bar{n}$ 5b.1)

andan ($\acute{a}n\bar{d}\bar{a}n$ 11b.4)

bağlamak ($\bar{b}\bar{a}\bar{g}l\bar{a}m\bar{a}k$ 22b.9)

$\bar{a}$: şagda ($\bar{s}\bar{a}\bar{g}d\bar{a}$ 1b.1)

şavuk ($\bar{s}\bar{a}v\bar{u}k$ 7a.10)

vardur ($\bar{v}\bar{a}r\bar{d}\bar{u}r$ 3b.9)

yaradan ($\bar{y}\bar{a}r\bar{a}d\bar{a}n$ 7a.9)

- ا : barmağında (بَارْمَاغِنْدَه 11a.10)
inandum (اِبْنَانْدُمْ 13b.10)
olanları (اُدْلَانْلَرِي 7a.3)
sekisan (سَكِسَانْ 20a.7)

Hareke ve ه ile beraber:

- yaradur (يَارَهْ دُرْ 5a.4)
yaradan (يَارَهْ دَنْ 6b.11)

sonda

Kelime sonunda daha çok ه ile, bazen da ا ile gösterilmektedir.

- ه : kara (قَارَهْ 3a.10)
olma (اُولَهْ 3a.5)
sonra (صَكْرَهْ 3a.4)
ا : aga (آگَا 22a.5)
ola (اُولَا 37b.5)

e :

başta

Devamlı ا ile gösterilmektedir.

- eksiklik (اَلْسِكْلِكْ 2a.1)
eskimek (اَسْكَلَكْ 12a.1)
eylemez (اَيْلَمَزْ 15a.8)
eyü (اَيُو 25a.8)

içte

Hareke ile yazılışı çoktur. Birkaç yerde ه hareke ile beraber, çok az olarak da sadece ا ile gösterilmektedir
hareke ile: içmeden (اِچْمَدَنْ 11a.7)

söylemege (سُؤْيَلْمَكْ 5a.5)

çekeler (چَكَلَر 18a.11)

virme (دِيرْمَك 18a.4)

Hareke ve ٤, ٥ ile beraber:

bezeyeler (بَزَيَلَر 24a.3)

dilemekdür (دِيلَه مَكْدُر 21b.1)

ideler (اِيْدَه لَر 19a.11)

ا : ölen (اُولَان 32b.10)

sonda

Çok defa ٥, ٤ ile, bazan yalnız hareke ile gösteriliyor.

٤ : böyle (بُولَه 21b.3)

çekmeyince (چَكْمَيِنْجِه 27b.5)

kile (كِيلَه 27b.5)

٥ : yirde (يِرْدَه 20b.3)

hareke ile: ādeme (آدَم 33b.1)

kıyāmete (قِيَامَت 10b.2)

ا : başta

Sadece hareke ile belirtiliyor.

ışmarlamakdur (اِشْمَارْلَامَكْدُر 24a.7)

ışsı (اِشْسِي 7a.8)

ışsız (اِشْسِز 9a.9)

içte

Hareke ve ٥ ile gösterilmektedir.

hareke ile: anıpla (اَنِيْلَه 21b.5)

olınan (اُولِيْنَان 20b.8)

şalınmış (صَالِنَمِش 22b.11)

urmuşdur (أَوْزْمِشْدُر 9a.5)

ی : arıdun (آرِيدُ 21a.8)

başıdur (بَاشِيدُر 22b.7)

karın (قَارِينُ 26a.3)

sonda

Umumiyetle ی ile gösterilmektedir. Sadece hareke ile yazılışı çok azdır.

ی : anı (آني 10a.9)

katı (كَتِي 3a.6)

oturdu (أُتُورْدِي 7b.3)

toymağı (طُومَغِي 7b.11)

hareke ile: kur'ānı (قُرْآن 54a.5)

toymakı (طُومَغِي 8a.1)

ی : başta

ای ve ا şeklinde gösterilmektedir. Fakat ilk şekil daha sıktır.

ای : içlerinde (إِچْلَرِنْدَه 8b.1)

iderin (ايدَه رِين 1a.4)

işidür (ايشْدُر 3a.6)

itdügine (ايتْدُوكِينَه 23a.11)

ا : işidür (ايشْدُر 3a.9)

işler (ايشْلَر 3b.5)

itmege (اِتْمَه 5a.11)

itmişdür (اِتْمِشْدُر 10a.4)

içte

Hem ی ile, hem de hareke ile gösterilmektedir.

Bir yerde hemze ve ي ile beraber yazılmıştır.

- ي : beridür (بَرِيدُ 2a.11)
deriler (دَرِيلُ 12b.2)
dilese (دِيلَسَه 4a.9)
iderin (اِيْدَه رِيْن 8a.8)
hareke ile: bilmese (يَلْمَسَه 14b.7)
inmişdür (اِنْمِشْدُر 9b.10)
işitmese (اِشْتَمَسَه 3a.8)
kişiye (كِشِيَه 30b.11)
hemze ve ي : siñecük (سِيْنَجَلُك 2a.6)
sonda

Çok defa ي ile, bazan hareke ile, bazan da hemze ile gösterilmektedir.

- ي : degmedi (دَاغْمَدِي 19a.3)
hükmi (حُكْمِي 10a.2)
nesneleri (نَسْنَلَرِي 12b.8)
yidi (يَدِي 39a.6)
hareke ile : gözi (كُوز 3b.3)
teheccüdi (تَهَجْد 39b.1)
hemze ile : cümleyi (جُمْلَه 4a.10)
kimseyi (كِمْسَه 7a.11)
nesneyi (نَسْنَه 2b.5)

o : başta

ا şeklinde yazılışı çoktur. Medsiz yazılışına da rastlıyoruz.

- او : odunda (اُوْدُنْدَه 7b.2)
oğullarına (اُوْغُولْلَرِيْنَه 8b.4)

oldur (اُولْدُر 7a.4)

olsun (اُولْسُون 26b.5)

ا : okuya (اُقُوِيَه 39b.5)

olmaya (اَلْمِيَه 44b.9)

oturup (اُتُرُپ 42b.9)

içte

Daha çok و ile gösterilir. Sadece hareke ile yazılan örnekler azdır.

و : boyumca (بُوُيُومَجَه 43b.5)

doyduktan (دُوُيْدُكْتَن 36b.3)

konşu (قُونْشُو 38a.6)

kotarmak (قُوتَرْمَق 12a.6)

hareke ile : sonra (سَنْرَه 36b.3)

toprağı (طِرَآغِي 12a.6)

ö : başta

Daha çok او , bazı misallerde de ا şeklinde.

او : öğreneler (اُولَرْنَلَر 37a.4)

öğünce (اُولُنْجَه 39b.10)

öndün (اُولْدُن 56b.2)

örgüç (اُولَرْجِج 45b.2)

ا : ökçesi (اَلْجَسِي 56a.3)

ötürü (اُولُورِي 23b.7)

içte

Sadece و ile gösterilmektedir.

böylece (بُوُيُلْجَه 30a.11)

görüüp (كُورُپ 11b.5)

gözün (كُوزُن 6b.10)

söylemişdür (سَوَيْلَشْدُر 11b.6)

u : başta

Daha çok ا ile gösterilen bu ses ا ile de yazılabilmektedir.

ا : ululamakdan (اُولُولَمَدَنْ 23b.6)

urmadan (اُورَمَدَنْ 27b.1)

ursa (اُورْسَه 9a.7)

uykudan (اُويْكَودَنْ 51b.10)

ا : ummak (اُومَقْ 24b.3)

uyup (اُيُوبْ 16b.2)

içte

Daha çok و ile, bazan hareke ile gösterilir.

و : anladuğı (اَنَلَاْدُوْغِي 30b.9)

boyunuz (بُيُونُزْ 9a.3)

kopup (قُوبُوبْ 9a.9)

uyumak (اُيُومَقْ 12a.1)

hareke ile : oldur (اُولْدُرْ 30b.9)

şavuk (شَاوُوكْ 7a.10)

sonda

Çoğu kez و ile yazılır. Bazan vav'dan sonra okunmayan bir elif yazıldığını görüyoruz.

و : konşu (قُونَشُو 38a.6)

yapu (يَاْبُو 48a.4)

yatsu (يَاْتَسُو 39a.5)

yukaru (يُوكَارُو 5b.1)

وا : bu (بُوَا 42b.5)

cānlu (جَانْلُوَا 9a.8)

yukaru (يُوقَارُوا 57a.5)

ü : başta

Umumiyetle و ile gösterilen bu ses için ' de kullanılabilmektedir.

و : üç (أُوجُ 39b.2)

üge (أُوكَه 26b.2)

üstine (أُوسَيْنَه 54b.9)

üzre (أُوزْرَه 1b.10)

' : üksekde (اُسْكَدَه 57b.4)

üstünde (اُسْتِنْدَه 7a.4)

üşütmesini (اُسْتَمْسِنِي 7a.10)

içte

Daha çok و ile, bazan hareke ile gösterilir.

و : didügi (دِيدُوكِي 30b.7)

gümüş (كُومُش 5a.11)

itmedügi (اِئْتَمِدُوكِي 10b.1)

yüzinde (يُوْزِنْدَه 9b.4)

hareke ile : degüldür (دَكْلُدُر 31b.1)

ölüm (اُولُم 12b.4)

üşütmesini (اُسْتَمْسِنِي 7a.10)

sonda

Daha çok و ile, nadiren hareke ile gösterilir.

Bazı kelimelerde vav'dan sonra okunmayan bir elif görüyoruz.

و : diyü (دِيُو 37b.12)

dürlü (دُرْلُو 12a.4)

girü (كِيرُو 39a.6)

gizlü (كِرْلُو 3a.6)

hareke ile : girü (كِيرُ 39a.6)
 : bellü (بَلُّوْا 22b.10)
gendüden (كَنْدُوْدَنْ 22a.9)
girü (كِيرَا 2a.5)
içerü (اِچْرُوَا 45a.5)

Not: Bazı kelimelerde dar yuvarlak ünlülerden sonra okunmayan bir elifin yazılması, Arap imlâsının tesiriyle olsa gerektir. Türkçe kelime kök ve eklerine getirilen ve okunmayan bu elif, Arapçada aynı şekilde yazılan bazı cemilerin imlâsına uydurularak yazılmıştır.

Bunların başka örnekleri, diğer Orta Türkçe eserlerde de mevcuttur. Meselâ:

tilü (تِلْبَا tilbe şekli de vardır.)
karşu قَرَشُوَا
berü (بَرُوَا birü şekli de vardır.)
karangu قَرَانْغُوَا (karangu şekli de vardır)

Bu takdirde | , son hecedeki uzunluğu gösterir.
 (bkz. Fonoloji, Uzun Ünlüler)

2. Ünsüzler

P : Bu ses hem پ , hem ب ile gösterilebilmektedir. Fakat kullanış sıklığı پ 'den yanadır.

پ ile başta yok.

içte

depmeden (دَپْمَدَن 28a.4)

kopup (قُوپُپ 9a.9)

kapusı (قُپُوسِی 27a.8)

sonda

diyüp (دِیُوپ 39b.4)

ip (اِپ 33a.2)

uyup (اُیُوپ 16b.2)

ب ile başta

pirinçden (پِرِنجْدَن 48b.7 < Farsça)

içte

kapusına (قُپُوسِنَه 49a.3)

kerpüci (کَرپُجِی 12a.7)

sonda

bilüp (بِلُوپ 24a.11)

dirildüp (دِرِلْدُپ 9a.11)

dutup (دُوتُوپ 10b.7)

Ç : Bu ses hem چ , hem de ح ile gösterilmektedir.

چ ile başta

çalışup (چَالِشُوپ 19a.10)

çekmek (چَکْمَک 16b.6)

çıkaraalar (چِنَارَلَر 18b.2)

çok (چُوق 18b.3)

içteiçerü (اِیْچِرُوا 45a.5)içmeden (اِیْچْمَدَنْ 1a.7)örgüçlü (اَوْرْگُچْلُو 48a.10)yapça (یَاپْچَه 47b.10)sondakaç (قَآچ 42a.8)üç (اُوْچ 9b.7)ج ile baştaçok (چُوْک 11a.10)çokça (چُوْچَه 19a.2)içteaçup (آچُوْپ 54b.10)içecek (اِیْچَک 49b.10)içinde (اِیْچِنْده 53b.10)ökçesi (اَوْکْچَسی 56a.3)sondagüç (گُوْچ 2a.6)kerpiç (کَرْپِیْچ 45a.8)örgüç (اَوْرْگُچ 45b.2)üç (اُوْچ 29b.3)

t : Bu ses, ince ünlülü kelimelerin başında ت, kalın ünlülü kelimelerin başında ط şeklindedir.İstisnası yoktur.Kelime içinde ise hem ince, hem kalın ünlülerde ت ile yazılmaktadır.

başta

ت (ince ünlülü)

terleye (تَرْلِيَه 7b.5)

tüyi (تُوِي 8b.10)

ط (kalın ünlülü)

tağudur (طَاغُدُر 8b.10)

tokudı (طُونُودِي 36a.1)

tuzdan (طُوَزْدَن 48b.7)

içte

ت (hem kalın, hem ince)

kalında: altun (اَلْتُون 12a.7)

artukdur (اَرْتُونْدُر 16b.4)

dutup (دُونُوت 10b.7)

incede: getürdügi (كَتُونْدُوكِي 14a.8)

itmiş (اِنْمِش 10a.11)

ötürü (اُونْرِي 23b.8)

K : Kelime başında ك harfinin k sesini mi, g sesini mi gösterdiğini anlamak mümkün değildir. Burada ince ünlülü kelimelerle ilgili olan ك meselesinde g telaffuzu kabul edilmiştir. (bkz. Fonetik K)

N : Kelime başı ve ortasında (ن) ile yazılan bu ses, kelime sonunda bazan ڭ (ك) ile de yazılmaktadır.

n ile: ardınca (اَرْدِنْجَه 16b.3)

nesneden (نَسْنَدَن 19a.10)

ڭ ile: namāzıڭ kaṣā ide (نَمَازِڪ 61b.1) (iye.+Ø acc.)

mü'minīnün īmānıڭ (اِيْمَانِڪ 3b.11) (iye.+Ø acc.)

s : Bu ses kelime başında ince ünlülerin yanında devamlı س ile, kalın ünlülerin yanında bazan سس , bazan ص ile yazılmaktadır.

kalında ص ile: saçım (صَاحِبِمْ 44a.9)

sağ (صَاغ 7a.7)

س ile: saçın (سَاحِبِمْ 58a.4)

sağışını (سَاغِشِي 2b.7)

incede س ile: sümsürmek (سُونُسْرَمَك 50b.8)

Eklerde ise kalın ve ince ünlülerin yanında devamlı س ile yazılmaktadır.

kalın : anası (أَنَاسِي 26b.1)

fısıldasañ (فَسِلْدَه سَك 3a.8)

ince : bilürse (بِلُورَسَه 32a.8)

sögse (سُورَسَه 32a.10)

ñ : Metnimizde kurallı olarak ك ile gösterilir.

ك ile Kökte

bin (بِيك 5a.11)

çeñisine (ÇEKİSİNE 54a.8)

gönül (GÖNÜL 22b.6)

önde (ÖNDE 1b.2)

öñlerine (ÖNLERİNE 12a.6)

siñek (SİKAK 6b.11)

yalanuz (YALAKUZ 55a.2)

yañasın (YAKASIN 43b.6)

Ekte

cümlenün (CÜMLÜK 4b.1)

dilün (DİLÜK 6b.9)

dirsen (DIRSİK 13a.11)

iydesen (İYDE SİK 4a.11)

yalanun (YALANUK 34a.8)

ـنك ile İki örnekte ng (نك) kullanılır:

yinği kabir (يِنْغِي 48a.9)

yinğileye (يِنْغِيلِي 29b.7)

Bir kaç yerde de tenvinle gösterilmiştir.

arıdun (آرِيدُن 21a.8)

fāsıkın (فَاسِيق 16b.5)

mü'minün (مُؤْمِنِينَ 3b.11)

3. Eklerin yazılışı

Ekler umumiyetle kelimeye bitişik yazıldığı halde, Eski Uygur imlâsında olduğu gibi, ayrı yazıldığı örnekler de mevcuttur.

-dAn te'ālā-dan (تَعَالَى دَنْ 9a.5)

kitābullāh-dan (كِتَابُ اللَّهِ دَنْ 19a.1)

vesellem-den (وَسَلَّمْ دَنْ 29b.5)

-dÜr cehennemlik-dür (جَهَنَّمْلِكْ دُور 16a.3)

harām-dur (حَرَامْ دُور 36a.11)

kāyimli-dür (كَأَيْمِلِي دُور 6b.2)

mü'min-dür (مُؤْمِنْ دُور 17a.6)

-lAr günāh-laruŋ (كُنَاهْ لَرُكْ 22b.7)

iden-lerde (ايدَنْ لَرْدَه 26a.1)

mekrūh-ları (مَكْرُوهْ لَرِي 55b.4)

olan-ları (اُولَانْ لَرِي 2b.6)

-lIK irkek-lik (اِرْكَلِكْ لِيكْ 8a.11)

itmek-lige (اِتْمَاكْ لِيكْ 25b.3)

şakınmak-lıga (شَاكِنْمَاقْ لِيغَه 25b.11)

-(n)Uŋ biri-nün (بِرِي نُنْ 26b.3)

īmān-un (اِيْمَانُكَ 29b.7)

kim-ün (كَيْمُكَ 37a.6)

kimesne-nün (كَيْسَنَهُكَ 25a.8)

te'ālā-nun (تَعَالَىكَ 6a.8)

-sa ol-sa (اُولُوسَه 44b.9)

Ayrıca bazı eklerin medli(و,ى) yazıldığını görüyoruz.

-dUr giyecek-dür (كِيَهْ جَكْدُور 23a.9)

-lIk hōr-luk (خُورْلُوك 27a.9)

-nun yalan-un (يِلَانُوك 34a.8)

-sIz şāhid-süz (شَاهِدْ سُوز 34a.10)

vāsıta-sız (وَاَسِطَه سِيز 6a.2)

4. Ünlü ilebiten kelimelerin eklenme sırasında durumu:

Ünlü ile biten kelimeler ek aldıklarında, sonlarındaki ünlüyü gösteren harfler bazan yazılmaz. Bu takdirde ünlü hareke ile gösterilir ve ek kelimeye bitişik yazılır.

çenisine (چَلِسِينَه 54a.8)

içmeden (اِيْچْمَدَنْ 1a.7)

istemeseñ (اِسْتَمَسَه 22a.7)

kimseye (كَيْمَسِيَه 2a.3)

nesnelerden (نَسْنَلَرْدَنْ 1b.7)

olsalar (اُولْسَلَر 2b.1)

Kelime sonundaki ünlüyü gösteren (ه) ve (ى) harfleri yazıldığında, eki kelimeye hem bitişik, hem de ayrı görebiliyoruz.

ayrı cümle-si (جُمْلَه سِي 10a.11)

fısılda-sañ (فَسِيلْدَه سَك 3a.8)

- ikindi-den (اَلْكَندَى دَنْ 39b.6)
kimse-cükleri (كَيْسَهْ جُوكَلَرَى 42a.3)
nesne-sin (نَسْنَه سَيْنْ 28a.5)
yingi-leye (يَنْكَى لَيَهْ 29b.7)
bitişik : getürdise (كَتُورْدِيسَهْ 30a.1)
ikidür (اَكِيدُورْ 32a.6)
oldısa (اُولْدِيسَهْ 29b.9)

5. Birleşik yazılan sözler

- dahı oldahı (اُولْدَهَى 36a.7)
idi yoğidi (يُوغِيدَى 19a.4)
iken inerken (اَيْنَرَكَنْ 57b.6)
ile anunla (اَنُنْلَهْ 21b.11)
dilemesiyle (دِلْمَسِيلَهْ 13a.1)
emrünle (اَمْرُنْلَهْ 31a.10)
itmegile (اِتْمَكْلَهْ 25b.3)
şuyıla (شُويلَهْ 49b.7)
yazmasıladur (يَانْمَسِيلَهْ دُرْ 13a.2)
ise gerekise (كَرَكِيسَهْ 21b.6)
gerekse (كَرَكِيسَهْ 26b.10)
olurusa (اُولُرُوسَهْ 16b.4)
kadar nekadâr (نَكْدَرْ 16b.6)
mi degilmidür (دَكْلِيدُورْ 30b.3)
sonra andanşonra (اَنْدَنْشُكْرَهْ 11b.11)

6. Yabancı kelimelerin imlâsı

Metinde yabancı kelimelerin imlâsında farklılıklar görüyoruz. Bu kelimeler, asıl doğru şekilleriyle yazıldıkları gibi, harf fazlalığıyla, değişik hareke ve harf

ile, olmadığı halde med konulması ile de yazılmışlardır. Kendilerinde 'hemze' bulunan bazı kelimelerin bazan 'y' ile, bazan hem 'y' hem 'hemze' ile yazıldıklarını, bazan ise icap etmediği halde 'hemze' konulduğunu görüyoruz.

Hemen hepsi Arapça asıllı olan bu kelimeler şu değişik imlâ ile yazılmışlardır.

a. Arapçadaki orijinal harfin değiştirilmesi:

ع	yerine	ع	ilin <u>gaybın</u> (غَيْبٍ 23b.7)
ظ	"	ض	<u>naẓīri</u> (نَظِيرِي 1a.6)
ض	"	ظ	<u>hāzırları</u> (حَاضِرَلَرِي 3a.1)
ذ	"	ز	<u>tezķir</u> (تَزَكِير 41a.9)
ذ	"	ض	<u>hazar</u> (حَاضِر 21b.2)
د	"	ت	<u>mü'ekketleri</u> (مُؤَكِّتَلَرِي 38b.10)
د	"	ز	<u>dīzārın</u> (دِيرَارِين 31b.9)

b. Orijinalında uzun olmadığı halde ünlülerin

(ا، ی، و) yazılması:

	: <u>āmānete</u> (آمَانَتِه 23b.8)	doğrusu	آمَانَتَه
	<u>ādebsizlikdür</u> (آدَبْسِزَلِکْدُر 34b.4)	"	آدَبْسِزَلِکْدُر
	<u>dünyāvī</u> (دُنْيَاوِي 24b.11)	"	دُنْيَاوِي
	<u>şifātlarından</u> (صِفَاتَلَرِنْدَن 2a.1)	"	صِفَاتَلَرِنْدَن
	<u>ṭā'āma</u> (طَاعَامِه 33a.10)	"	طَاعَامِه
ی	: <u>'ālīm</u> (عَالِيم 18b.4)	"	عَالِيم
	<u>ihtiyāriyle</u> (اِخْتِيَارِيْلَه 42b.1)	"	اِخْتِيَارِيْلَه
	<u>kādīr</u> (قَادِير 32b.9)	"	قَادِير
	<u>lākīn</u> (لَاكِين 3b.1)	"	لَاكِين
	<u>vaẓī'</u> (وَضِيع 44a.3)	"	وَضِيع
ز	: <u>nezūr</u> (نَزْوُر 43a.5)	"	نَزْوُر
	<u>şükūr</u> (شُكْوُر 24b.1)	"	شُكْوُر

c. Orijinalinde olduğu halde ünlüsü (ا, ی, و) yazılmayanlar:

و : <u>ruhumı</u> (رُحُمِ 41b.9)	doğrusu	رُوحِي
: <u>avāz</u> (آواز 3a.6)	"	آراز
ی : <u>tesbih</u> (تَسْبِيح 8b.4)	"	تَسْبِيح

d. Hareke yanlışları

<u>mansub</u> (مَنْصُب 21b.6)	doğrusu	مَنْصِب
<u>ma'āmelede</u> (مَعَامِلَدَه 21a.3)	"	مَعَامِلَدَه
<u>muḥḥur</u> (مُحْضَر 35b.1)	"	مُحْضَر
<u>müdāvimet</u> (مُدَاوِمَت 38b.10)	"	مُدَاوِمَت
<u>mühüm</u> (مُهُم 19a.1)	"	مُهِم
<u>mülāzimet</u> (مُلَازِمَت 49a.3)	"	مُلَازِمَت
<u>tevātir</u> (تَوَاتِر 31a.4)	"	تَوَاتِر

Bu kelimelerdeki imlâ farklılığını, Türkçedeki ünlü uyumuna benzetme ile izah edebiliriz.

e. Asıllarında hemze bulunan bazı kelimelerde 'hemze' ve 'y' beraber yazılmış, bazı kelimelerde ise 'hemze' yazılmayıp 'sadece' 'y' yazılmıştır. Bu durumu, kelimelerin Türkçe telaffuza uydurulduğu, telaffuzun daha kolay olması sebebiyle 'y'li yazıldığı, asıllarını da göstermek için hemzenin konulduğu fikriyle izah edebiliriz.

Hemze ve 'y' ile yazılanlar:

<u>cāyızdūr</u> (جَائِزْدُر 16a.2)
<u>dāyim</u> (دَائِم 24a.1)
<u>fāyide</u> (فَايِدَه 16b.8)
<u>ġāyibleri</u> (غَائِبْلَرِي 3a.1)
<u>tāyife</u> (طَائِفَه 19b.4)

'y' ile yazılanlar:

dāyim (دَائِم 8b.3)

dāyimā (دَائِمًا 40a.11)

fezāyilden (فَضَائِلْدَنْ 39a.1)

kāyimlidür (قَائِمْلِي دُر 6b.2)

f. Farsça asıllı ki bağının yazılışı.

Orijinalinde که şeklinde güzel 'he' ile yazılan bu bağ, metnimizde hem که , hem de کی şeklinde yazılabilmektedir:

که : oldur ki (اُولْدُرْ كِه 25b.9)

کی : cāyızdür ki (جَائِزْ دُرْ كِي 22a.3)

g. Tamlamalar

Farsça izafet terkiplerinde doğru olarak çok defa kesre kullanılırken çok az olarak 'ی' veya ötre kullanılmaktadır.

ötre ile: cehlü mürekkebi (جَهْلُ مُرَكَّبِ 34a.5)

ی ile: zātı şerīfi (ذَاتِ شَرِيفِ 1b.9)

kesre ile: hüsn-i zan (حُسْنِ ظَنِّ 25a.7)

'ilm-i dīn (عِلْمِ دِینِ 38b.7)

ism-i şerīfi (اِسْمِ شَرِيفِ 37a.11)

NOT

Meddin kullanılışı

Metnimizde medler, (و,ى)'nin dışında (ٴ, ٴ) şeklinde kullanılmaktadır. Türkçe kelimelerdeki 'a,e' ünlülerini göstermek için çok defa ٴ veya ٴ , bazan ٴ, ٴ kullanılmaktadır. Arapça asıllı kelimelerde 'a' ünlüsü için çok defa uzun med kullanılmıştır. Bunların örnekleri imlâ bahsinde geçti. Fakat Türkçe kelimelerde uzun meddin(ٴ) dikkat çekici bir kullanılışı vardır. Metnimizde ünlülerin dışında, 'l' (J) ünsüzünün üzerinde bol miktarda kullanıldığını görüyoruz.

açukla (ٴ ٴ ٴ ٴ ٴ ٴ 57a.6)

adıyla (ٴ ٴ ٴ ٴ 28a.11)

böyledür (ٴ ٴ ٴ ٴ ٴ ٴ 21b.3)

emrünle (ٴ ٴ ٴ ٴ ٴ 31a.10)

gözleye (ٴ ٴ ٴ ٴ ٴ ٴ 61b.10)

ile (ٴ ٴ ٴ 45a.1)

kıla (ٴ ٴ ٴ 61b.11)

ola (ٴ ٴ ٴ 20b.11)

suyıla (ٴ ٴ ٴ ٴ 49b.7)

vazgele (ٴ ٴ ٴ ٴ 61b.8)

II F O N O L O J İ

(Ses Bilgisi)

A Ünlüler

1 Uyum

a. Damak uyumu

Metinde kalınlık-incelik (damak) uyumu vardır.

İstisnası çok azdır.

kalın: aktuğu (اَرْتُوْغُ 26b.7)sağışını (سَاغِشِي 11a.1)tavışını (طَاوِشِي 3b.1)ince: bizceleyin (بَزَجَلِيْنَ 3b.2)dilemedügi (دِلْمِدُوْغِي 4a.8)edikler (اَدِكْلَر 16a.8)istisnalarıaçduguni (آچْدُوْغُنِي 6b.10)bağlıllıktan (بَاغْلِيْلَكْتَنْ 23b.5)fağırılıktan (فَاغِرْلِيْلَكْتَنْ 23a.10)oturmek (اوتُوْرْمَكْ 56b.3)söyleduguni (سُوْیْلْدُوْغُنِي 25b.10)

-ken eki, kalın sıradan kelimelerle birleşince damak uyumuna tabi değildir.

akarken (اَقْرَكَنْ 5b.1)yogiken (يُوْغِيَكَنْ 2a.2)

b. Dudak uyumu (Yuvarlaklaşma-düzleşme)

Dar ünlülerde devrin özelliği olarak yuvarlaklaşma hakimdir. Bu yüzden dudak uyumu bugün anladığımız tipte değildir. Bazı ekler devamlı yuvarlak, bazıları ise düz kullanılmaktadır. İstisnaları ile birlikte bu örnekler şunlardır:

- dUk : getürmedükleri (كُتُّرْمَدُوكْلَرِي 15a.8)
gütdükden (كُتْدُكْدَنْ 18b.11)
virdügi (وِيرْدُوكِي 9a.5)
yidükde (يِدُكْدَه 7b.11)
- istisna: boğazladığı (بُوغَزْلَدِيغِي 28b.8)
oldığın (اُولْدِيغِي 33a.7)
- dUr : beridür (بَرِيدُر 1a.10)
dilemişdür (دِيلِيŞİŞْدُر 4a.1)
hayrludur (حَيْرْلُودُر 11a.4)
indürmişdür (İNDÜRMIŞْدُر 9b.4)
yaradur (يَارَادُر 7b.10)
- lU : 'ayıblu (عَيْبِلُ 28a.11)
cānlu (جَانْلُوا 9a.8)
gizlü (كِرْلُ 3a.6)
- lUk : kulluk (24a.11)
- (n)Uq : anun (آنُكْ 18b.6)
cümlenün (جُمْلَنُكْ 7a.5)
te'alānun (تَعَالَى نُكْ 16a.4)
- istisna: kāfirin (كَافِرِيكْ 4a.2)
yirin (يِيرَا 20a.4)
- sUz : ansuz (آنْسُز 25b.10)
şāhidsüz (ŞAHİD_SÜZ 34a.10)
- istisna: ēzādsız (ĀZĀD_SİZ 26b.3)
sebebsiz (SĒBĒB_SİZ 32a.11)
sensiz (SĒN_SİZ 31b.7)
- Uk : artuk (آرْتُوكْ 44b.9)
delük-üne (دَلُوكْنَه 9a.5)
uyanuk (أُيَانُوكْ 51b.6)

- (U)m : başum (بَاشُوم 45b.4)
evlāduma (أَوْلَادُومَا 17a.3)
sakalum (صَاكَالُوم 44a.9)
vaşıyyetüm (وَصِيَّتُوم 25b.9)
- istisna: başım (بَاشِوم 48a.5)
işim (اِشِوم 35a.8)
saçım (صَاçİM 44a.9)
- (U)ñ: başuñ (بَاشُوك 30b.11)
mezhebün (مَذْهَبُوك 17b.5)
oğluñ (أَوْلَادُوك 32b.11)
- istisna: mezhebiñ (مَذْهَبِوك 17a.9)
- (y)Up: cıkarup (چِكَرُوب 19a.2)
dirildüp (دِرِلْدُوب 9a.11)
idüp (اِيدُوب 11b.1)
- Ur : bilür (بِلُور 11a.1)
bişürmek (بِشُورْمَاك 12a.6)
olunur (أَوْلُور 14b.9)

Tabanda yuvarlaklaşma veya yuvarlaklığı koruma

a.yuvarlaklaşma

- arşun (آرْشُون 57a.9)
gemük (گَمُوك 49b.9)
delü (دَلُو 51a.5)
gizlü (گِزْلُو 3a.6)
içerü (اِچِرُورَا 45a.5)
karşu (كَرْشُو 56a.9)
satun (صَاتُون 27b.6)
yapu (يَآپُو 43a.4)

b.koruma

eksük (اَلْمُسْكُ 44b.9)

yOkaru (يُوَقَّارُو 5b.1)

istisna: degildir (دَكِلْدَر 3b.9)

eksik (اَلْمُسْكُ 44b.11).

giri (كِرِي 12b.1)

Eklerde korunan dar düz ünlüler

-dI: diledi (دِلْدِي 4b.2)

oldı (اُولْدِي 32a.9)

-lik düşmenlik (دُشْمَنْلِيك 22b.2)

-mIş: kalmış (قَالِمِش 37a.1)

olmuş (اُولْمِش 27b.2)

istisna: olmuş (اُولْمُش 29a.3)

-(s)I(n)+: gayrısın (غَيْرِسَيْن 8a.4)

görmesin (كُورْمَسَيْن 31b.10)

kapusu (قَبُوسِي 27a.8)

istisna: üçünden (اُولچِنْدَن 42a.6)

üstünden (اُولسْتُنْدَن 56b.10)

Tabanda düzleşme veya düzlüğü koruma

a.düzleşme

ötüri(اُولتُورِي 22b.1)

b.koruma

kurı(قُورِي 10a.9)

okıyalar (اُولْقِيلَر 39a.11)

istisna: okutmakdan (اُولقُوتْمَدَن 21b.2)

okuya (اُولْقُويَه 39b.6)

2. Uzun ünlü

Metnimizdeki imlâdan uzun ünlülü Türkçe kelimeleri tesbit etmek mümkün değildir. Bir kelimenin farklı imlâlarla yazıldığına sık sık rastlamaktayız. Meselâ 'yaradan' kelimesi:

(يَرَادَنَّ 6b.4)

(يَارَدَنَّ 7a.4)

(يَارَادَنَّ 7a.5)

(يَارَهَنَّ 6b.11) şekillerinde yazılabilmektedir.

Metinde sıkça rastlanan, vav'dan sonra okunmayan bir elifin yazıldığı kelimeleri uzun ünlülü olarak düşünebiliriz.

bellü (بَلُّوا 22b.10)

bu (بُوا 42b.5)

girü (كِيرُوا 2a.5)

içerü (اِچِرُوا 27a.9)

Aynı imlâya Orta Türkçenin diğer şivelerinde de rastlıyoruz.

Hârezm Türkçesinde (Nehcü'l-ferâdis)^(x)

ayru (اَيْرُوا 23.6)

kadgu (كَدَغُوا 214.7)

ötrü (اوتَرُوا 306.4)

uyku (اَيْنُوا 398.6)

yëgü (يَيْكَلُوا 266.16)

EAT'nin bazı metinlerinde de aynı kullanılış görülür.^(xx)

(x)O.W.Tuna, Studies on Nahjul-Faradis:A Method for Turkic Historical Dialectology.

(xx)M.Mansuroğlu, Das Altosmenische Ph TF,I Wiesbaden,1959 s. 161

B Ünsüzler#t > #dincediri (دیری 7a.6)dükenür (دۆکنۆر 5b.10)dürlü (دۆرلۆ 12a.4)kalındahı (دأخی 42b.3)doydukdan (دۆیدۆدن 36b.3)duta (دۆتۆ 62b.2)dutup (دۆتۆب 10b.7)#t : ##tincetüyi (تۆیب 8b.10)kalıntağı (طاغی 8b.9)tağudur (طاغۇدۇر 8b.10)taayanmak (طآئىنمق 57a.4)tokudı (طوقۇدۇى 36a.1)VtV > VdVinceişidür (ایشیدۇر 3a.6)ögredeleler (اۆگۈرەدەلەر 18b.3)yidi (یدی 39a.6)kalınarıdun (آریدۇ 21a.8)kımıldadamaz (قىمىلدايمز 4a.6)

VtV : VtV

ince

bitürüp (بَتُورُب 12b.2)

iletüp (اِلْتُوب 5b.7)

ötüri (اُتُورِي 23b.7)

kalın

duta (دُوتُة 62b.2)

dutup (دُوتُوب 10b.7)

kotarmak (قُوتَرَمَق 12a.6)

#k > #g

Eski Anadolu Türkçesinde kelime başı 'k'lerin, ince ünlülerin yanında ötümlüleşmesi umumidir. Metnimizde de bu özelliği görmekteyiz. Ötümlüleşmeyen istisnalar da vardır. Kalın ünlülerde ise istisnasız bütün k'ler ötümsüzdür.

g: ince

gendüdü (كَندُرْدُر 1b.8)

giymeden (كَيمْدَن 1a.6)

gökde (كُولْدَه 1a.11)

güç (كُوج 2a.6)

istisnalar

kerpiç (كَرَبِيچ 45a.8)

kimse (كَمْسَه 3a.2)

kisi (كِيش 30a.11)

#k: kalın

kanadın (كَنَادِين 4a.6)

kara (قَرَه 3a.11)

kulak (قُولَق 1b.6)

Kalın sıradan k iki ünlü arasında ötümlüleşebildiği gibi, ince sıradan k'ler de ötümlüleşebilmektedir.

ince

didügi (دِيدُوْغِي 30b.7)

idügin (اِيْدُوْغِيْن 35a.4)

itmege (اِيْتْمَغَه 5a.7)

kalın

barmağın (بَارْمَاْغِيْن 34b.3)

toymağı (طُوْغْمَاْغِي 7b.11)

varlığı (وَاْرْلِيْغِي 1b.8)

İki ünlü arasında k'nın ötümlüleşmediğine bir örnekte rastlıyoruz.

toymakı (طُوْغْمَاْكِ 8a.1)

Kelime sonunda iki ünlü arasında kalmadan k'nın ötümlüleştigiğine iki yerde rastlıyoruz.

ayağ üzre (اِيَاْغُ اُوْزْرَه 57a.3)

yoğ itmege (يُوْغُ اِيْتْمَغَه 5a.7)

C Fonetik hadiseler

1- Kelime başı ünsüzü ve sıfır alternans

igirmi ~ yigirmi (اَلْزَمِي 43b.3)

örgüç ~ hörgüç (اَوْرُكِيْج 45b.2)

üksek ~ yüksek (اَلْاَسْكَدَه 57b.4)

2- Vurgusuz orta hece düşmesi

burnuna < burun (بُورْنُوْنَه 50a.10)

karnı < karın (كَارْنِي 52a.7)

üzre < üzere (اُوْرَزْرَه 1b.10)

Orta hecenin bazan düşmediğini görüyoruz.

alını mukabelesinde (اَلِيْنِي 57a.10)

bögürine (بُوْكَرِيْنَه 55b.7)

3- Orta hecede ünlü türeme

'acizden < 'acz (عَجْزَدَنْ 2a.3)

boyunuz < boynuz (9a.3)

zulüm < zulm (ظُلْم 33b.8)

4- Kelime içinde ünsüz yer tutması: k → ÇAK

artucak < artuk-cak (اَرْتُوْجَقِي 23a.5)

büyücek < büyük-cek (بُوْیُوْجَك 48a.5)

5- Morfolojiye dayanan fonetik şekil

yuyunan yu-d- > yuy- > yu- (يُوْیُوْنَنْ 50b.3)

6- İkizleşme

eyyü (اَيُّوْ 32b.7)

yiddinci (يِيْدِيْنَجِي 5b.7)

7- Ünsüz değişmesi

peklemeyeler #b > #p (پَکْلَمَیَلَر 48a.5)

İmānıñ acc. eki n# > #ŋ (اِيْمَانِيْڭ 3b.11)

8- Ünlü değişmesi

e > i: iliyle < el (إِلَيْهِ 49b.8)iyle < eyle (إِلَيْهِ 30b.11)iyü < edgü (أَيُّ 22a.7)yirleri < yer (يِرْلَرِي 5a.6)

Eski Türkçede kökteki 'i' ünlüsünün günümüzde e'ye dönüşmesine mukabil, bu ses, Eski Anadolu Türkçesinde olduğu gibi bu devrede de henüz 'i' şeklindedir.

i > ü: südügi < sidük (سُذُوكِي 56a.11)ü > i: giri < girü (كِرِي 12b.1)

9- Aşınma 'usure'

yezesi < deyeze (يَزَهْ سِي 26b.1)

10- Ünlü daralması

işliyeler < işleyeler (اِشْلِيْلَر 36b.11)

III M O R F O L O J İ

(Şekil Bilgisi)

A Çekim ekleri

1. İsim çekimi

a. Çokluk +lAr

edik+ler (اَدِكَلَر 16a.8)

b. İyelik

1.tk.+(U)m : baş+um (بَاشُوم 45b.4)sakal+um (صَفَالُوم 44a.9)+(I)m : is+im (ايسِشِمْ 35a.8)sac+ım (صَاحِشِمْ 44a.9)2.tk.+(U)ŋ : rahmet+ün (رَحْمَتُك 30a.9)yalan+uŋ (يَلَانُك 34a.8)+(I)ŋ : mezheb+in (مَذْهَبُك 17a.9)3.tk.+(s)I(n)+cümle+si (جُمْلَةُ سِي 10a.11)inlülüg+i (اِنْلُولُكِي 43b.5)namāz+ın-uŋ (نَمَازُك 54a.2)oğlanlar+ın-a (اَوْغْلَانلَرِيْنَه 10b.4)

3. şahıs iyelik eklerinde n'nin bulunmadığı şive olarak Çağataycayı biliyoruz. Metnimizde de üç tane bu tip örneğe rastlamaktayız.

ağarduğıdan sonra (اَغَرْدُوغِي دَن 61b.2)ayun on dördide (دُورْدِيدَه 39a.10)ikisiden gayrı (اِلْكَيْدَن 44a.5)1.çk.(U)mUz : imāmlar+umuz-dan (اِمَامْلَرُْمُز دَن 31a.5)+(I)mIz : yan+ımız-da (يَانِيْمُز دَه 42a.2)2.çk.+(U)ŋUz : kalbcügezler+ünüz-i (قَلْبْ جَلْزَلَرُْمُز 21a.7)

c. Hal ekleri

nominative

kulak (قَوْلُ 1b.6)

nominative'in genetive yerine kullanılması:

kapısı yarugından (قَبْوَسِي يَارُوغْنَدَن 27a.8)

genetive

+(n)Un : ādem+ün (آدَمُ 10b.5)

varlığı+nu (وَارْلِغْنَلِك 1b.8)

+(n)In : il+in (إِلِك 23b.7)

accusative

+(y)I : eksüklükler+i (اَكْسُكْلُكْلَرِي 25a.9)

gendü+yi (كَنْدُوي 22a.6)

Bir yerde bu ek +yin şeklindedir.

allāhun hükmi-yin (اَلْحَكْمِي يِن 30b.1)

+Ø 1. tk.şh. cenāze+m+Ø getürdükde (جَنَازَمُ كُتُوزْدُوكْدَه 44b.11)

3.tk.şh. namāz+ın+Ø kıl- (نَمَازِ يِن 16a.10)

rahmet+ın+Ø um- (رَحْمَتِ يِن 24b.2)

dative

+(y)A : gendü-ye (كَنْدُويَه 23a.3)

itmeg-e (اِتْمَغَه 10b.6)

dative'in accusative yerine kullanılması:

şer'-i şerīf-e icrā (شَرْعِ شَرِيفِ 38b.5)

haṭāsın-a i'tirāf (خَطَّاسِنَه اِعتِرَافِ 25b.2)

dative'in ablative yerine kullanılması:

itdugin-e incin- (اَيْتْدُوكِينَه 23a.11)

dative'in instrümental yerine kullanılması:

hizmetin-e uyuşalar (خِذْمَتِنَه 37b.6)

'ibādet-e dürüşseler (عِبَادَتَه 2b.1)

şavm-ı dāvūd+a meşğul ol- (دَاوُدَ 39a.8)

locative

+DA : yıl+da (يِلْدَه 9b.7)

ablative

+DAn : gök+den (كُوكْدَنْ 9b.4)

ablative'in locative yerine kullanılması:

du'ā itme+den fāyide vardır (اِتْمَدَنْ 16b.7)

nesneler+den fāyideler vardır (نَسْنَلَرْدَنْ 4b.6)

ablative'in dative yerine kullanılması:

secde+den inerken (سَعْدَه دَنْ 56b.6)

equative

+cA : ardın+ca (اَرْدِنْجَه 39b.6)

çok+ça (چُونْجَه 19a.2)

instrümental

+ın : istedügi vakt+ın (وَتَيْنْ 24a.8)

+lA : īmān+la mısın (اِيْمَانْ لَه مِيسِيْنْ 15a.11)

d. Soru eki +mI

mü'min misin (مُؤْمِنْ مِيسِيْنْ 15a.9)

Cevheri fiil i-

hal 1.tk.şh. mü'min+em (مُؤْمِنْ 15a.11)

2.tk.şh. hak resūli+sin (رَسُولِ مِيسِيْنْ 11b.2)

hikâye 2.şh. i-dün (اِيْرُكْ 8a.3)

3.şh. i-di (اِيْرِي 19a.7)

rivayet 1.çk.şh. i-miş-üz (اِيْمِشْ 36a.2)

2. Fiil çekimi

a. haber kipleri

görülen geçmiş zaman-DI 1.tk.şh. it-dü-m (اِتْدُمْ 21a.6)3.tk.şh. ol-dı (اُولْدَى 7b.3)işitilen geçmiş zaman-mİş 3.tk.şh. it-miş-dür (اِتْمِشْدُر 18a.10)geniş zaman-(V)r :olumlu 1.tk.şh. um-ar-am (اُوْمَارْمُ 63a.11)id-er-in (اِيْدَهَرِين 1a.4)3.tk.şh. bil-ür (بِلُورُ 2b.5)şın-ur (شُونُورُ 58a.1)1.çk.şh. anla-r-uz (اَنْلَارُوزُ 33b.10)olumsuzl.tk.şh. bil-mez-in (بِلْمَزِين 30b.3)

-r ekinin partisip yerine kullanılışı:

leyle-i mi'rācda söyler gibi (سَوْبَرَكَبِي 6a.5)-(y)A :ma'zūr ol-a (مَعْدُورَاوَلَا 18b.4)aḡa ḡunāh olma-ya (كُنَاهُ اَوْلِيَه 18b.4)gelecek zaman-(y)AcAk: giy-ecek-dür (كِيَه جَكْدُرُ 23a.8)-sa gerek: ur-sa gerekdür (اَوْرْسَه كَرَكْدُرُ 9a.11)

b. dilek kipleri

istek eki-(y)A 1.tk.şh. ne bil-e-y-in (نَه بِلِين 36a.8)tevbe id-e-m (اِيْدَمْ 36a.5)

-(y)A eki iki yerde görülen geçmiş zaman yerine kullanılmış:

" havādiş ve cehl şāyi' oldı ol zamānuñ 'ālim-
leri çalışup ğayrı nesneden vaz gelüp ictihād
id-e-ler " (ایدہ لہ 19a.11)

" kitapdan ve hadisten çokça ahkām çıkarup
yaz-a-lar " (یاز لہ 19b.1)

sart eki

- sa 1.tk.şh. söylemez-se-m (سؤیلزمس 41a.8)
- 2.tk.şh. sü'āl iyde-se-ñ (ایدہ سنک 4a.11)
- 3.tk.şh. aķar-sa (اقرسہ 51a.4)
- 3.çk.şh. cekiş-se-ler (چکیش لہ 36a.6)

emir eki

- (U)ñ 2.tk.şh. eyle-ñ (ایلک 10a.11)
- kaz-un (قازک 43b.4)
- şakın-un (صقنک 27a.10)
- (y)A3.tk.şh. di-ye (دیہ 17a.10)
- 1.çk.şh. vir-e-lüm (ویرہ لم 43b.3)
- 3.çk.şh. çalış-a-lar (چالیش لہ 18a.11)

gereklilik eki

- mAķ gerek di-mek gerek (دی مک کرک 15a.10)

B Yapım ekleri

1. İsimden isim

<u>-CA</u>	<u>çok-ça</u> (چوڭچە 19a.2)
<u>-cAk</u>	<u>artu(k)-cak</u> (آرتۇچاق 23a.5)
<u>-cUk</u>	<u>kimse-cük-leri</u> (كېمىسە جۈڭلىرى 42a.3)
<u>-lI</u>	<u>koku-lı</u> (قۇدۇلى 38a.6)
<u>-lIK</u>	<u>kul-luk</u> (قۇللىق 24a.11)
<u>-sIz</u>	<u>ıs-sız</u> (ىسىز 9a.9)

2. Fiilden isim

<u>-I</u>	<u>yap-u</u> (ياپۇ 48a.4)
<u>-IcI</u>	<u>kaz-ıcl</u> (قازىچى 43b.2)
<u>-lAyIn</u>	<u>bozulacak-layın</u> (بوزۇلماقچىلىق 58b1)
<u>-mAk</u>	<u>kıl-mak</u> (قىلىش 16b.2)
<u>-Uk</u>	<u>art-uk</u> (آرتۇش 50b.9)

3. İsimden fiil

<u>-Al</u>	<u>çok-al-dı</u> (چوڭغىلدى 19a.8)
<u>-lA</u>	<u>iş-le-düm</u> (ىشلەدۈم 36a.5)

4. Fiilden fiil

çatı ekleri:

edilgen	<u>-ıl</u>	<u>kork-ul-ur</u> (قورۇلۇر 32b.1)
dönüslü	<u>-(ı)n</u>	<u>kaşı-n-mak</u> (قاشىش 58a.5)
		<u>ger-in-mek</u> (گىرىش 56a.1)
işteş	<u>-(ı)ş</u>	<u>söyle-ş-üp</u> (سويلەشۈپ 11b.6)

geçişli-ettiren:

<u>-DUr</u>	<u>al-dur-alar</u> (آلدۇرەلەر 44a.7)
	<u>it-dür-mege</u> (ىتدۈرەمە 3b.8)

-Ur deg-ür-mek (دَٰلِرْمَكْ 55e.4)

-t çatla-t-mak (چَاتْلَاتْ 55b.7)

Bir yerde eksiz olarak yazılmıştır:

kimseyi alda-madan (اَلْدَمَدَنْ 23b.9)

frequantative

-AlA yap-ala-rken (يَٰٓاَلَزْكَنْ 45a.8)

İki yerde faktitif fonksiyonunda, fakat eksiz yazılmıştır:

ağacı söyle-mege kādirdür (سُوَيْلَا 5a.5)

ölüyü diril-mege kādirdür (دِيرِيلَا 5a.5)

5. Partisip

-AcAk ol-acak nesneleri (اُولَٰجَقْ 12b.8)

-An gel-en peygamberlerün (كَلَنْ 11a.5)

-DUK di-dük-leri (دِيدُكَلَرِي 9a.3)

-mİş kal-mış zekāt (فَالْمِشْ 43a.4)

6. Gerundium

-IcAk ol-ıcağ (اُولِجَقْ 43a.3)

-mAdAn eg-meden (اَلْمَدَنْ 56a.7)

-(y)IncA 1. -(y)IncA

ol-unca (اُولُنْجَه 40b.7)

2. -(y)IncAyA kadar

bileklerine var-ınca yumak (دَارِنْجَه 50a.7)

-(y)U di-y-ü (دِيُو 37b.12)

-(Y)Up dirild-üp (دِيرِلْدُٓبْ 9a.11)

Quasi gerundium

ol-dukda (اُولْدُكْدَه 2a.8)

yi-dükde (يِدُكْدَه 33a.3)

S O N U Ç

Elimizdeki metin Yeni Türkçeye doğru bir geçiş metnidir. Eski Anadolu Türkçesinin bazı ses ve şekil özelliklerini taşımakla beraber, bu devrin karakteristik vasıflarından oldukça farklılıklar gösterir. EAT'de gördüğümüz, o devre has bazı ses ve şekiller, bu metinde istisnalarıyla beraber vardır. İstisnaların çok oluşu ve EAT'den farklı kullanışlar bu metnin o devri temsil etmediğini, fakat son dönemdeki şekline de henüz kavuşmadığından bunun bir ara devri metni olduğunu düşünmemiz yerinde olur. 18. yüzyılın ilk yarısında (1709) istinsah edilmiş, halka hitap eden mensur ve dinî bir metnin bu özellikte olması beklenir.

Türkiye Türkçesinin teşekkülünde bu devir de bir kademe teşkil ettiğinden, dil incelemelerinde önem arz eder.

هَذَا كِتَابٌ بِرُكُلِ مُحَمَّدٍ أَفْنَدِي رَحِمَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِلْإِسْلَامِ

وَجَعَلَنَا مِنْ أُمَّةٍ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ

الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ وَالصَّلَاةُ

وَالسَّلَامُ عَلَى جَمِيعِ الْأَنْبِيَاءِ وَالرُّسُلِ

نَخْصُوصًا مِنْهُمْ عَلَى أَفْضَلِ الْمَخْلُوقِينَ

مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ

أَمَّا بَعْدُ فَهَذِهِ وَصِيَّةُ الْفَقِيرِ الْخَفِيرِ

الْمُعْتَرِفِ بِالْعِجْزِ وَالْتَقْصِيرِ مُحَمَّدٍ

بْنِ بَرٍّ عَلَى عَفَا اللَّهِ عَنْهُمَا الْعَفْوَا

1a

(1) لَيْعَمَ نَزَعُهَا بَيَانَ الصِّفَاتِ السَّلْبِيَّةِ (2) لِنَفْسِهِ وَلِجَمِيعِ الْمُكَلِّفِينَ كَتَبَهَا بِالْاِتِّكِنِ (3) evvel vaşıyyetüm oldur ki iydeler şehādet(4) iderin ki 'ibādete lāyık ve müsteḥak(5) kimse yokdur illā Allāhü Te- 'ālā vardur(6) şerīki ve naẓīri yokdur giymeden ve ku(7) şanmadan ve yemeden ve içmeden ve uyumadan(8) ve turmadan ve oturmaktan ve toğurmaktan(9) ve oğlandan ve kızdaki beridür olmaz ve olmak(11) daḥı mümkün degüldür gökde degüldür ve yirde

1b

(1) degüldür mekāndan münezzeḥdür şağda(2) degüldür ve şolda degüldür önde degüldür(3) ve artıda degüldür üstde degüldür ve altıda(4) degüldür cihetden münezzeḥdür şüretten(5) ve şekilden ve renkten ve a'zādan baş(6) ve kulak ve göz ve dil ve ağız ve burun(7) ve el ve ayak gibi nesnelerden münezzeḥdür(8) varlığının evveli ve āhırı yokdur varlığı gendü(9)dür ve gayrıdan degüldür zāt-ı şerīfi bir ḥāl(10) üzre sâbitdür hasta olmadan ve guşsa(11)lanmadan ve korkmadan ve tağyīratdan cümle

2a

(1) beridür eksiklik şıfatlarından cümle beridür(2) bu cümle 'ālem yoğiken ol varıdı hiç(3) kimseye muḥtāç degüldür 'acizden beridür(4) dilese cümle 'ālemi bir anda anda^(x) yok(5) ider ve dilese girü bir anda var ider(6) ve aña hiç bir nesne güç gelmez bir siñecük(7) yaratmağla yiddi kat

(x) Metinde iki kere yazılmış.

gökleri ve yiddi kat(8)yirleri yaratmak beraberdür kimse aña hüküm itmez(9)ol cümleye hüküm ider hiç nesne aña lā-zım(10)ve vācib degüldür bir kimseden nef' ya zarar(11) görmeden beridür cümle kāfirler mü'min olsa

2b

(1)ve cümle fāsıklar muṭī' olsalar 'ibādetde dürüşseler (2)aña bir fāyide ḥāşıl olmaz ve eger cümle halk kāfir (3)olsa aña hiç zarar gelmez بیان الصّٰتِیّٰ hayāt ve 'ilm ḥay-dür ve 'alīm-dür(5)her nesneyi bilür göklerde olanları ve yir(6)lerde olanları gizlülere ve aşikār(7)ları cümle bilür cümle ağaçların sağışını(8)bilür aş-la bilmedügi nesne yokdur(9)cüz'ıyyāt ve külliyyātı bilür geçmişleri(10)ve gelecekleri bilür Ādemün göğline geleni (11)ve diliyle böyledüğünü bilür ve içini

3a

(1)ve taşını cümle bilür ḥāzırları^(x)ve gāyibleri (2) hiç bir kimse gāyibi bilmez meger kim Allāhü Te'ālā(3) bildüre unutmaktan ve gafletden ve sehivden(4)beridür ve bilmesi ezelīdür kadīmdür sonra(5)olma degüldür sem' semī'dür her avāzı^(xx)(6)işidür gizlü avāz olsun katı(7) avāz olsun eger bir kimesne kulağına(8)fısıldasañ ol kimesne işitmese(9)Allāhü Te'ālā işidür başar başırdür her şeyi(10)görür karanı gicede kara karıncanın(11)kara taş üzerinde yürüdüğünü görür

(x) Metinde حَاطِرْلَرِی doğrusu حَاطِرْلَرِی

(xx) Metinde اَوَازِ doğrusu اَوَازِ

3b

(1)ve ayağı tavişını işidür lākin^(x)(2)işitmesi bizcele-
yin kulağıla degüldür(3)ve görmesi bizceleyin gözi ile
degüldür göz(4)den kulağdan berīdür iradet(5)mürīddür di-
ledüğünü işler ve dilemedügi(6)nesne vücūda gelmez hiç
bir nesne(7)aña lāzım ve vācib degüldür bir kimse(8)aña
gücile bir nesne itdürmege kādır(9)degildür her nesne kim
'ālemdede var(10)dur anuñ dilemesi ile olmışdur eger(11)
ḥayr ve eger şerdür mü'minīnün^(xx)īmānının

4a

(1)ve muṭī'ın t̄ā'atın dilemişdür eger dilemeseydi(2)mü'-
min ve muṭī' olmazdı kāfirin(3)küfrini ve fāsıknı faskı-
nı dilemişdür(4)eger dilmese hiç bir kimse fāsık(5)ve kā-
fir olmazdı bir siñecük(6)kanadın kımlıdadamaz Allāhü Te-
'ālā dilemeyince(7)her nesneyi kim biz işlerüz anuñ irā-
detiyle(8)işlerüz dilemedügi nesne vücūda gelmez(9)zīrā
'alāmet-i 'acīzdür dilese cümle mü'min(10)ve muṭī' ider-
di ve eger dilese cümleyi kāfir(11)ve 'āşī iderdi eger
sü'āl iydesen

4b

(1)ya niçün cümleñ mü'min ve muṭī' olmasın(2)dilemedi
ba'zınun kāfir olmasın diledi(3)cevāp oldur ki aña dile-
dügi ve işledügi(4)nesne sü'āl gelmez ol cümleye sü'āl
(5)ider fā'il-i muḥtārdur her diledügi ve işledügi(6)

(x) Metinde لا كين doğrusu لا كن

(xx)Metinde tenvinle yazılmış

nesnelerden nice fāyideler ve hikmetler(7)vardur ūdem oğ-
lanının 'aklı aña(8)irişmez kâfirleri yaratduğında ve kü-
fürlerini(9)diledüğünde ve yılanları ve 'akrepleri(10)ve
hınzırları yaratduğında nice hikmetler(11)ve fāyideler
vardur bize anları bilmek

5a

(1)lāzım degildür hemān bize lāzım olan böylece(2)i'tikād
itmekdür irādeti kādīm-dür ezeliidür(3)şonra olma degüldür
kudret kādīrdür^(x)her(4)mümkün olana yaradur dilerse ölü-
yi(5)dirilmege ve taş ağıacı söylemege(6)ve yürütmege kādīrdür^(x)
gökleri ve yirleri(7)bir anda yoğ itmege ve girü
bir anda(8)var itmege kādīrdür^(x)nice biñ bu gökler(9)gi-
bi gökleri ve nice biñ bu yirler gibi(10)yirleri yaratma-
ğa kādīrdür^(x)bu cümle yiri(11)altun veya gümüş itmege
kādīrdür^(x)şuyı

5b

(1)yukarı akıtmağa ve akarken altun veya(2)gümüş itmege
kādīrdür^(x) (3)
 (4) (x) ve bir kulı bir
sā'atde(5)meşriqdan mağribe ve mağribden meşriқа(6)ilet-
mege kādīrdür^(x) ve bir kulını bir sā'atde(7)yir yüzinde
yiddinci kat göge^(xx)iletüp(8)ve girü getürmege kādīrdür
(x)kudreti kādīmdür(9)ezeliidür şonra olma degüldür(10)ve
şimden girü dañı dükenür degüldür kelēm(11)mütekellimdür

(x)Metinde doğrusu

(xx)Metindeki şekli transkripsiyonda düzeltildi.

(x) Bir üst satırdaki ibareler tekrar yazılıp üzeri
çizilmiş.

söyler lākin söylediği bizcileyin

6a

(1)diliyle degüldür ve harfile ve şavtile degüldür(2)
ba'zı kullarına vāsıtasız söyler mūsā(3)'aleyhi's-selām
gibi ve bizüm peygamberimiz muhammed(4)'aleyhi's-selām
hazretlerine leyle-i mi'rācda(5)ve gayrıda söyler gibi
ve ba'zı cebrāyīl(6)'aleyhi's-selām vāsıtasıyla söyler
(7)enbiyā 'aleyhimü's-selām ekser zamānda(8)böyle olmuş-
dur kūr'ān-ı 'azīm Allāhü Te'ālā(9)nuñ kelāmıdır kadīm-
dür hādis ve maḥlūk(10)degüldür pes Hāk Te'ālā-nuñ bu
yiddi(11)şifātı ki ḥayāt ve 'ilm ve semī' ve başar

6b

(1)ve irādet ve kelām ve kudret kadīmdür zāt-ı(2)şerīfi
ile kāyimli-dür zevālden ve tegayyürden(3)beridür tekvīn
ve daḥı Allāhü Te'ālā ḥālikdur(4)her şeyi yaradan oldur
andan gayrı(5)yaratıcı yokdur ḥayvānların ve ādemlerin
(6)işlerini ve hareketlerini ve sükütlerini(7)ve 'ibā-
detlerini ve günāhlarını ḥayırlarını(8)ve şerlerini kü-
fürlerini ve īmānlarını yaradan(9)oldur elin kımlıdedu-
gını ve dilin(10)söyledüğünü ve gözün açdüğünü ve yumdı-
gını(11)yaradan Allāh-dur siğek uçduğunu

7a

(1)ve ayagı kımlıdadüğünü yaradan oldur bizi ve bizüm
(2)'amellerimiz ve cümle ḥayvanātı ve 'amellerini (3)
gökleri ve yirleri ve içinde olanları(4)yaradan oldur
ve üstünde olanları (5)yaradan oldur cümleñ rızkın vi-

ren(6)oldur ve öldüren ve diri iden(7)ve hasta iden ve sağ iden oldur(8)od degdügi vakit elin ıssı olması(9)ve yanma- sını yaradan Allāh-dur ve kar dökdügi(10)vakit şavuk olma- sı ve üşütmesini(11)yaradan oldur kādīrdür^(x)ki bir kimse- yi oda

7b

(1)koyalar anı oda yakdurmaya nitekim hāzret-i(2)ibrāhīm 'aleyhi's-selām nemrūduñ odunda(3)oturdu gülüstān oldu hiç yakmadı(4)ve kādīrdür^(x)ki kar içinde oturanı(5)üşütme- ye belki terleye veyahūd yine(6)'ādetu'llāh-dan böyle cā- rī olmuşdur(7)oda düşeni yanmak yaradur ve kara(8)düşeni üşütmek yaradur yakmağı(9)yaradur od degüldür ve üşütmegi (10)yaradur kar degildür belki Allāhü Te'ālā(11)ve dahı yimek yidükde karın toymağı yaradan

8a

(1)Allāhü Te'ālā-dur eger Allāhü Te'ālā toymağı(2)yaratma- sa ev tolusı ta'am-mı(3)yiseñ toymaz idün acıkmağ da(4) böyledür ve acıkmağ da böyledür gayrısın(5)dahı bu kıyās ile ve bi'l-cümle andan gayrı(6)mü'essir yokdur eşyā bi'z- zāt anuñ(7)maḥlūkıdur melāyike ve dahı şehādet(8)iderin Allāhü Te'ālā-nuñ melekleri(9)vardur emri ile 'āmillerdür insān(10)gibi anlar Allāhü Te'ālā-ya 'āşī olmazlar(11)yi- mezler içmezler irkek-lik ve dişilik

8b

(x) Netinde تَادِرْ doğrusu تَادِرْ

(1)anlarda olmaz anların dağı içlerinde muharrebler(2)ve
peygamberler vardır her birini bir hizmete(3)komişdur ki-
mi yirde ve kimi gökdedür kimi dāyim(4)tesbīh ider ve ki-
mi ādem oğullarına müvekkeldür(5)'amellerini yazarlar an-
lara kirāmen kātibīn(6)ve hafaza dirler cebrāyīl ve ba'zı
(7)meleklerine cüsse ve kuvvet virmişdür(8)cebrāyīl 'aley-
hi's-selām gibi bir sâ'atde(9)gökden^(x)yire iner ve bir
tağı kanadının(10)bir tüyi ile kaldırur ve tağudur 'azrā-
yīl(11)ve 'azrāyīl 'aleyhi's-selām cān almağa müvekkeldür

9a

(1)cümle cānları alan oldur isrāfīl isrāfīl(2)'aleyhi's-
selām şūr urmağa müvekkeldür(3)şūr didükleri bir büyük bo-
yunuz gibi nesne(4)dür şimdi isrāfīl 'aleyhi's-selām-un
ağzında (5)delüğüne urmışdur Hakk Te'ālā-dan(6)izin virdü-
gi vakt üfürse gerekdür(7)iki kerre şūr ursa^(xx)gerekdür
evvelinde(8)cümle cānlu ölse gerekdür andan sonra(9)kıya-
met kopup kırk yıl bu 'ālem ıssız yatsa(10)gerekdür andan
sonra Hakk Te'ālā isrāfīli(11)dirildüp bir dağı şūr ursa^(xx)
gerekdür cümle

9b

(1)ölüler dirilse gerekdür كتب الله تعالى (2)ve dağı şehā-
det iderin ki Allāhü Te'ālā(3)nun kitāpları vardır cebrā-
yīl 'aleyhi's-selām(4)ile gökden indirmişdür yir yüzindeki

(x)Metindeki şekli كوكذن transkripsiyonda düzeltildi.

(xx)Aslında ür- olan bu kelime, 9a 2. satırda kalın ün-
süzle geldiğinden ur- okunduğu için, paralellik ol-
sun diye burada da ur- okunuşu tercih edildi.

peygamberler(5)den gayriye kitāp inmez ve cebrāyīl gelmez
 (6)hazret-i muhammed 'aleyhi's-selāma kūr'ān inmişdür(7)
 az az yigirmi üç yılda tamām olmişdur(8)ve hazret-i mūsā
 'aleyhi's-selāma tevrāt inmişdür ve hazret-i 'īsā 'aleyhi'
 s-selāma(10)incīl inmişdür ve gayrısının dağı gayrı peygam-
 berlere(11)indürmişdür cümlesi yüz dördür cümlesi rahmet-
 dür

10a

(1)lākin kūr'ān-ı 'azīm cümleden mu'aḥḥar inmişdür(2)hük-
 mi kıyāmete degin bākīdür nesihden(3)ve tebdīl olmadan be-
 ridür evvel anın(4)kitāpların ba'zı hükmin neş itmişdür(5)
 anlar ile şimdi 'amel cāyiz degüldür (6)صلى الله تعالى عليه وسلم (6)
 dağı şehādet(7)iderin ki Allāhü Te'ālā-nun yir yüzinde be-
 şerden(8)peygamberleri vardur evveli ādem 'aleyhi's-selām
 (9)dur Allāhü Te'ālā anı kırı balçıkdan yara(10)tmışdur
 cümleñün aşı oldur meleklere emr eyledi(11)ādeme secde
 eylen diyü cümlesi secde itmiş

10b

(1)illā iblīs degül ol secde itmedügi için Hakk Te'ālā(2)
 la'net idüp kovmışdur kıyāmete degin mühlet(3)virmişdür
 ve çok evlād virmişdür cümle evla(4)diyle ādem oğlanları-
 na iğvā iderler bizden gerekse(5)ādemün içine girerler
 lākin kimseyi güç ile(6)kāfir itmege kādīr^(x) olmazlar gā-
 yetile vesvese(7)iderler her mü'mine lāzīm-dur^(xx) anı

(x) Metinde قَادِرٌ doğrusu قَادِرٌ

(xx) Metinde لَا زَيْمٌ doğrusu لَا زَيْمٌ

düşmen dutup(8)vesvesesin uymaya muhammed 'aleyhi's-şalātü
(9)ve's-selām ve cümle peygamberlerün evveli ādem(10)'a-
leyhi's-selām ve āhırı muhammed 'aleyhi's-selām(11)ve bu
ikisinin arasında çok peygamberler gelmiş

11a

(1)sağışını Allāh Te'ālā bilür تَفْضِيلُ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ (2)السَّلَامُ عَلَى غَيْرِهِ
ve hāzret-i muhammed şalla'llāhü(3)'aleyhi ve sellem cüm-
leden efḍaldür ve ümmeti cümle ümmetler(4)den hayrludur
bizüm peygamberimiz oldur bundan(5)evvel gelen peygamber-
lerün her biri bir t̄ayifeye(6)göndürülmüşdür kimi kitābi-
le ve kimi kitāpsız(7)lākin muhammed 'aleyhi's-selām cüm-
le inse ve cinne(8)göndürülmüşdür şer'-i şerīfi kıyāmete
degin(9)bākidür بَيَانُ مُعْجَزَاتِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ (10)mu'cizātı çok-
dur mübārek barmağından şular(11)akıtmışdur ve ayı mübārek
barmağıla işāret

11b

(1)idüp iki pāre itmişdür ve hayvān-cuklar ve taşlar(2)
aḡa söylemişdür ḡaḡ resūlisin dimişdür(3)مُعْجَزَاتُ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ
ve bir gice(4)mekkeden ḡuds-i mübārekeye varup andan(5)
göklere çıkup cenneti ve cehennemi görüp(6)ḡaḡ Te'ālā ile
bi'z-zāt söyleşüp ve gör(7)mişdür مدع (x)andan ḡayrı
hiç bir kimse dünyāda(8)Allāhü Te'ālāyı görmemişdür ve
şimden girü(9)daḡı görmez lākin āḡiretde cennetde mü'min-
ler(10)görse gerekdür lākin önlerinde üstlerinde olmak i-
le degül nitelik-siz görürler ve andan sonra

(x)Metinde silik çıkmış, okunamıyor.

12a

(1)olmaz kaftanları eskimek uyumak ve ayak(2)yolına varmak yok-dur ve anda olan hūrīler(3)ve 'avratlar hayz ve nifās görmezler ve yaramaz(4)halkdan berilerdür her ne durlü ta'am(5)ve şarāp isterlerse hāzır gelüp(6)önlerine bişürmek ve kotarmak olmaz toprağı(7)miskden ve binasının bir kerpüci altun(8)ve bir kerpüci gümüşdür ve cehenneme giren kāfirler(9)ve şeytānlar ebedī kalurlar hiç çıkmazlar besirek(10)develer boynı gibi yılanlar ve semerlü katırlar kimi(11)'akrepler ile 'azāp olunur gözleri yanup

12b

(1)kömür olduğdan sonra Hāk Te'ālā giri tāze(2)etler deriler bitürüp 'azāp(3)itse gerekdür hiç 'azāpları dönmez(4)ve anlara dahı ölüm yokdur kāza ve(5)kader ve dahı şehādet iderin ki(6)hayr ve şer ve her nesne Allāhü Te'ālā-nun(7)kāzāsıyla ve kaderiyledür ve her olup(8)olacak nesneleri ezelden takdir(9)itmişdür hiç^(x)ve levh-i mahfūza yazılmışdur(10)hiç aña muhālif nesne olmaz mü'minün(11)īmānı ve muṭl'unuṭā'atı ve hayrlar Hāk Te'ālā-

13a

(1)nun bilmesiyle ve dilemesiyle ve levh-i mahfūza(2)yazmasıladur ve yaratmasıyladur ve rızāsıyla(3)ve sevmesiyledür kāfirün küfri ve fasıknın(4)fıskı ve şerler Allāhü Te'ālā-nun bilmesiyle(5)ve takdīriyle ve levha yazmasıyla

(x)Metinde bir mana ifade etmiyor, fazladan yazılmış.

ve yaratmasıyla(6)dur lākin rızāsiyla ve sevmesiyle degüldür(7)İman ve t̄ā'atı ve cemī' hayırları bilür(8)ve diler ve yaradur ve sever ve rāzī olur(9)küfri ve fıskı ve şerleri sevmez ve rāzī(10)olmaz ve belki anları dağı bilür ve diler ve yaradur(11)ve eger dirsen kim şerleri niçün diler ve niçün

13b

(1)yaradur cevap oldur ki Hakk Te'ālā şerleri(2)yaradup dilemesinde ve şeytānı yaradup(3)kıyāmete degin 'ömür virüp halka vesvese(4)itmekde kudret virmesinde ve kēfirleri(5)ve fāsıkları yaratmasında ve küfürlerini(6)ve fısklarını yaradup ve bu cümle murād itmesinde(7)nice hikmetler ve fāyideler vardır bize anları(8)bilmek lāzım degüldür ol diledüğünü işler(9)ana kimse sü'al idemez ol cümleye(10)sü'al ider ve bi'l-cümle inandum Allāhü(11)Te'ālāya ve meleklerine ve kitāplarına ve peygamberlerine

14a

(1)ve kıyāmet günine ve hayr ve şer Allāhü Te'ālā-nuñ(2)taqdīriyle ve bilmesiyle ve dilemesiyle ve yaratma(3)sıyla olduğuna İmān ve islām ve da(4)ğı İmān ve islām birdür ikisi dağı(5)kalple inanmağdur ve dil ile ikrār(6)itmekdür hażret-i muhammed şalla'allāhü 'aleyhi(7)ve sellem Hakk Te'ālā-dan getürdüğü nesnelere(8)cümle hağdur getürdüğü zıkr itdüğümüz şeylerdür(9)dīn ve millet dīn ve millet birdür(10)hażret-i muhammed şalla'llāhü 'aleyhi ve sellem(11)Hakk Te'ālā-dan getürdüğü nesnelerdür

14b

(1)dür^(x)i'tikāda müte'allik getürdügüdür (2) كَفَايَةٌ
 (3) İmān-ı icmālī ایمان الاجمالي وَعَدَمُ الزُّوْمِ التَّفْصِيلُ
 ibtidā'i İmānda kāfīdür(4)tafsīl vācib ve lāzīm^(xx)degül-
 dür (5) صَحَّتْ إِيْمَانُ الْمُكَلَّلِ mukallidūg İmānı şahīhdür في
 التَّدْرَةِ عَلَى تَعْبِيرٍ فِي تَحْقِيقِهِ (6) عَدَمُ لَزُومٍ
 olacağ nesneleri bilmese(8)ve i'tikād itse lākin gendüden
 tafşilen(9)ta'bīre kādīr^(xxx)olmasa islāmına hükm olunur
 (10) بَعْثُ الْكُفْرِ فِي عَدَمِ خُرُوجِ الْمُؤْمِنِ عَنِ الْإِيْمَانِ بِ (11) بُيُوتُ الْكُفْرِ
 günāh itmek ile

15a

(1)ādem öldürmek ve zinā (2)çıkamaz eger
 halāldür (3)bir tā'ib büyük
 (4)ölen ādem Allāhü Te'ālā-nun (xxxx)
 (5)diler ise yarlıgar diler ise günāhı miqdārı(6)'azāb
 ider andan sonra cennete kor التَّكْلِيفُ بِالْإِطَاعَةِ (7) فِي عَدَمِ
 Allāhü Te'ālā kullarına(8)tākat getürmedükleri teklīf ey-
 lemez جَوَازُ الْأَسْتِثْنَاءِ فِي الْإِيْمَانِ (9) فِي عَدَمِ
 didükleri vakitde mü'minin hāğğa dimek gerek(11)mü'minem
 in-şāallāh dimeye İmānla mısın diseler

15b

(1) bilür diye zīrā gēyibi-dür (2) فِي

(x)Bu ek metinde iki kere yazılmış.

(xx)Metinde لَازِمٌ doğrusu لازم

(xxx)Metinde قَادِرٌ doğrusu قادر

(xxxx)Metinde 15a.1-15a.4 satırları arasında yırtık vardır.

. Allāhü Te'ālā şirki ve küfri(3)
 günāhları diledügin(4)
 (x) ^{فِي عَذَابِ جَوَازِ الْحَلْمِ عَلَى الْغَائِبِ} (5) bir kimse ĩmānile
 gitmişdür ya ĩmānile gider ya cennetlikdür(6) demek cāyiz
 degüldür zīrā gāyibe hükm-dür peygamberler(7)den gayrı ve
 peygamber haber virdüğinden(8)gayrı ebu bekir ve 'ömer ve
 'oşmān ve 'alī ve talha(9)ve zübeyr ve 'abdurrahmān ibn-i
 'avf ve sa'id bin(10)ebi vaḳḳās ve sa'id bin zeyd ebu 'u
 beyde(11)ve ebu 'ubeydetü'bni'l-cerrāḥ rıdvanu'llāhi Te'
 ālā

16a

(1)'aleyhim ecma'ın bunlara cennetlikdür diyü hüküm(2)
 cāyizdür ve hiç kimseye küfrile gitmişdür ya küfrile(3)
 gider ya cehennemlik-dür demek cāyiz degüldür(4)Hak Te'ā-
 lā-nuḡ ve peygamberlerüḡ haber virdügi(5)kimselerden gay-
 rı şeyṭān ve fir'avn(6)ve ebu cehil gibi ve bunlara cehen-
 nemlikdür diyü(7)hüküm cāyizdür ^{فِي جَوَازِ الْمَسْحِ} ve daḡı(8)edik-
 ler üzre mesh cāyizdür ^{جَوَازُ} ve her(10)
 mü'min meyyit namāzın kılmak gerekdür gerek fāsıḳ(11)ol-
 sun gerek şālih olsun ^{جَوَازُ}

16b

(1) ^{وَالصَّلَاةُ خَلْفَ النَّاسِ} ve her mü'mine(2)uyup ardınca namāz
 kılmak cāyizdür şālih(3)olsun lākin şālih ardınca kıлма-
 nuḡ(4)sevābı artuḡdur ne ḳadar şālih olursa ve(5)fāsıḳın^(xx)

(x)Metinde 15b1-15b4 satırlarında yırtık vardır.

(xx)Metinde tenvinle yazılmış.

imāmeti mekrūhdur *حرمة البغى* (6) pādişāhlara kılıç çekmek
yokdur ne kadar zālīm de(7)olursa *في نفع الدعاء* ve du'ā itme-
den(8)fāyide vardır *بدعاء الأحياء وصدقاتهم* (9) *في انتفاع الأموات*
ve meyyit(10)içün du'ā itmek fāyide olur şadaka virüp(11)
veya kur'an okuyup ve ğayrı hayr 'amel idüp

17a

(1)sevābın meyyite virse ol meyyite sevāb(2)vāşıl olur ve
ol meyyit anuñla fāyide(3)lenür evlāduma ve aşhābıma ve
cemī' mükelleflere(4)vaşıyyetüm oldur ki bu i'tikād üzre
olalar(5)bir kimse bu i'tikād üzre olsa ol(6)kimse haqqan
mü'min-dür ve ehl-i sünnet ve'l-cemā'at(7)mezhebindendür
بيان المذنب في الاعتقاد (8) *والعمل* her kişiyē lāzımdur ki i'tikā[d]
da(9)ve 'amelde mezhebini bile i'tikādda mezhebin(10)kim-
dür diseler ehl-i sünnet ve'l-cemā'atdur diye(11)a'ni re-
sūlu'llāh aşhābı ve cema'atı her ne

17b

(1)i'tikād üzre oldılar ise ben dağı ol(2)i'tikād üzreyin
diye anların i'tikādı(3)bu araya gelince zıkr itdigimüz
şeylerdür hüküm(4)eyle ki ehl-i sünnet ve'l-cemā'at mez-
hebi(5)haqqdur ğayrı mezhebler bātıldur 'amelde mezhebün
(6)kimdür diseler imām ebu hanīfe diye amma(7)hüküm idüp
imām ebu hanīfe mezhebi haqqdur(8)ğayrı mezhebler bātıldur
dimeye belki iyde(9)ebu hanīfe mezhebi şavāb ve haqqdur
haṭā olmak(10)ihtimāli de vardır ğayrı mezhebler haṭadur
(11)haqq olmak ihtimāli de vardır mukaddime

18a

(1) ^(x)وراديش ola işlemeyene 'azāb ve 'itāb(2)ve şefā'at-
den mahrūm olmak olmaz lākin işlemede(3)şevāb olur nā-
file namāz kılmak ve nāfile şadaka(4)virmek ve nāfile o-
ruç tutmak gibi (6)الْإِحْتِيَاجُ إِلَى الْإِجْتِهَادِ وَسَبَبُ اخْتِلَافِ بَيَانِ
Allāhü Te'ālā-nun kitābında ve resū(7)lu'llāhun
hadīşinde bu cümle vardır lākin(8)ba'zı āşikāredür her
bir kişi anlar ve ba'zı(9)gizlüdür ancak 'ālimler ve 'ā-
kıllar anlar pes(10)Ḥaḳ Te'ālā emr itmişdür 'ālimlere ta-
ki ça(11)lışalar ve rahmetler çekeler gendü kitābından

18b

(1)ve resūlün sözinden ol gizlü olanları(2)bulalar çıkā-
ralar ve anuñ ile 'amel ideler ve gayrılara(3)öğredeler
ta ki bunlara çok şevāblar vire eger(4)ol 'ālīm^(xx)yañlış
da anladısı ma'zūr ola(5)aña günāh olmaya bu mertebeye
kādīr^(xxx)olmayanlara(6)emr idi ki bunlardan birine uya
anuñ(7)söziyle 'amel ide ol ma'zūr ola aña(8)günāh olma-
ya egerçi ol uyduğı 'ālim(9)de ḥaṭāda idiyse zarar virmez
pes(10)resūlu'llāh şalla'llāhü 'aleyhi ve sellem(11)dün-
yādan gitdükden sonra āşhābullāh

19a

(1)gazayı mühüm^(xxxx)görüp aña çalışdılar kitābu'llāh(2)
dan çokça aḥkām çıkarup yazmağa(3)elleri degmedi ve hem

(x)Bu kelime okunamadı.

(xx)Metinde عاليم doğrusu عالم

(xxx)Metinde قادير doğrusu قادر

(xxxx)Metinde مهم doğrusu مهم

anların ihtiyacı dahil(4)yoğidi zira ekser müctehid ve 'ālim idi(5)vakt-i hācetde ictihād ile 'amel iderler(6)di halk arasında havādis çok degül(7)idi istiftā az vākı' olur idi anlar(8)gittikten sonra ehl-i islām çoğaldı(9)ve havādis ve cehil şāyi' oldu ol(10)zamānın 'ālimleri çalışup gayrı nesneden(11)vaz gelüp ictihād ideler kitāpdan ve hadīsten

19b

(1)çokça ahkām çıkarup yazalar pes her 'ālime(2)'aklı indügi kadar çalışup ve anladığını(3)halka beyān idüp yazdılar her birisine bir(4)ṭāyife tābi' oldu kimi ebū ḥanīfeye ve kimi(5)şāfi'īye ve kimi mālikīye ve kimi aḥmede ve bunun(6)üzerine 'amel itdiler ta bu zamāneye gelince ve bu cümle(7)i'tikād da hep birdür ehl-i sünnet ve'l-ce-mā'atdür(8)gāyeti bu ki 'amelde ba'zı ḥuşūşda birbirine (9)muhālifet^(x)iderler anladıklarına göre(10)ol muhālifet^(x)Allahü Te'ālā izni ile o(11)lmışdur zarar virmez her kankısına tābi'

20a

(1)oldığı imām ḥaṭa da itdise zarar virmez(2) تَفْضِيلُ مَذْهَبِ (3) أَبِي حَنِيفَةَ رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهِ ve bu diyārda ebū ḥanīfe mezhebi(4)şāyi' olmuşdur bu yirinq halkı anı imām idinmişler(5)dür zīrā cümle imāmlardan ol evvel gelmişdür(6)ḥazret-i resūlu'llāh şalla'llāhü 'aleyhi ve sellemün(7)hic

(x)Metinde خَالَفَتْ doğrusu خَالَفْتُ

retinden sekisan yıl geçdükden sonra(8)toğmışdur yüz elli yıl tamām oldukça vefāt(9)itmişdür ve anuñ şākirdleri vardır(10)ebū yūsuf ve muḥammed ve züfer ve ğayrı şākird(11)leri vardır anlar daḡı müctehidlerdür ba'zı

20b

(1)ḡuşūşda muḡālīf kavilleri vardır anladuklarına(2)göre lākin bunlar başka mezheb şayılmaz zira(3)üstāzlarına çok yirde tābi' olurlar(4)belki bu cümle bir mezheb şayılır ebū ḡanīfe(4)mezhebinden olan ba'zı ḡuşūşda bunların(6)kavli ile 'amel eylese de olur imām şāfi'ī(7)raḡmetu'llāhi 'aleyh ebū ḡanīfe vefāt itdüğü(8)yılda toğmışdur ve ğayrı zikr olunan(9)cümlesi mu'aḡḡır gelmişdür zann-ı ğālibimiz oldur ki(10)ebū ḡanīfenün anılayup ve çıkardığı(11)mes'elelerin şevābı çok ola ğayrı imāmlar

21a

(1)dan 'amelde mezhebüm ebū ḡanīfe mezhebidür(2)dimenün ma'nāsı oldur ki ebū ḡanīfeyi(3)'ibādetde ve mu'āmelede imām idindüm ve anuñ(4)kitābu'llāhdan ve ḡadīsden çıkardığını(5)kabūl itdüm ve anuñ söziyle 'ameli ihtiyār(6)itdüm (7)وَصَايَانِي إِلَّا خَيْرًا فِي الدُّنْيَا ve daḡı vaşıyyetüm oldur ki ḡalbcügezlerinüzi(8)arıdun^(x)mü'minlere sū'-i zan itmekden a'nī bir kimesneyi(9)azacuk 'alāmetile ma'sıyyet üzere ve yaramaz fi'il(10)üzre anmayalar şalāḡate ḡaml ideler mümkün(11)oldukça ve riyādan ki ol 'ibādetile dünyādan

(x) Metinde tenvinle yazılmış.

21b

(1)fāyide dilemekdür huşūşan ücretile kelāmu'llāh(2)okut-
makdan ziyade hażar^(x) ideler tesbīh ve tehlīl(3)ve du'ā
dahı böyledür ve ḥasedden ki ögü(4)nmek-dür bir kimsenün
ni'meti zāyil olmasını istemekdür(5)eger ol ni'metün kad-
rini^(xx) bilüp ve anuñla fāyide(6)lenmiş olsa gerekise ri-
yāset ve manşub^(xxx)(7)olsun ve keşret-i evlād olsun amma
eger ol(8)ni'metün kadrini bilmese anuñ zevālin istemek
(9)ḥased degüldür be[1]ki ğayretdür meşelā bir kimsenün
(10)çok malı olsa ma'aşīye ḥarc itse(11)veya çok 'ilmi ol-
sa anuñla māl ve riyāset

22a

(1)taḥşīl itse sen anların malının ve 'ilminün(2)zevālin
istesey ma'sıyeti ālet itdükleri(3)içün bu cāyizdür ve da-
hı cāyizdür ki(4)bir kimsenün ni'meti gibi bende ol ni'-
met olsa(5)disey andan zevālin istemesey ana(6)ğıbta dir-
ler ve kibirden ki ol gendüyi(7)ğayrıdan iyü görmek-dür
şeytān şan'atıdır(8) أَنَا خَيْرٌ مِنْهُ dimişdür Te'ālā[ya]kaçmak
gerekdür(9)ve 'ucubdan ki ol 'amel ve 'ibādetin gendü(10)
den görüp Allāhü Te'ālā tevfkıyle ve iḥsaniyle(11)oldı-
ğından ğafletdür ve hıkdan ki

22b

(1)ol kin tutmaqdur dünya huşūşından ötürü(2)incinüp kalb

(x)Metinde عَذْر doğrusu عَذْر

(xx)Metinde قُذِرَتْ şekli transkripsiyonda düzeltildi.

(xxx)Metinde مَنُوب doğrusu مَنُوب

ile sevmeyüp düşmenlik itmekdür(3)amma gayrılar[ə]zulüm it-
düginden ötüri sevmesen(4)ol güzeldür aña gadaḡab fi'llāh
dirler ve ḡubb-i(5)dünyādan ki ol dünyāda zevk istemekdür
(6)gönül virüp tekeşşürine sa'y itmekdür cümle günah(7)la-
ruḡ başıdur dünyā dar-ı belādur bundan zevk(8)itmek iste-
mek aḡmaklıkdur zīrā zevk cennetde(9)olur aña gönül bağla-
mak gerekdür ve ḡubb-i riyā(10)setden ki ol bellü bir ā-
dem olmak istemekdür(11)każā vü tedris ve va'z gibi koyı-
na salınmış

23a

(1)kurdun zararından bunun zararı artuḡdur(2)kişinün dī-
nine dimişdür ḡabibu'llāh(3)ve tūl-i emelden ki ol gendü-
ye uzun 'ömür taḡdīr idüp çok yaşamaḡı sevmekdür(5)dünyā
ḡazḡı için ammā 'ibādet artucaḡ(6)itmek için 'ömür iste-
sen ol cāyiz(7)dür ve nefis arzūsına tābi' olmadan ki(8)
o ne isterse gönül yiyecek ve giye(9)cekdür ve binadan
ve 'avratdan taḡşīline(10)sa'y itmekdür ve fakīrlıḡdan
korḡmaḡdur ol(11)Allāhü Te'ālā-nun taḡdīr itdügine

23b

(1)incinmekdür ve ilin alḡışın sevmeden ve istemedenden(2)
ve nefis için gadaḡablanmadan ve 'ināddan(3)ki ol ḡaḡḡı bi-
lüp inkār itmekdür ve ḡabu(4)linden 'ār itmekdür ve ḡırş-
dan ve ḡama'dan(5)ve baḡillıḡdan ve ḡanīleri ḡınāsından
ötüri(6)ululamakdan fakīrleri fakrından(7)ötüri ḡorlama-
dan ve ilin ḡaybın^(x)yoklamadan(8)ötüri ve āmānete^(xx)

(x)Metinde غَیْبِ doğrusu غَیْبِ

(xx)Metinde اَمَانَةٍ doğrusu اَمَانَةٍ

hıyānetden ve kimseyi(9)aldamadan ve kalbinden āhıret hav-
fı ve hüznü^(x)(10)çıkımadan bu cümle kalbcügezlerini arı-
dalar hılāf(11)mukteżālarına muhāset^(xx)idüp zem

24a

(1)hakkında vārid olan edilleyi dāyim te'emmül itmek(2)
ile وصَابِي فِي الْأَخْلَاقِ الْحَمِيدِ (3)ve dağı kalbcügezlerini bezeye-
ler şabır ile(4)belālara ve miñnetlere ve marāzlara ve mu-
şibetlere(5)katlanalar cez' ve fez' itmeyeler ve kimseye
(6)şikāyet itmeyeler ki ol cemī' umūrın(7)Allāhü Te'ālāya
ışmarlamakdur Allāhü Te'ālā(8)dan bir nesne istediğı vak-
tın hayr ise(9)müyesser it diye hüküm ile istemeye ve(10)
şükür ide ki ol Allāhü Te'ālānuñ ni'metlerini(11)bilüp mu-
kābelesinde kulluk ve 'ibādet

24b

(1)itmekdür aşıl şükūr^(xxx)şükürden 'aczini i'tirāfdur
(2)ve Allāhü Te'ālā-dan korkmak ile ve rahmetin(3)ummak
ile ve kazāsına rāzī olmak ile(4)ve dünyādan i'tirāz^(xxxx)
itmek ile ve az'īşe kanā'at(6)itmekle ve zıkr-i minnet
ile ki a'nī her tē'at(7)Allāhü Te'ālā-nuñ tevfiķıyla ve
lütfiyle(8)olduğunu bilüp ve 'aceb getürmemek ile(9)ve
ihlāş ile ki ol 'ibādeti mücerred(10)Allāhü Te'ālāya ta-
karrub için itmekdür(11)ğaraż-ı nefis ğaraż-ı dünyāvī^(xxxxx)

(x)Metinde حرف şekli transkripsiyonda düzeltildi.

(xx)Bu kelime anlaşılamadı.

(xxx)Metinde شَكَوْ doğrusu شَكَرْ

(xxxx)Metinde اِعْتَرَا ض doğrusu اِعْتَرَا ض

(xxxxx)Metinde دُنْيَاوِي doğrusu دُنْيَاوِي

karuşdurmamakdur

25a

ve tevekkül i[e]ki rızık huşuşında Allāhü Te'ālāya(2)ıayan-
makdur şan'atına ve mālına ve kuvvetine(3)ve bege ve kāzī-
ya ve kāzī'askere ve paşaya(4)ve ğayrıya ıanmakdur ve te-
vāzu' ile ki(5)ol gendüyi cümleden alçaķ görmekdür(6)ve
nasihat ile ki ol ğayrının eyü(7)olduğın istemekdür ve hü-
n-i ıan ile ki(8)ol bir kimesnenün ğaķķında eyü şanmakdur
(9)ve gendü ğaķķında itdükleri eksüklikleri(10)'afüv (x)
itmek ile ve nefis arzūsına(11)muhālif^(xx)itmek ile ve
gendü 'aybına meşğül

25b

(1)olup ğayrların 'aybından i'rāz itmek ile(2)ve ğaķķı ka-
bül itmekle ve ğaıāsına i'tirāf idüp(3)'ār itmegile ve tev-
be itmegile^(xxx)o günā(4)hlarına peřimān olup Allāhü Te'-
ālā-dan korkup şimden girü günāh itmemeye 'azm itmekdür
(6)ğaķķ-ı 'abd ise ğalālleşüp ğaķķu'llāh ise(7)ķazāsı^(xxxx)
veya kefareti lāzım olanın ķazāsın(8)ve kefaretin itmek
dür ^{وَصَآئِفِ الْفَوَى} (9)ve daıı vaşıyyetüm oldur ki taķvāya
berk yapuşalar(10)zīrā andan efđal nesne yokdur ve ğayrı
'ameller ansuz(11)olmaz taķvā günāhlardan řaķınmak-lığa
dirler bunu

26a

(x)Metinde ^{عَفُو} doğrusu ^{عَفُو}
(xx)Metinde ^{مُخَالِفٌ} doğrusu ^{مُخَالِفٌ}

(xxx)Metinde ^{إِنكَالَ} şekli transkripsiyonda düzeltildi.

(xxxx)Metinde ^{تَضَائِي} şekli transkripsiyonda düzeltildi.

(1)iden-ler de 'užuvların şakınalar ma'aşiden(2)tā ki ce-
hennemün yiddi kapusını anların hakkında(3)bekite kulak
ve göz ve dil ve el ve ayak ve karın(4)ve ferc ^{آفَاتُ الزُّدُنْ}
amma kulakların şakınalar(5)sāz dinlemeden çeşite^(x)dağı
ve züruna^(xx)ve tabl(6)ve tanbūr ve kopuz ve cenk ve kā-
nūn ve ney gibi(7)ve yalan ve gaybet^(xxx)ve fuhuş dinle-
meden ve tegannī ile((8)zıkr ve kūr'ān ve ezān eş'ār din-
lemeden ^{آفَاتُ الْعَيْنِ}(9)ve gözlerini şakınalar harāma bak-
madan er(10)ādemün göbegi altından ta dizi altına dek(11)
bakmak harāmdur ve muhrimün kıızı ve kız karındaşı

26b

(1)ve halası ve yezesi ve kayın anası ve üge anası(2)ve
üge kıızı ve riḍā'dan anası ve kız karındaşı(3)gibi ve kı-
zı gibi ve biri-nün āzādsız cariyesinün(4)dağı böyledür
ve bu cümleñ göbegi altından dizi(5)altına dek bakmak
harāmdur bakan er olsun 'avrat(6)olsun ve eger bakan er
olursa bunlardan artu(7)kluğı muhrimdür cāriyesinün kar-
nına ve arkasına(8)dağı bakmak harāmdur nāmahrem 'avrata
yüzinden(9)ve eli a[ya]sından ve ayagından gayrıya er ādem
bakmak harāmdur şehvet olsun gerekse olmasun(11)güzel ol-
sun çirkin olsun karı olsun genç

27a

(1)olsun bakan yigit olsun koca olsun amma(2)bakan 'avrat

(x)Metinde ^{چَشْتَه} doğrusu ^{چَشْتَه}
(xx)Metinde ^{ظَوْرَنَه} doğrusu ^{ظَوْرَنَه}
(xxx)Metinde ^{غَيْبَت} doğrusu ^{غَيْبَت}

ise göbeginden dizi altına(3)dek bakmak harāmdur er ādem bakmak gibidür amma(4)amma^(x) şehvet ile bakmak gibi olursa olsun(5)eger 'avrat eger oğlan ve niresine olursa(6) olsun harāmdur illā 'avratına ve cāriyesine(7)degül anla- ruñ her birine bakmak cāyizdür ve dağı(8)bir kimesnenün kapısı yaruğından ya bir delüğinden(9)içerü bakmağdan ve müsülmānlara hōrluk(10)göziyle bakmağdan şakınun (11)ve ellerin harām şeye yapuşmadan ve kimseyi nāḥak yire

27b

(1)urmadan ve rızkın almadan ve necesü'l-'ayn olana(2)za- rüretsiz yapuşmadan süci ve murdar olmuş hayvān(3)lişi ve ādem necesi gibi şakınalar آفَاتُ الْبَطْنِ (4)ve karınların ha- rāmdan ve mekrūhdan ve(5)şüphelü nesnelerden şakınalar bir nesneyi kile(6)şartıyla ya hokka ya dirhem şartıyla alsalar şatun(7)alduğdan sonra kileleyüp ve çekmeyince (8)yimek ḥalāl degüldür eger peygamber pazarı(9)itdise cā- yizdür آفَاتُ الْفَرْجِ ve fer(10)clerin zinādan ve livāṭadan ve 'avratına(11)ve cāriyesine ḥayz ve nifās zamānında

28a

(1)vaṭ' itmeden ve ḥarāma degürmeden şakınalar(2)آفَاتُ الرَّجْلِ ve ayaklarını ḥarāma yürütmeden ve bu kişinün(3)izinsiz milkine yürümeden ve bir kimseyi nāḥak(4)yire depmeden ve birinün düşmesin ya ḥaşırının(5)ya çanağın ya bir gayrı nesnesin izinsiz başmadan(6)almadan şakınalar آفَاتُ اللِّسَانِ ve dillerin(7)yalan söylemekden yaña sögmek ṭarīkī ile

(x)Metinde iki kere yazılmış.

eger(8)ol 'ayb anda var ise ve eger anda olmasa(9)bühtān-
dur ol dağı eşiddi^(x)harāmdur ve bir(10)kimesneyi maşhara-
lığa almadan ve gendüyi öğmeden(11)ve fahiş söylemeden ki
o 'ayıblu^(xx)nesneleri adıyla

28b

(1)söylemekdür ve bir kimseyi nāḥaḳ yire incitmeden ve
'ahdi(2)bozmadan ve va'desine muḥālifet^(xxx)itmeden(3)şa-
kınlalar آفَاتُ الْكُفْرِ ve dağı küfür söylemeden(4)katı ḥazer
ideler zīrā bir kimse küfür söylese(5)الْعِيَادَنَ بِاللَّهِ cemī' 'ibā-
detinün şevābı(6)gider nikāhı var ise gider ol(7)hālde it-
dügi cimā' zinā olur ve öldür(8)mek ḥalāl olur ve boğaz-
ladığı murdar olur(9)ol hālde kılduğı namāz ve gayrı 'a-
mel cāyiz(10)degüldür egerçi 'ādet üzre kelime-i şehādet
(11)dağı getürürse tā ki ol sözden rücū'

29a

(1)idüp tevbe itmeyince lākin inkār dağı böyledür(2)dimiş-
ler itdükden sonra girü iki müsülmān(3)olmuş olur tekrār
nikāḥ lāzım olur(4)zīrā evvel olan 'ibādetleri küfür söy-
lemek(5)sebebiyle bāṭıl oldu sonra tevbe itmek(6)ile girü
gelmez فِي الْاِحْتِرَاضِ الْكُفْرِ pes(7)her mü'mine lāyık olan oldur
ki her şabāḥ(8)ve aḥşāmda bu du'âyı okıyalar اِيَّاكَ اَللّٰهُمَّ
(11) اَعْلَمُ وَاسْتَغْفِرُكَ لِمَا لَا اَعْلَمُ اَنَّكَ اَنْتَ (10) اَعُوْذُ بِكَ مِنْ اَنْ اَشْرِكَ شَيْئًا وَاَنَا
zīrā ḥazret-i risāletden غَلَامُ الْغُيُوبِ

(x)Metinde اَشْدَى doğrusu اَشْدَى

(xx)Metinde غَيِلُوْ şekli transkripsiyonda düzeltildi.

(xxx)Metinde خَالَفَتْ doğrusu خَالَفَتْ

29b

(1)mervīdür ki buña müdāvimet^(x)idenün Allāhü Te'ālā(2) hażreti lisānını kelime-i küfürden şaklaya ve bu(3)du'āyı her gün üç kere okıya zira bu dağı(4)mervīdür resūlu'llāh-dan şalla'llāhü 'aleyhi(5)ve sellem-den اللَّهُمَّ إِنَّا نَعُوْذُ بِكَ أَنْ نَشْرِكَ بِكَ شَيْئًا تَعْلَمُ (6) بِكَ شَيْئًا تَعْلَمُ وَنَسْتَغْفِرُكَ مَا (7) ve her gün imān-ın yin-gi+leye ide(8)ya rabbi eger bende küfür kelime ve haṭā şā-dır(9)oldısa tevbe itdüm ve rücū'itdüm dīn-i(10)islāma girdüm hażret-i muḥammed şalla'llāhü(11)'aleyhi ve sellem senün cānibinden her ne

30a

(1)getürdise inandum ḥaḳdur ve Allāhü Te'ālāya(2)ve Allāhü Te'ālā-dan her gelen nesnelere Allāhü Te'ālā(3)nun murādı üzre inandum ve peygāmbere(4)ve peygāmberlerden her gelen nesnelere peygāmberler(5)den her gelen nesnelere peygāmberlerün murādı(6)üzre inandum ve dağı küfür sözleri çokdur(7)amma ba'zı il içinde meşhūr olanı(8)beyān idelüm elfāz-ı küfür ey taḡrı(9)raḥmetün benden dirīğ it-me demek(10)küfürdür dimişler bir kimse Allāhun ḥükmi(11)böylecedür dise bir āḡar kişı ben Allāhun

30b

ḥükmiyin ne bileyin dise Allāhun emrini istiḥfāf(2)kadar küfür dimişler bir kimse cemi' peygāmberlere inandum(3)bilmezin ādem peygāmber midür degil midür dise kāfir olur (4)dimişler bir kimse hażret-i muḥammed şalla'llāhü 'aley

(x)Metinde نَدَامَتٌ doğrusu نَدَامَتٌ

hi(5)ve sellem peygamberlerin āhırını idüğün bilmese(6)ol
kişi müsülman degüldür dimişler bir kimse(7)eger peygam-
berlerin didüğü girçek ise(8)biz kurtulduk dise kâfir o-
lur dimişler(9)bu fakîrün anladuğı oldur ki bu sözi(10)
şek tarîkı ile dir ise küfürdür bir kişi(11)āhar kişiye
itse ki başuñ tıraş iyle

31a

(1)ve tırnaklarını kes zîrā sünnet-i resûlu'llāhdur dise
(2)ol dağı işlemezsin dise bu söz küfürdür(3)dimişler sâ-
yir sünnetler de böyledür huşuşan(4)şol sünnetlerden ki
ma'rûf ola şübütı tevâtir^(x)(5)ile ola misvāk gibi imām-
larumuzdan(6)mervîdür ki eger bir şehrin halkı misvākî^(xx)
(7)terk üzre cem' olsalar kâfir kırar gibi(8)anları kır-
mak gerekdür bu fakîrün anladuğı oldur ki(9)sünnetliğin
inkâr veya istiḥfā[f] tarîkıyla söylese(10)küfürdür amma
murādı senün emrünle işlemezsin(11)belki resûlu'llāhuñ
sünneti olduğı ecilden

31b

(1)işlerin demek ise zâhir budur ki küfür degüldür(2)ni-
tekim ba'zı muḥakkıķın böylece tafşıl ider(3)bir kişiye
namāz kıl diseler ol da kılmazın(4)dise küfürdür dimiş-
ler bir kimse yirlerden(5)alınan ḥarāc pādişāhuñ milki
i'tikād(6)itse küfürdür dimişler bir kimse Allāhü Te'ā-
lā(7)baña cennet virürse sensiz istemezsin yahūd(8)girme-

(x)Metinde تَوَاتَرٌ doğrusu تَوَاتَرٌ

(xx)Metinde fazla bir 'ki' yazılmış,transkripsiyonda
düzeltildi.

zin dise yaḥūd Allāhü Te'ālā baña senden(9)ötüri cennet virürse dilemezin dizārın^(x)(10)görmesin isterin dise bu cümle küfürdür(11)dimişler bir kimse ĩmān artar ya eksilür dise

32a

(1)küfürdür dimişler bu faķirün anladuğı oldur ki(2)mü'min bihi i'tibāriyle artar ya eksilür dise(3)küfürdür zīrā müctehidīnden çok kimse ĩmānuñ(4)ziyādesine ve nokşānına kıyıldür bir kimse(5)kıble ikidür biri ka'be biri kıuds-i^(xx) şerīf(6)dür dise küfürdür dimişler bu faķirün anladuğı(7) oldur ki şimdiki hālde kıble ikidür(8)dimek küfürdür amma evvel beyt-i maķdis ka'be(9)idi sonra nesh oldu ka'be kıble oldu dise(10)zāhir budur ki küfür degüldür bir kimse bir 'ālime sōgse(11)ya buğz^(xxx)itse bir sebebsiz anıñ üzerine küfür

32b

(1)ķorkulur bir kimse fesād itmek dānişmend(2)likden yigdür dise küfürdür dimişler ve kāfir(3)lerün küfrini işini güzel i'tikād itmek küfür(4)dür dimişler bir kişi yirmek yirken söz söylemek(5)mecūsīlerden eyü nesne dirse yaḥūd(6)ḥayz zamānında 'avratıla yatmak mecūsīlerden(7)eyyü nesnedür dise ol kişi kāfir(8)olur dimişler bir kim-

(x)Metinde ديدارين doğrusu ديارين

(xx)Metinde izafet kesresi yerine 'ye' ile yazılmış.

(xxx)Metinde بيمض şekli transkripsiyonda düzeltildi.

se ben mü'minin inşā(9)allāh dise te'vīline kādīr^(x)olma-
sa küfürdür(10)dimişler bir kimse oğlu ölen kimseye tanrı-
ya(11)senün oğlun gerek oldu dise kâfir

33a

(1)olur dimişler bir 'avrat beline bir kara ip taksa(2)
bu ip diseler zünnārdur dise kâfir olur(3)ve erine harām
olur dimişler bir kişi harām yidükde(4)bismi'llāh dise kâ-
fir olur dimişler(5)bu fakīrün anladuğı oldur ki harām li-
'aynihi(6)olduğı vakitde küfürdür süci gibi ve murdār ol-
muş(7)at ve atun yağı gibi eger harām li-'aynihī^(xx)oldu-
ğın(8)bilürse zīrā ismu'llāhı tahfīf olur zīrā(9)mes'ele
menşūşdur imāmlarımızdan^(xxx)mervīdür(10)ki bir kimse bir
ta'āma gāḍab itse bismi'llāh(11)dise kâfir olmaz bir kim-
se bir mü'minün ağızına

33b

(1)şetm itse kâfir olur dimişler bir kişi, bir gayrı ādeme
(2)beddu'ā idüp Allāh Te'ālā senün cānuḡı küfrile(3)alsun
dise kâfir olmasında 'ulemā ihtilāf(4)itdiler aslı budur
ki gendünün rızāsı bi'l-ittifāk(5)küfürdür amma gayrun
küfrine rızā ba'zılar kıtında ol(6)dağı mutlak küfürdür
ve ba'zılar(7)kıtında küfre istihsānen rızā ise küfürdür
(8)amma zulüm ve fışkdan ötüri 'azābı şedīd(9)olsun diyü
rızā ise küfür degüldür bu kavli(10)eşah anlaruz zīrā

(x)Metinde تَادِير doğrusu تَادِر

(xx)Metinde لَعْنَةٍ şekli transkripsiyonda düzeltildi.

(xxx)Metindeki şeddeli yazılışı transkripsiyonda
düzeltildi.

kur'an-ı 'azîmde^(x) hâzret-i mūsā 'aleyhi's-(11) selām kış-
şasında buña delîl vardır bir kimse

34a

(1) iytse Allāh bilür fülān işi işlemedüm hāl (2) buki^(xx)
ol işi işledügin bilse 'ulemā küfrinde (3) ihtilāf itdiler
eşah budur ki kâfir olur (4) vechi budur ki bu fakîrün aḡ -
laduḡı (5) oldur ki Hâk Te'ālā hâzretine cehl-i mürekkeb (6)
(xxx) işbāt^(xxxx) itmiş olur te'emmül ile zāhir (7) bir kimse
yalan söylese bir āhar daḡı (8) yalanuḡ berekātlı olsun di-
se kâfir olur (9) dimişler bir kimesne bir 'avrata nikāh
itse (10) şahidsüz ol erile 'avrat cimā' (11) itse ki Allāhü
Te'ālā gökde benüm şahidimdür dise

34b

(1) kâfir olur zira Allāhü Te'ālayā mekā[n] işbāt^(xxxx) itmiş
(2) olur zīrā Allāhü Te'ālā mekāndan beridür bir kimse (3)
resûl 'aleyhi's-selām yimek yidükde barmaḡın (4) yalardı
dise bir āhıra^(xxxxx) bu adebsizlikdür^(xxxxxx) (5) ancak dise
kâfir olur dimişler bir kimse (6) rızak Allāhü Te'ālā-dan-
dur lākin hareket kıldan (7) gerekdür dise bu söz şirkdür
dimişler zīrā (8) hareket de Allāhü Te'ālā-dandır bir kim-
se naşrānī (9) olmak hayrludur yehūdī olmaḡdan dise (10) kâ-
fir olur yehūdī şerdür naşrānīden (11) demek gerekdür di-

(x) Metinde. عظیمده doğrusu عظیمده

(xx) Metindeki حالاً بوجه şekli transkripsiyonda düzeltildi.

(xxx) Metinde جهل مرتكب doğrusu جهل مرتكب

(xxxx) Metinde اثبات doğrusu اثبات

(xxxxx) Metinde آخر doğrusu آخر

(xxxxxx) Metinde ادبىز لکدر doğrusu ادبىز لکدر

mişler bir kimse kāfir olmak

35a

(1)yigdür ḥayānet^(x)itmekden dise ebü'l-kāsım rahmetu'(2) llāhi Te'ālā dimiş kāfir olur bir kimse ḥarāmdan(3)şadağa itse ve şevāb umsa el'ān fakīr(4)ḥarām idüğün bilse ve yirine du'ā itse(5)ve biri daḥı āmin dise ikisi daḥı kāfir (6)olur bir kimse fātiḥa āmin kūr'āndan i'tikād(7)itse kāfir olur dimişler bir kimesne benüm(8)'ilim meclisinde ne işim var dise(9)yaḥūd 'ālimlerün didüğünü kim itmege kādīr^(xx)(10)olur dise yaḥūd fetvāyı bıraksa nedür(11)bu dise kāfir olur dimişler bir kimse bir kimseye

35b

(1)gel şer'ate^(xxx)gidelüm dise ol daḥı muḥzur^(xxxx)getür(2)meyince gitmezin dise yaḥūd dīni şerī'atı(3)ne bileyin dise kāfir olur dimişler amma kā(4)zīya gidelüm didükde muḥzur^(xxxx)getürmeyince gitmezin(5)dise kāfir olmaz bir kimse küfür söylese bir kişi(6)daḥı gülse gülen de kāfir olur meger gülmesi(7)zarūrī ola dimişler bir kimse ervāḥ-ı meşāyiḥ(8)ḥāzırdur bilürler dise kāfir olur dimişler(9)bir kimse ben şer'i dilemezin dise kāfir olur (10)dimişler bir kimse ādem peygamber buğdayı yimese biz (11)şakī olmazduk dise kāfir olur dimişler

(x)Metinde خيانت doğrusu خيانت

(xx)Metinde قادر doğrusu قادر

(xxx)Metinde شريعة doğrusu شريعة

(xxxx)Metinde محضر doğrusu محضر

36a

(1)bir kimse âdem peygamber biz tokudı dise bir kişi(2)da-
hı eylese biz çulha oğlanları imişüz(3)dise kâfir olur bir
kişi dağı bir küçük(4)günâh işlese bir kişi aña tevbe it
dise(5)ol dağı ne işledüm hattâ tevbe idem dise(6)kâfir
olur dimişler iki kişi çekişseler(7)birbirine itseler ki
gel 'ilme gidelüm ol dağı(8)ben 'ilmi ne bileyin dise kâ-
fir olur zîrâ 'ilmi(9)istiḥfâfdur dimişler bir kimse ḥarâ-
m-ı kıt'ayı^(x)(10)süci ve ḥıznîr eti gibi ḥalâldur dise
(11)ya ḥalâl-ı kıt'ayı ḥarâm-dur dise kâfir olur

36b

(1)cemî' edyânda ḥarâm olup ḥalli ḥükmüne muḥâlif(2)olanun
ḥalâl olmasın arzû itmek(3)küfürdür zînâ ve livâta ve doy-
duktan sonra(4)ta'am yimek gibi amma süci-nün ḥalâl olma-
sın(5)temennî eylese kâfir olmaz dimişler kur'an-ı(6)'aẓim
muḥâverede ve lâğ arasında isti'mâl(7)küfürdür dimişler
meşelâ bir yahyâ adlu kimseye(8)يَايُحْيٰى خُذِ الْكِتٰبَ dise kâfir
olur(9)dimişler vallâhü a'lem طريق الآخرة (10)وصَالًا لِّسَالِكٍ
ve dağı vaşyyetüm oldur ki(11)Allâhü Te'âlâ-nun emr it-
düklerini işliyeler kazâya

37a

(1)kalmış namâzlarını kılalar ve kalmış zekâtlarını vire-
ler(2)ve oruç-larını tutalar ve hac lâzım ise ideler(3)
ve farz-ı 'ayn olan 'ilimleri ki 'ilm-i ḥâldür(4)ögrene-
ler ve 'ulemâ meclisine ḥâzır^(xx) olalar الإستفتاء (5) في

(x)Metinde قَضَىٰ doğrusu نَظَرَ
(xx)Metinde حَاطَر doğrusu حَاطَر

'ilimde ve 'amelde şikate^(x)olanun(6)fetvâsıyla 'amel ideler her kim-ün gerekse fetvâsıyla(7)'amel itmeyeler simâ' meclisine hazır^(xx)olmayalar tegannî(8)ile zikir ve ezân ve du'â istimâ' itmeyüp tegannî(9)ve rakş ve devrân-ı zikirde olmak hattâ perk(10)harâmdur anları inkâr ideler Allahü Te'âlâ(11)nun ism-i şerîfi zikr olundukda celle celâlühü diye(12)kitâpda bile yazalar işâretle iktifâ itmeyeler eşhâb

37b

(1)anuldukda rağıya'llāhü te'ālā 'anhü diyeler sāyir 'ulemā(2)ve meşāyih anuldukda rahmetu'llāhi 'aleyh diyeler (3) ^{فِي حَقِّ الْأَسْتَاذِ}üstāzlarına ta'zīm(4)ideler ögünce yürümeyeler meger delālet(5)içün ola andan evvel söze başlamayalar perk(6)söylemeyeler hizmetine uyuşalar ve bi'l-cümle her yerde(7)rızāsın gözedeler i'tirāz itmeyeler gendü(8)lerini dögse veya kaçısa naşîhat bileler(9)incinmeyeler ve müte'allikātına dağı ri'āyet ideler(10) ^{فِي حَقِّ} ^{الْسلطان}ve padişāh-ı islāma 'adil(11)ve inşāfıla a'dāsı üzre nuşret ile du'â(12)eyliyeler zālimdür diyü be[dd]du'â itmeyeler

38a

(1)ve akrabāya şıla ideler kaṭ'-ı rahīm itmeyeler ^{فِي} (2) ^{حَقِّ الْآبَوَيْنِ}ve ebeveyne tamām ri'āyet ideler(3)perk söylemeyeler ğadab ile bakmayalar ne emr iderse(4)ṭutalar

(x)Metinde ^{نَقَاءٌ} doğrusu ^{ثَنَاءٌ}

(xx)Metinde ^{حَافِظٌ} doğrusu ^{مَافِظٌ}

eger ma'siyet degül ise döğmesine(5)ve kaçımına şabr ideler karşulamayalar **فِي حَقِّ** (6) **الْجَارِ** ve konşulara ri'āyet ideler **قَوْلِي** (7) **تَأْم** bişürdükde bir miktār anlara vireler (8)ve hācetlerin mümkün oldukça bitüreler **فِي حَقِّ** (9) **الْأَخْوَانِ** ve dahı ihvāna muḥabbet ideler(10)eksiklerin 'afüv^(x) ideler **فِي الْإِحْسَابِ** (11)emr-i ma'ruf ve nehy-i 'ani'l-münker ideler müdāhine^(xx)

38b

(1)itmeyeler müdārā ideler müdārā oldur ki zarar-ı(2)muḥakkakı def' içün ola **فِي الْعَادَاتِ** çok(3)gülmeden çok söylemeden şakınalar akça mu'āmele(4)itmeyeler şāhid ve kātib dahı olmayalar ve bey'de(5)ve şirāda ve cümle mu'āmelelerinde şer'-i şerīfe(6)icrā ideler ve ücretile imām ve mü'ezzin ve ta'līm-i(7)kur'ān ve 'ilm-i dīn itmeyeler ve pādī-şāh ve kāzı(8)'asker ve kāzı ve beg kapusına zarūret olma(9)yınca varmayalar **فِي سِنِينَ وَالْبَدْعِ** cema'āte(10)müdāvimet^(xxx) ideler sinīn mü'ekketleri^(xxxx) terk itmeyeler(11)bid'atlerden katı ihtirāz^(xxxxx) ideler **فِي الْأَوْرَادِ**

39a

(1)fezāyilden kuşluk namāzına müdāvimet^(xxx) ideler(2)ekāl-li iki rek'at ekşer sekizdür(3)ve aḥşāmdan sonra yiddi kere **اللَّهُمَّ اجْزِنَا** (4) **دِينَ النَّارِ** diye ve şabāh-uñ farzından sonra

(x)Metinde **عَفْوٌ** doğrusu **عَفْوٌ**

(xx)Metinde **مُدَاهَنَةٌ** doğrusu **مُدَاهَنَةٌ**

(xxx)Metinde **مُدَاوَمَتٌ** doğrusu **مُدَاوَمَتٌ**

(xxxx)Metinde **سِنِينَ مُؤَكَّدَةٍ** doğrusu **سِنِينَ مُؤَكَّدَةٍ**

(xxxxx)Metinde **اِحْتِرَازٌ** doğrusu **اِحْتِرَازٌ**

(5)dağı girü yiddi kerre böyle diye ve yatsu(7)farzından sonra dört rek'at kılalar vitirden(8)evvel ve şavm-ı dā-vūda meşgūl olalar bu olmaz ise(9)düşenbe ve pencşenbe tūtalar ol her ayu(10)on üçi on dördide ve on bişinde(x) eyyām-ı(11)beyzı tūtalar ve her gice tebāreke sūresin okı-yalar

39b

(1)ve teheccüdi terk itmeyeler ekalli iki rek'at ekşeri
(2)on ikidür ve şabāh namāzından sonra üç(3)kerre اَعُوْذُ بِاللّٰهِ
الشیطان الرجیم(4)السمیع العلیم من
okuya ve müsebbi'āt-ı 'aşereye her şabāh(6)ve ikindi-den
sonra müdāvimet^(xx)ideler ve ardınca(7)ve on kerre لا اِلهَ
هُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ(9)لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَدِيثُ وَيُمِيتُ و(8)اِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ
diyeler فی المنوال ve misvāke(10)müdāvimet^(xx)ideler huşū-
şan namāza şürū' ögünce(11)ve abdest katında ve uykudan
kalkıduktan

40a

(1)sonra ve kur'ān okumağa başladıkda ve tefsīr(2)ve ha-dīs nakline başladıkda الدُعَاء ve du'alarında(3)Allāhü Te-'ālāya şenā ile ve resūline şalavāt ile(4)başlıyalar ve cümle mü'minleri aḡalar ve vālideyni(5)ve üstāzlarını ve kardaşlarını başkaca(6)aḡalar ve du'āyı tazarru'lar ve te-zellüller idüp(7)zünūblarına i'tirāf idüp aḡlıyalar Hāk
(8)Te'ālā-dan istiḡāmet ve 'afüv^(xxx)ve 'āfiyet(9)ve rızā

(x)Metinde بِشَدُّوْش şekli transkripsiyonda düzeltildi.

(xx)Metinde مُدَاوِمَتٌ doğrusu مُدَاوِمَتٌ

(xxx)Metinde عَفْوٌ doğrusu عَفْوٌ

ve tevfīk isteyeler ĩmānı zevālden(10)havf idüp dāyimā ħüs-
n-i ħātime isteyeler(11)ve ni'met-i islām üzre dāyim şükür
ideler

40b

(1) في التلميز ve dağı şākirdlerini(x) ve oğılları(2)gibi ter-
biyet ve zabt ideler في الاستغفار(3)ve dāyim istiğfār üzre
olalar dillerinde(4) من كل تقصير (5) الحر لله على التوفيق واستغفر الله
çok ola وصا بالميت (6) ve dağı ihvāna vaşıyyetüm
(7)oldur ki marāzum müşedded olunca 'iyāduma(8)gelen ih-
vān sūre-i ihlāsı okumağı tezkīr(9)ideler اللهم اغني منكرات
الموت وسكرات (10) الموت dimegi telkīn ideler ve dağı Haq
Te'ālā(11)ḥazretinün rahmetin zikr ideler ricāya müte'allik

41a

(1)āyāt ve aḥbār ve āşār zikr ideler ve dağı(2)kelime-i
şehādet telkīn ideler yanımda لا إله إلا الله محمد رسول الله أشهد أن لا (3)
(4)إله إلا الله أن محمدا عبده ورسوله (5) لا إله إلا الله وحده لا شريك له أشهد
de(6)diyü ibrām itmiyeler(xx)kelime-i tevḥīdi didüğüm
(7)şonra eger bir āḥar söz söylersem tekrārca(8)telkīn i-
deler söylemezsem ol dağı kāfīdür(9)ve dağı tezkīr(xxx)
ideler tevbe itmegi ve baş kazımağı(10)ve koltuk kılın yol-
mağı ve kasık kılın yolmağı(11)ve bıyık kırkmağı ve tırnak
kesmegi zīrā bunlar öldükden

41b

(x)Metinde شاكردلريني şekli transkripsiyonda düzeltildi.

(xx)Metinde ائيميلر doğrusu ائيميلر

(xxx)Metinde تذكير doğrusu تذكير

(1)şögra olmaz ve mümkün olursa ğusül itdüreler(2)olmaz i-
se abdest itdüreler olmaz(3)ise teyemmüm itdürüp yönüm kıb-
leden yana döndü(4)reler sağ cānibime yaturalar sure-i yā-
sīn okıyalar(5)hāl-i mevtümde 'avrat ve oğlan koymayalar
cez'(6)ve fez' itmeyeler ihvān-ı şālihīn hāzīr^(x)olalar
(7)kalbleri ile teveccüh idüp bu hākīri içün(8)selāmet ve
şerr-i şeytāndan necāt taleb idüp(9)rūhumı kabız^(xx)olduk-
da bir üsküreye buhūr koyup(10)etrāfıma devr itdüreler üç
kerre ya bış kerre(11) ^{فِي سَنَاطِ الصَّلَاةِ} veli akrabam olan

42a

(1)bir halāl kes bu kimseden üç yüz akça istikrāz(2)itse
eger yanımızda bu kadar akça bulunmaz(3)ise iki fakīr şā-
lih kimsecükleri(4)bulalar ki ehl-i tama' olmayalar bu ha-
kīrden(5)müstefīd olanlardan olsa evlādur bunları(6)bir
tenhā yire ilete üçünden ğayrı kimse olmaya(7)ol üç yüz
akça hisāb ideler kaç(8)günlük namāza düşerse muhammed bin
pir 'alīnün(9) o kada[r] namāzınun iskātı içün şunı saña
virdüm(10)diye şer'iyle gendünün milki oldugı[nı](11)bildü-
reler ol fakīr dahı kabūl idüp

42b

(1)hüsn-i ihtiyārile^(xxx)ol fakīr-i āhara muhammed bin
pir 'alīnün(2)iskāt-ı şalātı içün şunı saña virdüm diye
(3)ol dahı eline alup kabūl itdüm diye gendünün(4)milki

(x)Metinde حَاطِرِ doğrusu حَاطِرِ
(xx)Metinde قَبْضِ doğrusu قَبْضِ
(xxx)Metinde اِخْتِيَارِ doğrusu اِخْتِيَارِ

olduğın bildükden sonra lütf idüp(5)karşıya(x)üslüb-ı sâ-
bıka(xx)üzre vire bu üslubu(6)üzre tamām devr ideler vilā-
[de]tüm tārīhi tokuz(7)yüz yigirmi tokuz cemaziye'l-ülānı
(xxx)üçünci gūnidür(8)mevtüm tārīhi ne vakitde olursa on
iki yılın(9)tarh idüp ne kalursa devr ideler ve oturup(10)
bile hisāb ideler bir vakit namāz için biş(11)yüz yigirmi
dirhem buğdayı hisāb ideler في

43a

وَالْفِطْرَةِ وَالنَّذْرِ وَمَقُوقِ الْعِبَاد (2) اسقاط الصلوة والزكوة والاضحية (1)
(3)iskāt-ı şalātı devr olicak bir kaç devür(xxxx)fidye(4)
içün ve bir kaç devür(xxxx)kalmış zekāt için ve bir(5)kaç
kalmış kurbān için ve fıtra ve nezūr(xxxxx)içün(6)ideler
ve bir kaç devür(xxxx)hukuk-ı 'ibād(xxxxxx)içün ide(7)ler
andan sonra akça kankı fakīrde kalursa(8)lütf idüp hüsn-i
ihtiyārile veli akrabā[ya]hībe(9)ide ol dağı eline alup ka-
bül itdüm diye(10)andan sonra veliyy-i akrabamız dağı yüz
akçasın çıkara(11)ol iki fakīre ellişer akça vire sevābın
bu hakīre

43b

(1)bağışlıyalar في حفرة القبر ve andan sonra iki kimse(2)bula-
lar kabir kazıcı müsülmānlar mekābirinden bir şālih(3)

(x)Metinde قرينه şekli transkripsiyonda düzeltildi.

(xx)Metinde اُسْلُوبٌ سَابِقٌ doğrusu اُسْلُوبٌ سَابِقٌ

(xxx)Metinde جَمَازِيلُ الْأَوَّلَا şekli transkripsiyonda düzeltildi.

(xxxx)Metinde دَوْرٌ doğrusu دَوْرٌ

(xxxxxx)Metinde نَذْرٌ doğrusu نَذْرٌ

(xxxxxxx)Metinde izafet kesresi yerine 'ye' ile yazılmış.

kimesnenün kabir kazmağa igirmi biş akça vire(4)lüm kabir kazun diyeler bu akça aşı-ı maldan vire(5)ler ve kabrün derinligi boyumca ve inlülügi yarısınca(6)ola tamām kazıl-dukdan sonra kıbleden yañasın(7)kazālar gövdem sıgacak ka- dar bir lağım gibi(8)ola ana lahd dirler ^{فِي التَّكْنِينِ} andan(9) sonra kefene mübāşiret^(x) ideler orta bizlerden(10) ideler isrāf itmeyeler kefeni aşı-ı maldan ideler(11) kefen tamām dikildükden sonra etrāfına buhūr ideler

44a

(1)üslüb-ı sâbık üzre ^{فِي غَسْلِ الْمَيِّتِ} (2)andan sonra yumağa mü- bāşiret^(x) ideler yunacak(3) tahtayı vazī^(xx) ideler etrāfı- na buhūr gezdüreler(4) üslüb-ı sâbıkā üzre andan sonra bir şālih(5) kimesne yuya ve birisi şu kıya yanlarında ikisiden (6)ğayrı kimesne olmaya sünnet üzre yuyalar(7) evvel abdest alduralar teslīse ri'ayet(8) ideler suyu katı çok döküp is- rāf itmeyeler(9) saçım ve şakalum haṭṭımı kaynamış şu ile yuyalar(10) üzerime āḥār dökilen^(xxx) suya kâfūr kıata(11) veliyy-i akırabamız lüṭuf idüp ol bākī kalan akçedan

44b

(1) yuyana ve şu kıyana yigirmişer akça vireler(2) andan sonra kefene şaralar ^{فِي صَلَوةِ الْمَيِّتِ} (3) andan sonra
(4)^(xxxx) namāzım kıılmağa mübāşiret^(x)

(x) Metinde ^{مُبَاشَرَتٌ} doğrusu ^{مُبَاشَرَتٌ}

(xx) Metinde ^{وَضَعٌ} doğrusu ^{وَضَعٌ}

(xxx) Metinde ^{دَوَكُوْكَنْ} şekli transkripsiyonda düzeltildi.

(xxxx) Metinde bu kısımlar yanlış yazılıp üzeri çizilmiş.

(5)ideler ve dostcuğazlara haber ideler(6)sa'y ideler ki namāzıma yüz kişi hāzır^(x)(7)ola hiç olmazsa kırk kişi bari ola(8)ve dağı namāzuma tūran cimā'at^(xx)üç şafdan(9) eksük olmaya artuk ol-sa zarar(10)virmez hattā yiddi kişi den olursa(11)üç şafdan eksik itmeyeler cenāzem

45a

(1)getürdükde cehr ile itmeyeler ve mü'ezzin(2)yürütmeyeler(3)فِي آدَابِ دَفْنِ الْمَيِّتِ وَمَكْرُورِ kabre iletildikden sonra ihvāndan(4)şālih kimseler kabre gireler bu hakir(5)içerü indüreler ve dağı diyeler بِسْمِ اللَّهِ (6)وَبِاللَّهِ وَعَلَى مِلَّةِ رَسُولِ اللَّهِ yönüm kıbleye(7)meyl itdüreler andan sonra lahdün ağzını (8)kerpiç ile yapalarken diyeler اللَّهُمَّ اجْرِهَافَيْنِ (9)kerpiç bulunmaz(10)ise kāmış dayayalar ağaç ve kiremit(11)ve haşır ve tābūt komayalar kuruca toprak

45b

(1)üzre koyalar andan sonra çukuru doldura(2)lar örgüç gibi ideler bir karışdan yüksek(3)itmeyeler definden fāriğ olıcak bir desti şuyı(4)üzerime dökeler başum cānibinden ayağum(5)cānibine varınca dökeler فِي الدَّعَاءِ (6)وَبَعْدَ الدَّفْنِ ve اللَّهُمَّ جَانِيبِ (7)اللَّهُمَّ جَانِيبِ (7)birisi kabrüm yanına ve diye (8)الْأَرْضِ عَنْ جَنْبِهِ دَعْدِ رُوحَهُ وَلِذَلِكَ (9)ve bir kişi dağı iy de خَيْرُ مَنْزُولٍ جَانِيبِ الْأَرْضِ (11)وَأَنَا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ اللَّهُمَّ نَزِّلْ بِكَ وَأَنْتَ (10)إِنَّا بِكَ (11)جَنْبِهِ وَانْفُحْ أَبْوَابَ

46a

(x)Matinde حَاضِرٌ doğrusu حَاضِرٌ

(xx)Netinde جَمَاعَةٌ doğrusu جَمَاعَةٌ

(1) ve dağı وثبت عند المسائل منطقية (2) السماء لروحه وأقبل منك بقول حسن (1)
 bir kişi (3) diye (4) اللهم هذا عبدك وأنت أعلمه (3) ميتا ولا تعلم منه إلا خيرا وقد
 في الآخرة كاشفته بالقول (6) لنسئله اللهم فثبتته بالقول الثابت (5) أجلسه
 عليه الصلوة والسلام (8) الدنيا اللهم ارحم والحيمة نبيه محمد (7) الثابت في الحياة
 (10) olanlar (x) hazır ve dağı arada hazır (9) وتضلنا بعده ولا
 diyeler kim karındaşınız için mağfiret talep (11) idün ve
 Allāhü Te'ālā-dan tesbit (xx) isten

46b

(1) diyeler في القراءة على القبر ve bundan (2) sonra cümle oturalar
 kur'ân-ı 'azîm okıyalar (4) ve tebâreke ve yiddi kerre sū-
 re-i ihlâş okıyalar (7) ve âyeti'l-kürsi ve sūre-i yâsîn ve
 sūre-i (8) bakarayı bi't-tamām okıyalar dilleriyle (xxx) diye-
 ler (9) bu okudugumuz kur'ân-ı 'azîmün sevâbını (10) bu meyyi-
 te bağışladum في كفارة الصوم (11) kırâ'at ve du'â tamām
 olacak

47a

(1) lütf idüp veli akrabamız olan ol bākī kalan (2) yüz alt-
 mış akçanın altmışın fakîre vire bu hakîrün (3) kefare-i
 şavmın niyyet ide التائبين على القبر (4) bu cümleden sonra tagıla-
 lar hemân ihvāndan (5) bir şālih kimse kala yüzüm mukābele-
 sine giçe (6) ayak üzre tura cemī' hazır (x) ile ve diye ki
 (7) ya muhammed bin meryem üç def'a böyle diye andan (8)
 (10) من الدنيا شهادة أن لا إله إلا الله وحده (9) أذكر العهد الذي خرجت عليه
 sonra diye

(x) Metinde حَاضِر doğrusu حَاضِر

(xx) Metinde تَثَبَّت doğrusu تَثَبَّت

(xxx) Metinde در البركة şekli transkripsiyonda düzeltildi.

الْجَنَّةَ حَقٌّ وَالنَّارَ حَقٌّ وَإِنَّ الْبَعْثَ حَقٌّ وَإِنَّ (11) لَا شَرِيكَ لَّهِ وَإِنَّ نَحْمَدُ رَسُولَ اللَّهِ وَإِنَّ

47b

مَنْ فِي الْقُبُورِ وَأَنْتَ رَضِيتَ بِاللَّهِ رَبًّا وَبِإِلَهِ (2) السَّاعَةِ آتِيَةً لَا رَيْبَ فِيهَا وَإِنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ (1)
وَبِالْقُرْآنِ إِمَامًا وَبِالْكَعْبَةِ قِبْلَةً وَبِالْمَوْتِ (4) سَلَامٌ دِينًا وَنَحْمَدُ عَلَى السَّلَامِ نَبِيًّا (3)
ve andan sonra (6) مَنِ اهْتَوَانَا رَبِّيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ (5)
üç kerre diye ya muhammed (7) قُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ve üç kerre dağı
ya muhammed (8) لُطُفِ لِي يَا رَبِّ (9) قُلْ رَبِّيَ اللَّهُ وَدِينِيَ الْإِسْلَامُ وَنَبِيِّي مُحَمَّدٌ (8)
düp bu telkîn-leri (10) yapça yapça te'ennî ile diye ma'nâ-
sın fikr (11) iderek tîz tîz okuyup gitmeye andan sonra

48a

(1) ide (2) رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا وَأَنْتَ خَيْرُ (1) idüp evleri-
ne (3) gideler (4) فِي مَكْرُوهَاتِ الْقَبْرِ وَمُنْذُورَاتِهِ (4) özümde yapu yapmaya-
lar ve çadır kur (5) mayalar ve pekleme-yeler (x) başım ucında
büyücek (6) taş dikeler bellüce olup du'āya (7) tezkire olsun
içün ve dağı kabrüm (8) yıkılacak olursa ta'mîr ideler üze-
rine (9) toprak dökmegile girü girü yeñgi kabir gibi (10) ör-
güçlü ideler bir karış kadar mürtefi (11) ola açup içerü-
den yapmayalar (12) هَاتِ أَهْلَ الْمُصِيبَةِ وَمُنْذِرَاتِهِ (12) فِي مَكْرُوهَاتِهِ

48b

(1) ve dağı ehlime ve evlāduma ve akrabama vaşıyyetüm (2)
oldur ki üzerime şağı sağmayalar etrāfıyla (3) medh itmeye-
ler öldüğüm günde veya yidisinde (4) veya kırkında veya yıl-
linda ta'ām bişürüp zıyāfet (5) itmeyeler rûhum içün akça
çok ihsân ide (6) ler Allāh kabûl ide akçaya kâdîr (xx) olmaz

(x) Metinde بِكَلِمَاتٍ doğrusu بِكَلِمَاتٍ

(xx) Metinde قَادِرٌ doğrusu قَادِرٌ

sa(7)etmekden ve birinçden^(x)ve yağdan ve tuzdan(8)ve şo-
gan-dan ve neye kādīr^(xx)olur azdan ve çokdan(9)faķīrlere
Allāh içün vireler sevābın bu haķīre(10)dillleri^(xxx) ile
bağışlayalar ve du'ālarında analar

49a

(1)hemān unutmayalar وصايا الایمان ve daħı(2)vaşıyyetüm öldür
ki dānişmene olup medreseye(3)varmayalar ve kāzī-'asker
kapusına mülāzimet^(xxxx)(4)itmeyeler kāzī ve beg kapusı-
na ihtiyār ile(5)varmayalar Allāhü Te'ālāya tevekkül idüp
'ilm-i nāfi'(6)taħşiline ve neşrine ve 'amel-i şālih meş-
ğul ola(7)lar halāldan sevk olunandan kaçmayalar(8)kimse-
den māl ve cihet ve manşub^(xxxxxx) taleb itmeyeler(9) وَمَنْ يَتَّقِ
فَهُوَ خَشِيْعٌ (11) مَنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ (10) اللَّهُ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا وَيَرْزُقْهُ
āyetin dāyima te'emmül ile okıyalar

49b

(1) وصايا في الاستنجاء ve ayak yolına(2)oturdukdan sonra dübü-
rini taşıla ya biz ile(3)ya kesek ile silmek^(xxxxxxx)sün-
netdür silindügi(4)taş tek olmak müsteħabdur şu ile yu-
mak ede(5)bdür meger kim necāset dübürinün kenarına(6)
çok bulaşmışola eyle olsa taş ile(7)silinmek yitmez suyu-
la yumak lāzīm^(xxxxxxxx)olur sağ(8)iliyle silinmek ya yu-

(x)Metinde بِرِنَجْدَن doğrusu بِرِنَجْدَن

(xx)Metinde قَادِر doğrusu قَادِر

(xxx)Metinde دِلَالَرِي şekli transkripsiyonda düzeltildi.

(xxxx)Metinde مُدَارِزَت doğrusu مُدَارِزَت

(xxxxx)Metinde مُنْصِب doğrusu مُنْصِب

(xxxxxx)Metinde سِلْدَكَ şekli سِلْدَكَ şeklinde düzeltildi.

(xxxxxxx)Metinde لَازِم doğrusu لَازِم

mak mekrūhdur^(x)şol(9)eliyle gerekdür gemük ile ya tavar
tersi ile(10)veya ādem ve tavar içecek nesne ile silinmek
(11)mekrūhdur kıbleye karşı oturmak ya ardın

50a

(1)virmek ya güne veya aya karşı oturmak mekrūhdur(2)ab
destün farzları bir kerre yüzün yumak(3)bir kerre iki kol-
ların dirseklerine varıncaya(4)dek yumak başınun dört bö-
lüğinden bir(5)bölüğine mesh itmek bir kerre ayakların to-
puklarına(6)dek yumakdur abdestün sünnetleri evvelinde(7)
üç kerre ellerin bileklerine varınca yumak(8) بِسْمِ اللَّهِ الْعَظِيمِ
وَالْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى دِينِ الْإِسْلَامِ (9) demek misvāki isti'māl itmek(10)
ağızına üç kerre şu virmek burnuna üç(11)kerre şu virmek
abdesti alurken arasını

50b

(1)kesmeyüp ulaştırma kulağına başdan(2)artan şu ile mesh
itmek ve terīha almak(3)barmakların hılāllamak ve her yu-
yunan yiri(4)üç kerre yumak başına kablu mesh itmek evve-
(5)linde abdeste niyyet itmek sağından(6)başlamak meshe
alnından başlamak ellerin(7)yumağa barmaklarından başlamak
abdestin(8)mekrūhları sağ eliyle sümsürmek(9)üçden artuk
yumak güneşde ısınmış(10)şu ile abdest almak şuyı yüzine
(11)perk urmak abdesti bozanları beyan

51a

(1)ider önden ve artıdan çıkan necāset(2)ve yıl gövdeden

(x)Metinde fazladan bir 'he'yazılmış.

çıkan kan ve irin ve şaru(3)şu gasilde yuması lâzîm^(x) olan yire çıkup(4)aķarsa ve ağız tolusu kusmak eger balğam degül(5)ise yatup ya tayanup uyumak delü(6)olmak uğunmak serhōş olmak namāz(7)içinde katı gülmek çıplağiken 'avratıla (8)kuçuşmak zekerin fercine degürmek ğuslün(9)farzları bir kerre ağızına şu virmek bir kerre(10)ve bir kerre burnuna şu virmek ve bir kerre cümle(11)bedenin yumak ğuslün sün-
netleri evvelinde

51b

(1)abdest almak niyyet itmek gövdesini necāset(2)var ise evvel anı pāk itmek gövdesini(3)üç kerre yumak evvel sağ omuzına sonra(4)şolına sonra başına sonra sāyir a'zā(5)sına suyu dökmek ğuslün mūcibleri(6)şehvetile meni çıkmak uyanuk ile olsun(7)uyurken olsun zekerin sünnet olduğı(8)yir 'avratun fercine girmek inzāl olmaz(9)sa da ikisine de ğusül lâzîm^(x) olur(10)uykudan kalkdukda döşeginde ya to(11)nında menī ya mezī bulmak zekeri ucında şu

52a

(1)bulmak uyandığı vakitde eger zekeri hareket üz(2)re degül ise hayz kesilmek nifās kesilmek(3)namāzun taşrasında olan farzlar ki aña(4)şart dirler namāz kılrken 'avratın (5)örtmek erün 'avratı göbegi altından dizi(6)altına dek-
dür cāriyenün de böyledür arkası(7)ve karnı dağı böyledür hürre 'avratun her yeri 'avra(8)tdur illā yüzi ve eli aya-
sı ve ayakları degül şacı(9)'avratdur örtmek gerekdür ka-

(x)Metinde لازم doğrusu لازم

rıcuk dağı örte(10)tenhāda ve karanı yerde kılsa niyyet
itdüm namāza(11)şürū' ögünce şu vaktiñ farzına diye

52b

(1)diye^(x)sünnet ise şu vaktün sünnetine diye(2)nāfile ise
şu vaktün nāfilesinün(3)niyyet itdüm demek yiter imāma u-
yarsa(4)uydum şu imāma demek lāzīmdur^(xx)niyyet(5)kalb ile
kaşd itmekdür dil ile demek lā(6)zīm^(xx)degüldür dir ise
zararı yokdur(7)niyyet ile iftitāh arasın kesmeye kıbleye
(8)yönelmek vaktinde kılmak ve gövdesin(9)ve kaftanın ve
ayağların tırdığı ve elini(10)degdği yiri necāsetden pāk
itmek(11)abdest almak eger şu bulmasa veya hasta(12)olup
abdeste kādīr olmasa veya şu degürmeden

53a

(1)olsa abdeste kādīr^(xxx)olmaz ise böyle(2)ya şu degürme-
den marāzum artar diyü korksa(3)teyemmüm eyleye evvelinde
Allāhü ekber demek(4)namāz içinde olan farz ki aña rükun
(5)dirler ayak üzre tırmak kādīr^(xxx)ise(6)bir kaç āyet
kur'ān özi okumak iki(7)rik'atden her rik'atde birer rükū'
ve her(8)rik'atde ikişer sücüd namāzun āhırında(9)taḥlīyyāt
okuyacak kadar otırmak(10)namāzun vācibleri bir fātiḥa oku-
mak(11)iki evvelki rik'atde bir sūre ya bir uzun

53b

(x)Bu kelime metinde iki kere geçiyor.

(xx)Metinde لا زيم doğrusu لا زيم

(xxx)Metinde قَادِر doğrusu قَادِر

(1)āyet kadar fatihā koşmak iki evvelki rik'atleri(2)kırā-
'at içün ta'yīn itmek iki secdeyi(3)birbirinün ardınca it-
mek rükū'-dan ve(4)secdeden kalkup toğruldukda ve evvelki
(5)secdeden kalkup toğruldukda sübhān(6)allāh diyecek ka-
dar eglenmek-dür dört(7)veya üç rik'at olan namāzlarda iki
(8)rik'atın kıldukdan sonra tahıyyat okuyacak(9)kadar otur-
mak tahıyyāt okumak namāz(10)içinde evvel oturdukda ve āhı-
rında(11)vitirde kunūt okumak bir kerre selām

54a

(1)virmek namāz āhırında bayram tekbīrleri öyle(2)namāzı-
nı ve ikindi namāzının farzlarında kur'ānı(3)gizlü okumak
ve aḥşām ve yatsu ve şabāh(4)ve cum'a farzlarında imām o-
lursa kur'ānı(5)katı okumak yalnız kılur ise muḥayyerdür
(6)namāzun sünnetleri iftitāh tekbirinde(7)ellerin kaldur-
mak er olan kulağının(8)yumuşığına dek 'avrat olan çenisi-
ne(9)dek sübhāneke okumak e'üzü okumak(10)besmele okumak
bu üçünü gizlü okıya(11)her namāza besmele her fātiha ev-
velinde okıya

54b

(1)süre evvelinde okumaya sübhāneke ile(2)e'üzüyi ancak
evvelki rik'atde iftitāh tekbirinin(3)ardınca okıya kıyām-
da sağ elin sol eli(4)üzre koyup göbegi altına komak er
ise eger(5)'avrat ise gögsine komak yapça çok(6)āmīn demek
fātihayı okudukdan sonra ya imā(7)mından dinledükden son-
ra rükū'a indükde ve secde(8)den kalkdukda^(x)Allāhü ekber

(x)Metinde قاللر قدن şekli transkripsiyonda düzeltildi.

dimek ve rükû'da(9)ellerin dizleri üstine koyup parmakların(10)açup başın ve arkasın düz iylemek rükû'dan(11)başın kaldurdukda semi'allāhü limen hamideh dimek

55a

(1)imām ise rabbenā leke'l-ḥamd dimek imāma uyana(2)ikisinin cem' itmek yalanuz kıllarsa(3)secdede üç kerre sübhāne rabbiye'l-a'lā(4)dimek secdede el barmakların birbirine degürmek(5)karnın uyluğından çeküp kolların yirden(6)kaldurmak eger er ise ve eger 'avrat ise karnın(7)yapuşdurmak ve kolların uylukları üzerine(8)koyup barmakları gendü halinde olmak tahıyyatı(9)okumaga oturdukda sol ayağı üzre o(10)turup sağ ayağını dikmek er ise 'avrat(11)ise iki ayakların sağ cānibinden çıkarup

55b

(1)sol dizi üzre oturmak namāzun āhırında(2)tahıyyāt-dan sonra şalavāt du'āsın okumak(3)evvel sağına selām virüp sonra solına selām(4)virnek namāzun mekrüh-ları namāz içinde(5)boynun egüp paḳmak^(x) kaftānından veya gövdesinden(6)bir nesne ile cynamak secde yirinden taş(7)kaldurmak zārüretsiz barmagın çatlatmak elin böğürine(8)komak bağdaş kurmak 'özürsiz bir kerre ya iki kerre(9)bir yirin kaşımak ādem yüzine karşı kılmak oda(10)karşı kılmak amma muma ve kandile karşı kılmak(11)mekrüh degüldür öninde ya üstinde ya kafta-

56a

(x)Metinde يَأْتِيْكَ doğrusu يَأْتِيْكَ

(1)nında ya yirinde hayvān şüreti olmak gerinmek(2)esnemek
kaftanın egnine alup kolların(3)koltuğundan çıkarmak iki
ökçesi üzre o(4)turmak incikleri diñelip gibi oturmak gö-
zin(5)yummak başı kaba kılmak tezellül içün degül ise(6)
secdede ve tahıyyātda eli ayağı barmağ-ların(7)kıbleden
egmede[n]şaf ardında yalnız turup(8)īmāma^(x) uymak önünde
yir variken kabre(9)karşu namāz kılmak perdesiz necāsete
karşu(10)kılmak bir 'avratıla beraber turup başğa başğa
(11)kılmak ayak yolu ya südügi tekāzāsı variken

56b

(1)kılmak secdeden kalkdukda dizin ellerinden(2)öñdün kal-
durmak secdede bir ayağın kaldurmak(3)imām-dan öñdün rükū-
'a inmek oturmek(4)ya rükū'dan başın öñdin kaldurmak ya
evvel(5)secde itmek ya secdeden evvel başın kaldurmak(6)
secdeden inerken ellerin dizinden evvel komak(7)'özürsiz
yire ya dīvāra tayanup kalkmak namāz(8)içinde elinden top-
rak silmek bir sūre ad(9)lamak ikinci rik'atde evvelki o-
kuduğunun(10)üstünden okumak bir rik'atde sūreyi tekrār
(11)okumak farzda ikinci rik'atde okuduğunu

57a

(1)evvelde okuduğundan üç āyet artuk olmak(2)imām ardın-
da kırāt^(xx) okumak dūlbendi üzre(3)secde itmek 'özürsiz
ayağ üzre tururken(4)'aşāya ya dīvāra tayanmak 'özürsiz
rükū'a(5)indükde ve yalañuz kıldukda ellerin yukaru(6)

(x)Metinde ایمان doğrusu ایمان

(xx)Metinde قرأت doğrusu قرأت

kaldurmak çigini veya kolları açukla kılmak(7)'özürsüz ö-
nünden âdem geçmek ihtimâli(8)olan yirde setri terk itmek
yoğunı barmak(9)kadar uzunı bir arşun ola hâcibeyne(10)mâ-
yilce ola alını mukâbelesinde olmaya(11)âyetleri ve tesbîh-
leri barmağıyla şaymak imâm

57b

(1)mihrâbda yalnız olmak ammâ ayakları mescid(2)de ve sec-
desi mihrâbda olsa mekrûh degüldür(3)imâm yalnız alçağda
durup cümle cemâ'at(4)üksekde olmak da mekrûh-dur ammâ ba'-
zı imâ(5)mıyla^(x)olsa mekrûh degüldür besmeleyi ve âmîni
(6)cehrile demek rükû'a inerken kur'ânı tamâm(7)intikâlât-
da meşrû'a olan ezkârı(8)intikâl tamâm olduğdan sonra di-
mek ve gâh sağına(9)ve gâh soluna egilmek bir ayak üzre
turmak 'özürsüz(10)mekrûh-dur namâzun müfsidleri namâz kı-
lurken söz(11)söylemek gülmek gendi işidecek kadar amma

58a

(1)abdesti bile şınur ah itmek şavtıla ağlamak eger muşî-
betden(2)ya ağrıdan ise amma cennet ve cehennem anmadan
ise(3)zarar virmez ve boğazın ayıtlamak zarûretsiz şakız
(4)çiynelemek saçın ve şakalın taramak üç kerre(5)birden
kaşınmak bir yirden secdede iki(6)ayağın kaldurmak bir
'avratıla beraber turmak imâma(7)uydukda ya ardında tur-
mak imâm^(x)'avrata(8)imâmeti^(x)niyyet itdi ise ve illâ
'avratuñ(9)namâzı câyiz olmaz yüzün ve gözün kıbleden (10)
ayırmak 'özürsüz imâmının gayrıya feth itmek(11)muşhafdan

(x)Metinde ^{عَلَيْ} doğrusu ^{عَلَيْ}

okumak yimek yimek ve şu içmek

58b

(1)ma'nā bozulacaklayın kur'ānı yaqlış okumak(2)selām almak kaşd ile selām virmek ammā(3)āhır taḥıyyāt şanup sehv ile selām virse(4)fāsid olmaz secde-i sehv lāzīm^(x) olur
(5)va'llāhü. Te'ālā a'lem taḥıyyāt teşehhüdi(6) انجیات لله
السلام علينا (8)عليك ايها النبي ورحمة الله وبركاته (7)والصلوة والطيبات والسلام
ان محمدا عبده و (10)اشهد ان لا اله الا الله واشهد (9)وعلى عباد الله الصالحين
اللهم صلى على محمد وعلى آل محمد كما صليت (11)salavāt du'āsı رسولہ

59a

وعلى آل ابراهيم ربنا انك حميد مجيد (2)وسلمته وباركده ورحمة وترحمته على ابراهيم (1)
وتبارك اسمك وتعالى جدك ولا اله (4)ثناء استفتاح سبحانك اللهم وبحمدك (3)
ونستغفرك ونستهديك ونؤمن بك (6)غيرك دعاء قنوت اللهم اننا نستعينك (5)
الخبر كله نشكرك ولا نكفرك ونخلع (8)ونتوب اليك ونتوكل عليك ونثني عليك (7)
نصلى ونسجد واليك نسعى ونحذر نرجو (10)ونتوك من يفجرك اللهم اياك نعبد ولك (9)
رحمتك ونخشى عذابك ان عذابك (11)

59b

وعافني فبمن عافيت تولني فبمن توليت (2)بالكفار ملحق اللهم اهدني فبمن هديت (1)
ولا يقصى عليك (4)لي فيما اعطيت وقني شر ما قضيت انك تفضي (3)وبارك
ليت استغفرك (6)ولا يعزمن عادييت تباركت ربنا ونعا (5)لانه لا يذبل من واليت
فانك من عفوبتك (8)اني اعوذ برضاك من سخطك وبمعآ (7)وانتوب اليك اللهم
müsebbi 'āt على نفسك (10)ولا احصي ثناء عليك انت كما اثنيت (9)واعوذ بك منك
قل يا ايها الكافرون اخلاص معوذتين سبحان (11)فآتحة آية الكرسي

60a

لازم doğrusu لازم Metinde (x)

ولا حول ولا قوة الا بالله العلي العظيم (2) الله والحمد لله ولا اله الا الله والله اكبر (1)
 اللهم اغفر لي ولوالدي ولجميع المؤمنين (4) اللهم على محمد وعلى آل محمد وسلم (3)
 وجل في الدنيا والدين والاخرة وما (6) والاموات اللهم افعل بنا وبهم عاجلا (5)
 ما نحن له اهل انك غفور (8) انت له اهل ولا تفعل بنا وبهم بامولينا (7)
 hayzın ekalli üç (10) رحيم جواد كريم رؤوف رحيم (9)
 gündür (11) ekseri ondur nifāsın ekalline had yokdur

60b

(1) ne vakit kesilürse ğusül idüp namāzın (2) kılmak gerekdür
 ve oruçın dutmak gerek ekseri kırk (3) gündür eger hayz üç
 günden ekalde kesilse (4) hayz şanup namāzın kılmadisa każā
 (5) eyleye ğusül lāzīm^(x) degül ve eger üç günde (6) veya ar-
 tukda kesilmese ğusül lāzīm-dur^(x) on (7) gün tamām olduğda
 kesilse ve kesilmese (8) ğusül idüp namāzın kıla nifāsda kırk
 (9) olıcak ğusül ide namāzın kıla kesilmezse de (10) hayz ve
 nifās günlerinde her ne dürlü kan (11) gelürse şāfi kan hük-
 mindedür şarı kan

61a

(1) olsun bulanuk kan olsun hayzın on (2) günü içinde ya ni-
 fāsın kırk günü içinde (3) bir iki gün kesilse kesildi şanup
 ğusül (4) idüp oruç tutsa sonra girü müddet (5) içinde kan gel-
 se ol orucu każā itmek (6) gerek 'ādetinden evvel kesilse lā-
 kin üç (7) günden sonra ğusül idüp namāz kıla lākin eyle (8)
 cimā' itmeye 'ādeti geçmeyince^(xx) nifās dağı (9) böyledür
 ekser 'ādetinde kesilse lākin on (10) gün tamām olduğda ke-

(x) Metinde لا زيم doğrusu لا زيم

(xx) Metinde كجه بخه şekli transkripsiyonda düzeltilti.

silmeüyüp sonra kesilse(11)'âdetinden ilerise hayz olmaz ol günlerün

61b

(1)namâzın kazâ ide nifâsun kırkı hayzın(2)onı gibidür ramâzânda orta yiri ağardığı(3)dan sonra hayz ve nifâs kesilse ol gün(4)yemeye ve içmiye lâkin oruç olmaz kazâsı lâzîm(x)(5)ve eger ırte yiri ağardukdan sonra kan gelse(6)ol gün yiye ve içe eger ikindüden sonra(7)da görürse ve bi'l-cümle bir 'avrat kan görse(8)namâzdan ve oruçdan vaz gele ve eger üç(9)gün olmazdan kesilse namâzun âhır vaktine(10)dek gözleye âhır vaktinde girü kan gelse(11)namâz kılmaya eger gelmezse abdest ala namâzın kıla

62a

(1)eger sonra kan gelse girü namâzdan vaz gele eger girü (2)gelse namâzun âhır vaktine degin gözede gelmezse(3)abdest ala namâzın kıla üç güne dek böyle(4)eyleye gusül lâzîm(x)degül hemân abdest kifâyet(5)ider üç günden sonra kesilse girü namâzın(6)âhır vaktine dek gözleye gelmezse gusül(7)ide namâzın kıla gelürse namâzdan vaz geçe(8)bu kıyâs üzre on güne varınca andan(9)sonra gusül ide namâzın kıla eger kan akarsa da(10)nifâsda dahı böyledür lâkin anda her kesildükde(11)gusül lâzîm-dur(x)bir günde kesilürse amma oruçda

62b

(x)Metinde لاَ يَزِمُ doğrusu لاَ يَزِمُ

(1)irte yiri ağarmadan kesilse niyyet ide(2)duta eger kuşluk-dan^(x)ya ikindüden sonra girü(3)kan gelse ol oruç olmaz ol gün(4)yiye sonra kazā ide eger düşek düşerse(5)barmağı veya saçı ya ağzı ya burnı bellü(6)ise bütün oğlan doğmuş gibi nifās(7)olur eger hiç bir yiri bellü degül ise (8)nifās olmaz lākin üç gün ya dağı ziyāde(9)aķarsa hayz olur eger hayzdan kesileli(10)on biş gün ya dağı artuk olup da düşer(11)ise eger üç günden eksikde kesilse

63a

(1)ya dağı hayz kesileli on biş gün olmamış(2)ise hayz degüldür burun kanı gibidür namāzın(3)ķıla orucın tuta eriyile yata ğusül lāzım(4)degüldür 'avn-i Hāk ile kitāb oldu (5)tamām tārīhidür biş ve yüz igirmi(6)yıl tamām cemāziye'l āhırın nişfında oldu tamām(7)ey hümām yevm-i çārşenbe vakt-i 'aşr tamām(8)iyledün lütf-i Hāk ile ihtitām ketebenhü (9)hakirü'l-fakīr mulla bekir bin el-hācī hıızır kim(10)alursa ya bakarsa haṭṭuma okıyanlardan(11)du'āyı umaram

(x)Metinde قوشلق من şekli transkripsiyonda düzeltildi.

- A -

'aceb getir- : Şaşmak, hayret etmek.(24b.8)

adem oğlanı : İnsanoğlu.(4b.7)

akça : Para.(42a.2)

an- : Hatırlamak.(58a.2)

ara 1. Yer, mahal.

2. Zaman, vakit.(17b.3)

arıt- : Temizlemek, tezkiye etmek.(21a.8)

arşun : Uzunluk ölçüsü.(57a.9)

artucak : Fazlaca, ziyadece.(23a.5)

artuk : Çok, fazla.(16b.4)

ayak yolına var- : Abdest bozmaya gitmek.(12a.1)

'ayıblu nesne : Konuşulması ayıp olan şey.(28a.11)

ayıtla- : Seçmek, ayırmak.

boğazın aytla-:Boğazdan balgamı temizlemek.(58a.3)

avaz : Ses

gizlü avaz:Hafif ses.(3a.6)

katı avaz:Yüksek ses.(3a.6)

azacuk : Azıcık.(21a.9)

- B -

bağla- : Sarmak, bağlamak.

gönül bağla-:Muhabbet beslemek.(22b.9)

bekit- : Kapatmak.(26a.3)

berk perk 1.Sıkı, sağlam.(25b.9)

2.Şiddetli.(37a.9)

3.Yüksek ses.(37b.5)

besirek : Besili erkek deve.(12a.9)

beze- : Süslemek, güzelleştirmek.(24a.3)

biz : Bez.(36a.1)

bizcileyin : Bizim gibi.(5b.11)

boyunuz : Boynuz.(9a.3)

bozul- : Bozulmak.

bozulacaklayın: Bozulacak kadar.(58b.1)

- C -

cehl-i mürekkeb : Kişinin bilmediğini bilmemesi.(34a.5)

- Ç -

çeng : Bir çeşit çalgı âleti.(26a.6)

çeni : Çene.(54a.8)

çeşte : Bir çalgı âleti.(26a.5)

çigin : Omuz.(57a.6)

- D -

dâr-ı belâ : Belâ, sıkıntı yeri, dünya.(22b.7)

degin : Kadar, dek.(62a.2)

degür- : Değdirmek.(28a.1)

dep- : Saldırmak, rahatsız etmek.(28a.4)

dinel- : Ayakta durmak, dik durmak.(56a.4)

dirhem : Ağırlık ölçüsü, para birimi.(27b.6)

dut- : Tutmak.

düşmen dut-: Düşman kabul etmek.(10b.7)

oruç tut-: Oruç ibadetini yerine getirmek.(37a.2)

dülbend : Bir çeşit baş örtüsü, sarık.(57a.2)

dürüş- : Çalışmak, çabalamak.(2b.1)

düşek : Düşük, vaktinden önce doğan çocuk.(62b.4)

krş. düşüt YTS. sh.76

- E -

ebü'l-kasım : Bir islâm âlimi.(35a.1)

edik : Mest.(16a.8)

egin : Sırt, arka.(56a.2)

etmek : Ekmek.(48b.7)

eyyâm-ı beyz : Her ayın, oruç tutulması sevap olan 13,14,
15. günleri.(39a.10)

eyü : İyi.(32b.5)

- F -

fâ'il-i muhtâr : Yaptığı işte serbest olan, Cenab-ı Hak(4b5)

- G -

gel- : Gelmek.

sü'âl gel-: Sorulmak, sorulabilmek.(4b.4)

gerek ol- : Lâzım olan.(32b.11)

göndürül- : Gönderilmek.(11a.8)

güç gel- : Yapılması zor olmak.(2a.2)

gün : Güneş.(50a.1)

- H -

hacibeyn : İki kaş.(57a.9)

haram li'aynihi : Bizzat haram olan.(33a.7)

- I -

ıssı : Sıcak.(7a.8)

ıssız : Sahipsiz, kimsesiz.(9a.9)

- İ -

il : Halk, ahali.(30a.7)

ilet- : Ulaştırmak.(42a.6)

incik : Diz kapağı ile topuk arasındaki kısım.(56a.4)

incin- : Gücenmek, razı olmamak.(23b.1)

irte yiri : Tan yeri.(61b.5)

it- 1. Etmek.

2. Söylemek.(45a.1)

buhur it-: Buhur koymak.(43b.11)

bugz it-: Kin beslemek.(32a.11)

feth it-: Cemaatle namaz kılarken, imamın, okuduğu kıra-
ati şaşırması üzerine cemaatten birinin, imama
okuyacağı yeri hatırlatması, önünü açması.(58a10)

harc it-: Harcamak.(21b.10)

mülazemet it-: Herhangi bir makam sahibinin yanına faz-
laca giderek onunla beraber olmak.(49a.3)

sü'al it-: Soru sormak.(13b.10)

şetm it-: Sövmek.(33b.1)

ziyafet it-: Ziyafet vermek.(48b.4)

iy(I)T- : Söylemek..

sü'al iyt-: Süal sormak.(4a.11)

- K -

kaba kıl- : Tüysüz hale getirmek.

başı kaba kıl-: Başlı tıraş etmek.(56a.5)

kaftan : Üste giyilen astarsız, uzun elbise.(12a.1)

kakı- : Azarlamak.(37b.8)

kankı : Hangi.(43a.7)

kanun : Bir çeşit telli çalgı.(26a.6)

karanu : Karanlık.(3a.10)

karıcuk : Yaşlı kadın.(52a.9)

kat :Ön, nezd, huzur.

abdest katı: Abdestten önce.(39b.11)

katı : Çok.(44a.8)

katı oku-: Sesli okumak.(54a.5)

kerpüç : Kerpiç.(12a.7)

kır- : Öldürmek.(31a.8)

kıt : Yan, nezd.

bazılar kıtında: Bazılarına göre, bazılarının yanında
(33b.5)

kile : Ölçek.(27b.5)

koca : Yaşlı, ihtiyar.(27a.1)

koş- : Koşmak, eklemek.

fatihā koş-: Namazda fatiha okumak.(53b.1)

kotar- : Yemeği bir kaptan öbürüne aktarmak.(12a.6)

kuçuş- : Kucaklaşmak.(51a.8)

kur'an özi : Kur'andan bir parça.(53a.6)

kuşluk namazı : Kuşluk vakti kılınan hususi bir namaz.(39a1)

- L -

lağ : Şaka.(36b.6)

levh : Mukadderatın yazılı olduğu manevi bir levha.(13a.5)

liš : Leş.(27b.5)

- M -

mesh : Elle sıvama.

kablu mesh: Abdestte başın tamamını elle sıvama, özel
bir mesh türü.(50b.4)

mukallid : Taklit eden, dinde bir mezhebe bağlı olan kişi.
(14b.5)

mu'amele : Davranış.

akça mu'amele: Para muamelesi.(38b.3)

müsebbi'at-ı 'aşere : Okunması faziletli olan bir dua.
(39b.5)

- N -

ney : Kamıştan yapılan bir çalgı âleti.(26a.6)

nice bin : Çok, binlerce.(5a.8)

nitelik : Keyfiyet, mahiyet.(11b.11)

- O -

okka : Ağırlık ölçüsü.(27b.6)

orta yiri : Tan yeri.(61b.2)

- Ö -

ökçe : Topuk.(56a.3)

öndin öndün : Önce.(56b.1)

örgüç : Hörgüç.(45b.2)

öz : Kendi.(48a.4)

- P -

peşiman : Pişman.(25b.4)

peygamber pazarı : Götürü usulü pazarlık etmek.(27b.8)

- S -

sagıs : Sayı, adet.(2b.7)

sagu sağ- : Ağıt yakmak.(48b.2)

savab : Doğru.(17b.9)

savm-ı davud : Günaşırı tutulan oruç, Hz. Davud'un nafile oruç tutuş usulü.(39a.8)

secde-i sehiy : Namazda unutulurak vukua gelen belirli hataları telâfi etmek için selâmdan sonra yapılan secde, unutma secdesi.(58b.4)

setr : Namaz kılan kişinin önünden geçmeyi önlemek için, namaz kılanın, önüne koyduğu belirli uzunlukta bir cisim.(57a.8)

sın- : Kırılmak, bozulmak.(58a.1)

sika : Emniyetli, itimada lââyık.(37a.5)

sinecük : Sinek.(2a.6)

süci : Şarap, içki.(27b.2)

- Ş -

şakird : Talebe, çömez.(20a.10)

- T -

tabl : Davul.(26a.6)

tanbur : Bir çeşit saz.(26a.6)

tan- : Danışmak.(25a.4)

taş 1. Taş.

2. Dış.(3a.1)

taşra : Dışarı.(52a.3)

tavış : Hafif ses.(3b.1)

- U -

ugun- : Bayılmak.(51a.6)

ur- : Vurmak, koymak.(27b.1)

berk ur-: Şiddetli vurmak, çarpmak.(50b.11)

delüğüne ur-: Deliğine koymak.(9a.5)

uyuş- : Birbirine uygun düşmek.

hizmetine uyuş-: Hizmetinde bulunmak.(37b.6)

uzun : Uzunluk.(57a.9)

- Ü -

üge : Üvey.(26b.1)

üksek : Yüksek.(57b.4)

ür- : Üflemek.

sur ür-: Sura üflemek.(9a.11)

- V -

vaz gel- : Vaz geçmek.(61b.8)

- Y -

yapala- : Sıvamak.(45a.8)

yalanuz : Yalnız.(57a.5)

yapça : Yavaş, sessizce.(47b.10)

yeze : Teyze.(26b.1)

yig : Daha iyi, üstün.(32b.2)

yogun : Kalınlık, en.(57a.8)

- Z -

zuruna : Zurna.(26a.5)

zünnar : Hristiyanların bellerine bağladıkları ucu haçlı
kuşak.(33a.2)

B İ B L İ Y O G R A F Y A

1. M.Ali Aynî, Türk Ahlâkçıları Marifet Basımevi, c.1
İst.1939
2. Kaya Bilgegil, Türkçe Dilbilgisi Dergâh Yay. İst.
1984 4. baskı
3. Birgivî Vasıyetnâmesi(Kadıızâde Şerhi) Bedir Yay.
İst.1979
4. Bursalı Mehmed Tahir, Osmanlı Müellifleri c.1
Meral Yay. İst.
5. Mehmet Doğan, Büyük Türkçe Sözlük Birlik Yay.
Ank.1982 2.baskı
6. Muharrem Ergin, Türk Dil Bilgisi Boğaziçi Yay.
İst.1980 5.baskı
7. Gürer Gülsevin, 1709 Tarihli Türkçe-Manzum Bir
Ders Kitabı İ.Ü.Sosyal Bilimler Dergisi s.1
Malatya
8. İslâm Ansiklopedisi, c.2 MEB Yay.İst. 1970
9. Şemseddin Sami, Kamus-ı Türkî Çağrı Yay.İst.1978
10. F.Kadri Timurtaş, Eski Türkiye Türkçesi Edebiyat
Fakültesi Yay. İst.1981 2. baskı
11. Türk Ansiklopedisi, c.32 MEB Yay. Ank. 1983
12. Yeni Tarama Sözlüğü, TDK Yay. Ank.1983

مَا عَيْنٌ دَلِيلٌ لَكَ أَمْ دَلِيلٌ لَكَ
 وَمِنْ وَطِيعٍ أَوْ لَمْ يَكُنْ لَكَ
 وَطِيعٌ وَفَاسْتَعْلَاقٌ فَسَمِعْتُ دَلِيلٌ لَكَ
 أَكُنْ دَلِيلٌ لَكَ بِحَسْبِ بَنِي سُلَيْمٍ فَاسْتَعْلَاقٌ
 قَالُوا كَافِرًا مِمَّنْ دَلِيلٌ لَكَ أَمْ دَلِيلٌ لَكَ
 قَالُوا دَلِيلٌ لَكَ أَمْ دَلِيلٌ لَكَ
 هَرَنَسَةٌ لَكُمْ بَنِي سُلَيْمٍ أَمْ دَلِيلٌ لَكَ
 أَمْ دَلِيلٌ لَكَ دَلِيلٌ لَكَ وَجَمْعٌ لَكُمْ
 نَبِيٌّ جَلِيلٌ مَسْجُودٌ دَلِيلٌ لَكَ جَمْعٌ لَكُمْ
 وَطِيعٌ أَيْدِي دَلِيلٌ لَكَ جَمْعٌ لَكُمْ
 وَطِيعٌ أَيْدِي دَلِيلٌ لَكَ أَيْدِي دَلِيلٌ لَكَ

وَأَيُّ نَافِثٍ شَيْءٍ لَكَ لَيْتَ
 أَسْتَعْلَاقٌ بَنِي سُلَيْمٍ قَوْلٌ لَكَ
 وَكَوْنٌ لَكَ بَنِي سُلَيْمٍ قَوْلٌ لَكَ
 دَلِيلٌ لَكَ لَيْتَ لَكَ بَنِي سُلَيْمٍ قَوْلٌ لَكَ
 مَلِكٌ لَكَ دَلِيلٌ لَكَ بَنِي سُلَيْمٍ قَوْلٌ لَكَ
 بَنِي سُلَيْمٍ وَجَمْعٌ لَكَ بَنِي سُلَيْمٍ قَوْلٌ لَكَ
 أَمْ دَلِيلٌ لَكَ دَلِيلٌ لَكَ بَنِي سُلَيْمٍ قَوْلٌ لَكَ
 أَمْ دَلِيلٌ لَكَ دَلِيلٌ لَكَ بَنِي سُلَيْمٍ قَوْلٌ لَكَ
 دَلِيلٌ لَكَ دَلِيلٌ لَكَ بَنِي سُلَيْمٍ قَوْلٌ لَكَ
 دَلِيلٌ لَكَ دَلِيلٌ لَكَ بَنِي سُلَيْمٍ قَوْلٌ لَكَ
 خَيْرٌ لَكَ أَمْ دَلِيلٌ لَكَ بَنِي سُلَيْمٍ قَوْلٌ لَكَ
 وَطِيعٌ

[illegible][illegible]

نا خجلان
 و مطيع
 اولاد من
 دكلكي
 بعينك
 كافه
 اولادك

دَیْلَهُ دَکَلَر و حَرَفْلَه وَصَوَّلَه دَکَلَر
 رَیْضِ قَوْلِ لَیْسَ وَاسْطَلَسَ سَمْعِیْ مَوَل
 عَلَیْهِ السَّکَرَامُ کَبِیْرٌ وَبَنُمُ بِنَهْرٍ عَرَبِیٍّ حَسَنٌ
 عَلَیْهِ السَّکَرَامُ حَضَرْتُ لَیْسَ لَیْلَهُ مَعَا
 وَبَعْدَ لَیْلِهِ مَوَل کَبِیْرٌ وَبِنَهْرٍ عَرَبِیٍّ کَبِیْرٌ
 عَلَیْهِ السَّکَرَامُ وَاسْطَلَسَ سَمْعِیْ مَوَل
 اَنْبِیَا عَلَیْهِمُ السَّلَامُ اَلْکَرَامُ لَیْلَهُ
 بَنُ دَلَّ اَلْکَرَامُ قَرَانِ عَظِیْمُ اَنْتَدَا
 دَلَّ کَلَامِیْدُ قَدِیْرٌ حَارِثٌ وَخَلَقَ
 دَکَلَر یَسْرَحُ یَسْرَحُ لَیْلَهُ بَنُ دَلَّ
 مَسْأَلَتِیْ کَدِیْلَ عِلَیْ وَصَلِی وَسَمِیْعُ وَصَلِ

یَسْأَلُ شَعْبَهُ وَاَقْرَبِی السُّعُوْلَ وَ
 کَوْنُ شَعْبَهُ قَادِیْسٌ وَرَیْضِ قَوْلِ لَیْسَ قَادِیْسٌ
 اَقْرَبِیْ شَعْبَهُ وَاَقْرَبِیْ لَیْلَهُ وَکَوْنُ سَمِیْعُ
 اَقْرَبِیْ قَادِیْسٌ وَبَنُ دَلَّ بِنَهْرٍ عَرَبِیٍّ
 مَسْرُوقٌ مَحْرَبٌ وَبَنُ دَلَّ مَسْرُوقٌ
 اَقْرَبِیْ قَادِیْسٌ وَبَنُ دَلَّ مَسْرُوقٌ
 یَسْرَحُ یَسْرَحُ لَیْلَهُ کَدِیْلَ عِلَیْ وَصَلِی
 وَکَوْنُ شَعْبَهُ قَادِیْسٌ وَرَیْضِ قَوْلِ لَیْسَ قَادِیْسٌ
 اَقْرَبِیْ شَعْبَهُ وَاَقْرَبِیْ لَیْلَهُ وَکَوْنُ سَمِیْعُ
 اَقْرَبِیْ قَادِیْسٌ وَبَنُ دَلَّ بِنَهْرٍ عَرَبِیٍّ
 مَسْرُوقٌ مَحْرَبٌ وَبَنُ دَلَّ مَسْرُوقٌ
 اَقْرَبِیْ قَادِیْسٌ وَبَنُ دَلَّ مَسْرُوقٌ
 یَسْرَحُ یَسْرَحُ لَیْلَهُ کَدِیْلَ عِلَیْ وَصَلِی

12

2

١ نَبِيٍّ مِّنْكُمْ مِّمَّنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
 ٢ وَالْآخِرَةِ وَهُوَ يُؤْتِي السُّلْطَانَ
 ٣ مَا يَشَاءُ وَيُؤْتِي السُّلْطَانَ
 ٤ مَا يَشَاءُ وَيُؤْتِي السُّلْطَانَ
 ٥ مَا يَشَاءُ وَيُؤْتِي السُّلْطَانَ
 ٦ مَا يَشَاءُ وَيُؤْتِي السُّلْطَانَ
 ٧ مَا يَشَاءُ وَيُؤْتِي السُّلْطَانَ
 ٨ مَا يَشَاءُ وَيُؤْتِي السُّلْطَانَ
 ٩ مَا يَشَاءُ وَيُؤْتِي السُّلْطَانَ
 ١٠ مَا يَشَاءُ وَيُؤْتِي السُّلْطَانَ

١١ مَا يَشَاءُ وَيُؤْتِي السُّلْطَانَ
 ١٢ مَا يَشَاءُ وَيُؤْتِي السُّلْطَانَ
 ١٣ مَا يَشَاءُ وَيُؤْتِي السُّلْطَانَ
 ١٤ مَا يَشَاءُ وَيُؤْتِي السُّلْطَانَ
 ١٥ مَا يَشَاءُ وَيُؤْتِي السُّلْطَانَ
 ١٦ مَا يَشَاءُ وَيُؤْتِي السُّلْطَانَ
 ١٧ مَا يَشَاءُ وَيُؤْتِي السُّلْطَانَ
 ١٨ مَا يَشَاءُ وَيُؤْتِي السُّلْطَانَ
 ١٩ مَا يَشَاءُ وَيُؤْتِي السُّلْطَانَ
 ٢٠ مَا يَشَاءُ وَيُؤْتِي السُّلْطَانَ

عَلَيْهِمْ كَرِيمٌ أَلَا تَتَذَكَّرُونَ
دَنُوبِهِمْ أَمْ كَانَ عِندَ رَبِّ الْأُولِينَ
الَّذِينَ دَانُوا وَهَؤُلَاءِ الْأَنْبِيَاءُ الَّذِينَ
بِغَيْرِهِمْ نَزَّلَ الْكِتَابَ وَهُمْ أَصْحَابُ الْمَقَامِ
وَقَدْ جَاءَهُمْ بُرْهَانٌ مِنْ رَبِّكَ وَأُنذِرُوا
بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ
أَلَيْسَ اسْتِغْنَاءُكُمْ فِي مَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ
كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ أَهْلَ الْبُيُوتِ الْمُبِينِ
وَجَعَلْنَا دِينَكَ فِي السَّبْعِ وَالْأُولَى
مِنَ الْأَنْبِيَاءِ عَلِيمًا بِمَا لَا تَعْلَمُونَ
وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِتُبَيِّنَ

دِينَهُمْ وَلِتُبَيِّنَ لَهُمُ الْآيَاتِ الَّتِي كَانُوا يُشْكِكُونَ
وَلَا يُخْلِفُونَكَ عَلَى شَيْءٍ مِنْهَا وَلَيُنَبِّئَنَّ
الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ إِلَهُكُمُ اللَّهُ الَّذِي
أَنْزَلَ إِلَيْكَ الْكِتَابَ وَأَنَّ اللَّهَ فَاعٍ
فِي السَّمْعِ وَالْبَصَرِ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ
الْمَوْلَى الْمُؤْتَمِنُ
أَمْ يَتْلُوا كِتَابَ اللَّهِ لَعَلَّ يَذْكُرُوا
الَّذِينَ كَانُوا يَكْفُرُونَ
وَلَا تُخْلِفُكَ عَلَى شَيْءٍ مِنْهَا وَلَيُنَبِّئَنَّ
الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ إِلَهُكُمُ اللَّهُ الَّذِي
أَنْزَلَ إِلَيْكَ الْكِتَابَ وَأَنَّ اللَّهَ فَاعٍ
فِي السَّمْعِ وَالْبَصَرِ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ
الْمَوْلَى الْمُؤْتَمِنُ

عَلَيْهِمْ كَرِيمٌ

نستغفر

اَوَلَيْسَ الْمَالُ مَقْنَدَةً اَنْ دَسِيسَهُ صِرٌّ وَمَنْ
 عَمِلَ بِهِ وَبِهِ دَسِيسَةٌ اَوْ دَسِيسَةٌ مَرْهَبَةٌ
 شَيْءٌ اَوْ اَسْتَدْرَجَ بِهِ رَجُلٌ اَبْنَى اِلَى الْمَالِ اَنْ
 دَسِيسَهُ اَلْمَالُ اَوْ اَلْمَالُ اَوْ اَلْمَالُ اَوْ اَلْمَالُ
 سَعَتْهُ سَعَتْهُ اَللَّهُ صَسَتْهُ اَللَّهُ عَلَيْهِ سَلَامٌ
 هُوَ يَنْزِلُ سَكَنًا يَنْزِلُ سَكَنًا كَذَلِكَ هُوَ
 طَمَعُهُ سَعَتْهُ اَللَّهُ اَللَّهُ يَنْزِلُ اَللَّهُ اَللَّهُ
 اَسْتَدْرَجَ اَللَّهُ سَكَنًا كَذَلِكَ اَللَّهُ اَللَّهُ
 اَبْنَى اَللَّهُ سَعَتْهُ اَللَّهُ اَللَّهُ اَللَّهُ
 اَللَّهُ اَللَّهُ اَللَّهُ اَللَّهُ اَللَّهُ اَللَّهُ

وَجَدْتُ احكامَ جَمَاعَتِكَ يَا اَرْسَلْتَ اَرْسَلْتَ
 عَمَلِي اَبْدُوكِي لَكَ جَمَاعَتِكَ وَكَلَامُكَ عَمَلِي
 جَمَاعَتِكَ يَا اَرْسَلْتَ اَرْسَلْتَ اَرْسَلْتَ اَرْسَلْتَ
 طَائِفَتِكَ يَا اَرْسَلْتَ اَرْسَلْتَ اَرْسَلْتَ اَرْسَلْتَ
 سَائِقَتِكَ يَا اَرْسَلْتَ اَرْسَلْتَ اَرْسَلْتَ اَرْسَلْتَ
 اَوْ رَجُلَتِكَ يَا اَرْسَلْتَ اَرْسَلْتَ اَرْسَلْتَ اَرْسَلْتَ
 اَعْتَادَهُ هَبَّتْ يَدَا اَهْلُ سُنَّتِ وَالْجَمَاعَةُ
 غَائِبَتِي بِوَجْهِ عَمَلِي بِجَهَنَّمَ بِجَهَنَّمَ
 وَمَا لَنْتِ اَيْدِيكَ اَكْلًا وَفَلَمَّا كَرِهَتْ
 اَوْ لَمْ تَخْلُ لَنْتِ اَللَّهُ تَعَالَى اَنْزِلْ اَللَّهُ اَنْزِلْ
 اَللَّهُ اَللَّهُ اَللَّهُ اَللَّهُ اَللَّهُ اَللَّهُ اَللَّهُ
 اَللَّهُ اَللَّهُ اَللَّهُ اَللَّهُ اَللَّهُ اَللَّهُ اَللَّهُ

اَللَّهُ اَللَّهُ اَللَّهُ اَللَّهُ اَللَّهُ اَللَّهُ اَللَّهُ
 اَللَّهُ اَللَّهُ اَللَّهُ اَللَّهُ اَللَّهُ اَللَّهُ اَللَّهُ

دُنْ عَلَا هُنْ هِيَهْمْدُ جِيَهْمْدُ هِيَهْمْدُ

دُنْ عَلَا هُنْ هِيَهْمْدُ جِيَهْمْدُ هِيَهْمْدُ

دِيَهْلَهْ نَلَهْ مَعْنَا سِيَهْ اَوَّلَهْ كَلَهْ اَبُو جِيَهْمْدُ

غِيَهْلَهْ دَلَهْ مَعْنَا مَلَهْ اَبَا مَدُومْ وَنَلَهْ

كَلَهْ اَبَا مَلَهْ دُنْ وَحَدِيَهْلَهْ جِيَهْلَهْ دِيَهْلَهْ

قَبُولْ اَدْنَهْمْ وَنَلَهْ سِيَهْلَهْ عَلَا اَهْتِيَهْلَهْ

اَدْنَهْمْ وَصَالِيَهْ اِيَهْلَهْ اَهْتِيَهْلَهْ اَدْنَهْمْدُ

وَدِيَهْلَهْ دِيَهْمْدُ اَوَّلَهْ قَلَهْ كَلَهْ اَبُو جِيَهْمْدُ

اَرِيَهْلَهْ مَعْنَا سِيَهْلَهْ دُنْ اَهْتِيَهْلَهْ اَدْنَهْمْدُ

اَرِيَهْلَهْ مَعْنَا مَلَهْ مَعْنَا اَدْنَهْمْدُ اَدْنَهْمْدُ

اَدْنَهْمْدُ اَدْنَهْمْدُ اَدْنَهْمْدُ اَدْنَهْمْدُ اَدْنَهْمْدُ

اَدْنَهْمْدُ اَدْنَهْمْدُ اَدْنَهْمْدُ اَدْنَهْمْدُ اَدْنَهْمْدُ

لَهْ لَهْ لَهْ لَهْ لَهْ

صَمْدُ مَدُومْ اِيَهْلَهْ قَلَهْ لَكِيَهْ وَآرَهْ رَدَهْ اَعْلَهْ قَلَهْ

خَصْمُ مَدُومْ اِيَهْلَهْ قَلَهْ لَكِيَهْ وَآرَهْ رَدَهْ اَعْلَهْ قَلَهْ

كَلَهْ اَبَا مَلَهْ دُنْ وَحَدِيَهْلَهْ جِيَهْلَهْ دِيَهْلَهْ

اَدْنَهْمْدُ اَدْنَهْمْدُ اَدْنَهْمْدُ اَدْنَهْمْدُ اَدْنَهْمْدُ

اَدْنَهْمْدُ اَدْنَهْمْدُ اَدْنَهْمْدُ اَدْنَهْمْدُ اَدْنَهْمْدُ

اَدْنَهْمْدُ اَدْنَهْمْدُ اَدْنَهْمْدُ اَدْنَهْمْدُ اَدْنَهْمْدُ

اَدْنَهْمْدُ اَدْنَهْمْدُ اَدْنَهْمْدُ اَدْنَهْمْدُ اَدْنَهْمْدُ

اَدْنَهْمْدُ اَدْنَهْمْدُ اَدْنَهْمْدُ اَدْنَهْمْدُ اَدْنَهْمْدُ

اَدْنَهْمْدُ اَدْنَهْمْدُ اَدْنَهْمْدُ اَدْنَهْمْدُ اَدْنَهْمْدُ

اَدْنَهْمْدُ اَدْنَهْمْدُ اَدْنَهْمْدُ اَدْنَهْمْدُ اَدْنَهْمْدُ

اَدْنَهْمْدُ اَدْنَهْمْدُ اَدْنَهْمْدُ اَدْنَهْمْدُ اَدْنَهْمْدُ

اَدْنَهْمْدُ اَدْنَهْمْدُ اَدْنَهْمْدُ اَدْنَهْمْدُ اَدْنَهْمْدُ

اَدْنَهْمْدُ اَدْنَهْمْدُ اَدْنَهْمْدُ اَدْنَهْمْدُ اَدْنَهْمْدُ

لَهْ لَهْ لَهْ لَهْ لَهْ

[illegible]

۱ اُولَئِكَ يَلْعَنُ الْمُتَّقُونَ ۚ وَنَارُ جَهَنَّمَ خَيْرٌ مِّنْ اُولَئِكَ
 ۲ اَلَيْسَ بِجَهَنَّمَ فَاثَمًا ۚ وَلَقَدْ كَلَّمْنَا شَدَادَةَ ثَمُودَ
 ۳ اِذَا جَاءَهُمْ مُّسْكِرًا ۚ اِنَّ اِيَّاهُمْ لَنُفْلِتُنَّ ۚ اِنَّهُمْ
 ۴ اُولَئِكَ هُمُ الرَّاكِبُونَ ۚ اَلَا عَصِيبٌ مِّمَّنْ يَدْرِي
 ۵ وَنَسِيَ ۚ وَكَانَ اَوَّلُ وَءَاخِرُ ذُرِّيَّتِهِ لَمُتًّا
 ۶ كَذٰلِكَ ۚ وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ ۚ وَيَخْتَارُ
 ۷ لَوْلَا اَنَّا سَيِّدُهُ ۚ دَرِيسًا ۚ اَرَأَيْتَ اِنْ
 ۸ لَّمْ يَكُنْ لَّآيَاتُنَا اَسْمَاءُ سَمَكٍ ۚ اَوْ جَنْبًا
 ۹ اَوْ لَعْنَةً ۚ اَكَاكِلُهَا سَبَكٌ ۚ خِفَّةً ۚ وَسَيِّدٌ
 ۱۰ سَتَرْنَا عَنْهَا ۚ اَعْيُنًا ۚ اَمْ اَمْثَلُ ۚ اَسْمَاءُ
 ۱۱ قَفَا ۚ اَوْ تَدْبِيرُنَّ ۚ وَوَعْدُ ۚ اَلَيْسَ

۱. حَقِّقْ ذَا وَرَدِ الْوَلَدِ الْوَلَدِ الْوَلَدِ الْوَلَدِ الْوَلَدِ
 ۲. اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ
 ۳. وَدَقِّ قَلْبِي لِرَبِّیْ بِرَبِّیْ صَلِّ وَسَلِّمْ
 ۴. بِاَللّٰهِ وَخُشَعْنَانٍ وَرَضْنَانٍ وَبِشَاطِئِهِ
 ۵. قَاتِلِ رَجَبٍ وَفُضِّ الْعَبْدَ الْوَلَدِ الْوَلَدِ
 ۶. شَكَرَاتِ الْعَبْدِ الْوَلَدِ الْوَلَدِ الْوَلَدِ الْوَلَدِ
 ۷. اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَعُوْذُ بِكَ مِنَ الْوَلَدِ الْوَلَدِ
 ۸. وَبِشَاطِئِهِ اَسْتَعِیْذُ بِكَ مِنَ الْوَلَدِ الْوَلَدِ
 ۹. وَبِشَاطِئِهِ وَبِشَاطِئِهِ اَسْتَعِیْذُ بِكَ
 ۱۰. شَكَرَاتِ الْوَلَدِ الْوَلَدِ الْوَلَدِ الْوَلَدِ الْوَلَدِ
 ۱۱. بِرَبِّیْ اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَعُوْذُ بِكَ مِنَ الْوَلَدِ
 ۱۲. وَبِشَاطِئِهِ اَسْتَعِیْذُ بِكَ مِنَ الْوَلَدِ الْوَلَدِ
 ۱۳. وَبِشَاطِئِهِ اَسْتَعِیْذُ بِكَ مِنَ الْوَلَدِ الْوَلَدِ
 ۱۴. وَبِشَاطِئِهِ اَسْتَعِیْذُ بِكَ مِنَ الْوَلَدِ الْوَلَدِ
 ۱۵. وَبِشَاطِئِهِ اَسْتَعِیْذُ بِكَ مِنَ الْوَلَدِ الْوَلَدِ
 ۱۶. وَبِشَاطِئِهِ اَسْتَعِیْذُ بِكَ مِنَ الْوَلَدِ الْوَلَدِ
 ۱۷. وَبِشَاطِئِهِ اَسْتَعِیْذُ بِكَ مِنَ الْوَلَدِ الْوَلَدِ
 ۱۸. وَبِشَاطِئِهِ اَسْتَعِیْذُ بِكَ مِنَ الْوَلَدِ الْوَلَدِ
 ۱۹. وَبِشَاطِئِهِ اَسْتَعِیْذُ بِكَ مِنَ الْوَلَدِ الْوَلَدِ
 ۲۰. وَبِشَاطِئِهِ اَسْتَعِیْذُ بِكَ مِنَ الْوَلَدِ الْوَلَدِ

١ اغْنِيَنَّكَ وَاللَّهِ اَنْ تَكُنْ مِنْ سَعْدَائِهِ
 ٢ وَنَفْسٌ يَحِبُّ عَصَبُكَ اَنْ تَكُنْ مِنْ سَعْدَائِهِ
 ٣ كَذَلِكَ اَمْ لِي اَحَقُّ بِعَصَبِ اَنْ تَكُنْ مِنْ سَعْدَائِهِ
 ٤ لَنْ تَكُنْ عَالِمًا اَنْ تَكُنْ مِنْ سَعْدَائِهِ
 ٥ وَبِحَقِّ قَدْرِكَ وَبِحَقِّ عَصَبِكَ اَنْ تَكُنْ مِنْ سَعْدَائِهِ
 ٦ اَنْ لَوْ لَمْ تَكُنْ مِنْ سَعْدَائِهِ اَنْ تَكُنْ مِنْ سَعْدَائِهِ
 ٧ اَنْ تَكُنْ مِنْ سَعْدَائِهِ اَنْ تَكُنْ مِنْ سَعْدَائِهِ
 ٨ اَوْ تَكُنْ مِنْ سَعْدَائِهِ اَنْ تَكُنْ مِنْ سَعْدَائِهِ
 ٩ اَلَمْ تَكُنْ مِنْ سَعْدَائِهِ اَنْ تَكُنْ مِنْ سَعْدَائِهِ
 ١٠ جَعَلَنِي مِنْ سَعْدَائِهِ اَنْ تَكُنْ مِنْ سَعْدَائِهِ
 ١١ مَسْئَلَةُ اَلْكَرِيمَةِ لِحَقِّ اَلْعَصَبِ اَنْ تَكُنْ مِنْ سَعْدَائِهِ

وَسُكِّنَ إِلَىٰ آلِهِمْ مِنْهُمْ أَزْوَاجُهُمْ وَأَبَدَ لَهُمُ الْوُجُوهَ وَأَوْدَعَ لَهُمْ سُبُلَ الْمَخْرَجِ وَتَوَارَثُ بَنِيهِمْ وَرَفَعْنَا بَنِي إِسْرَافِيلَ أَفْوَاجًا وَوَضَعْنَا عَنَسًا يُأْتِي الْفُلْكَ مِنَ الْفُجَاءِ الْمَتَارِسَةِ فَأَمَّا الْبَنِي الْأُفْرَاسِيَّةَ فَتَمَثَّلُوا لَمْ يُحَسِّنْ إِلَّا ابْنُ زَرْقَانَ فَأَعْتَدْنَا لَهُ أَجْرَ الْيَوْمِ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ

1. اِنَّهُ اَوَّلُ الْوَحْيِ عَمَّ لِيْنِي مَا تَقْرَأُ مَا صَدَّقَ
 2. نَاكَ وَصَلَّكَ بِرَحْمَةِ قَابِلِيْنِي الْمَلِكُ حَمْدُهُ
 3. بِرَحْمَةِ عَمَلِي وَكُورِ دَوْلِ وَالْوَاقِفِ قَابِلِيْنِ
 4. وَصَلَّيْهِ آفَاتِ الْوَلَدِ اَمَّا قَوْلِيْنِي مَا تَقْرَأُ
 5. سَلَامٌ وَكَلَامٌ حَمْدُهُ دَجِي وَطَرِي وَطَبِي
 6. وَطَبِي وَطَرِي وَطَبِي وَطَرِي وَطَبِي وَطَرِي
 7. وَطَبِي وَطَرِي وَطَبِي وَطَرِي وَطَبِي وَطَرِي
 8. دَكْرُ وَطَرِي وَطَبِي وَطَرِي وَطَبِي وَطَرِي
 9. الْوَحْيِ وَطَرِي وَطَبِي وَطَرِي وَطَبِي وَطَرِي
 10. اَوَّلُ الْوَحْيِ عَمَّ لِيْنِي مَا تَقْرَأُ مَا صَدَّقَ
 11. نَاكَ وَصَلَّكَ بِرَحْمَةِ قَابِلِيْنِي الْمَلِكُ حَمْدُهُ

م

1. اَوَّلُ الْوَحْيِ عَمَّ لِيْنِي مَا تَقْرَأُ مَا صَدَّقَ
 2. نَاكَ وَصَلَّكَ بِرَحْمَةِ قَابِلِيْنِي الْمَلِكُ حَمْدُهُ
 3. بِرَحْمَةِ عَمَلِي وَكُورِ دَوْلِ وَالْوَاقِفِ قَابِلِيْنِ
 4. وَصَلَّيْهِ آفَاتِ الْوَلَدِ اَمَّا قَوْلِيْنِي مَا تَقْرَأُ
 5. سَلَامٌ وَكَلَامٌ حَمْدُهُ دَجِي وَطَرِي وَطَبِي
 6. وَطَبِي وَطَرِي وَطَبِي وَطَرِي وَطَبِي وَطَرِي
 7. وَطَبِي وَطَرِي وَطَبِي وَطَرِي وَطَبِي وَطَرِي
 8. دَكْرُ وَطَرِي وَطَبِي وَطَرِي وَطَبِي وَطَرِي
 9. الْوَحْيِ وَطَرِي وَطَبِي وَطَرِي وَطَبِي وَطَرِي
 10. اَوَّلُ الْوَحْيِ عَمَّ لِيْنِي مَا تَقْرَأُ مَا صَدَّقَ
 11. نَاكَ وَصَلَّكَ بِرَحْمَةِ قَابِلِيْنِي الْمَلِكُ حَمْدُهُ

ا

١ وَخَالِدِيهِ دِيرُهُ لِي وَثَابِي أُنَاسِي وَكَرَّكُلُهُ أُنَاسِي
٢ وَأَكْلُهُ فَرِيحِي وَرَضَا عَمَلِي أَمْرِي وَقَفْ مَرَّزَانِي
٣ كَبِي وَتَرِيحِي كَبِي وَبَرِيحِي لَكَ أَوْلَى مِنْجَا لِي سَنَا
٤ دَخِي بَهْلَا دُونِ وَبَيْتُ لَيْكُ كَذِبِي أَلْتَنَدُونِ دِيرِي
٥ أَلْتَنَدُ ذَلِكَ بَهْلَا حَلَامِي لَيْسَ أَنْ أَلْسُونِ عَمَلِي
٦ أَلْسُونُ وَأَكْرَمُ لِي أَنْ أَوَلِي سَيَسَ بَهْلَا دُونِ أَرَقِي
٧ تَلَوْنِي مَحْمَدِي بِجَانِي سَنَا مَرِيحِي وَارْقَمِي
٨ دَخِي أَلْفَ حَلَامِي وَأَنَا حَلَامِي عَمَلِي تَهْزِينِي
٩ وَالِي أَسْنَدِي وَأَبَا عَمَلِي عَمَلِي أَرَحَمِي
١٠ بَا لَقِي حَلَامِي سَنَا لَيْسَ أَلْسُونُ كَلَمِي أَلْسُونُ
١١ حَلَامِي أَلْسُونُ جَلَامِي أَلْسُونُ فَرِيحِي أَلْسُونُ كَلَمِي

أَلْسُونُ

١ أَلْسُونُ بَرِيحِي لَيْكُ أَلْسُونُ لَوْجِي أَلْسُونُ أَمْرِي
٢ بَا لَقِي عَمَلِي أَلْسُونُ كَلَمِي كَلَمِي دِيرِي لَتَنَدُ
٣ ذَلِكَ بَهْلَا حَلَامِي أَلْمَلُ بَا لَقِي كَبِي كَبِي أَمْرِي
٤ أَمْرِي سَهْلَةً أَلْمَلُ بَا لَقِي كَبِي كَبِي أَلْمَلُ لَتَنَدُ
٥ أَلْمَلُ عَمَلِي كَرَّ أَلْمَلُ لَتَنَدُ وَتَرِيحِي سَنَا أَلْمَلُ
٦ أَلْسُونُ حَلَامِي أَلْمَلُ لَتَنَدُ أَلْمَلُ لَتَنَدُ جَلَامِي
٧ دَخِي أَلْمَلُ لَتَنَدُ هَرِيحِي بَهْلَا جَلَامِي وَرَدِي
٨ بَرِيحِي سَنَا فَرِيحِي بَا لَقِي عَمَلِي بَا لَقِي كَلَمِي
٩ أَلْمَلُ لَتَنَدُ أَلْمَلُ لَتَنَدُ وَتَرِيحِي حَلَامِي
١٠ كَلَمِي لَتَنَدُ بَا لَقِي عَمَلِي أَلْمَلُ لَتَنَدُ
١١ وَاللَّيْنِي حَلَامِي لَتَنَدُ بَا لَقِي عَمَلِي وَتَرِيحِي

سَنَا

بَرِيحِي

1 وطي اعدون وحصاركم وكرمكم صاقل افلا
 2 السجل ان ايقاركم حرامكم وكرمكم وكرمكم
 3 اذ نسيت ما كنتم توفونكم وكرمكم وكرمكم
 4 يرفد يدكم وكرمكم وكرمكم وكرمكم
 5 يا حناغري يا برغري نسيتكم وكرمكم
 6 انا دانه ستمتكم انا ت التسلان وكرمكم
 7 بلان ستمتكم يا كاسيكم وكرمكم
 8 اول عيبه انه وكرمكم وكرمكم
 9 وكم انما اول وكرمكم وكرمكم
 10 كسنتكم وكرمكم وكرمكم وكرمكم
 11 وطمسكم وكرمكم وكرمكم وكرمكم

1 او معدون وكرمكم وكرمكم وكرمكم
 2 وكرمكم وكرمكم وكرمكم وكرمكم
 3 لشيخكم وكرمكم وكرمكم وكرمكم
 4 وكرمكم وكرمكم وكرمكم وكرمكم
 5 ستمتكم وكرمكم وكرمكم وكرمكم
 6 ستمتكم وكرمكم وكرمكم وكرمكم
 7 وكرمكم وكرمكم وكرمكم وكرمكم
 8 وكرمكم وكرمكم وكرمكم وكرمكم
 9 وكرمكم وكرمكم وكرمكم وكرمكم
 10 وكرمكم وكرمكم وكرمكم وكرمكم
 11 وكرمكم وكرمكم وكرمكم وكرمكم

انا صاقل افلا
 وكرمكم وكرمكم وكرمكم وكرمكم

وطي

1 كَذِبُ رِبِّهِمْ سَيُجَنَّبُهَا آلُكُمْ وَاللَّهُ يَبَيِّنُ لَكُمْ
 2 وَاللَّهُ نَزَّلَ آيَاتِهِ فِي هَذِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ
 3 نَزَلَ وَمَنْ رِئَايَ لَمْ يَزَلْ يَنْزِلْ وَيَنْزِلُ
 4 وَيَنْزِلُ لَكُمْ فِي هَذِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ
 5 وَرَبُّكُمْ يَنْزِلُ فِي هَذِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ
 6 وَرَبُّكُمْ يَنْزِلُ فِي هَذِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ
 7 وَرَبُّكُمْ يَنْزِلُ فِي هَذِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ
 8 وَرَبُّكُمْ يَنْزِلُ فِي هَذِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ
 9 وَرَبُّكُمْ يَنْزِلُ فِي هَذِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ
 10 وَرَبُّكُمْ يَنْزِلُ فِي هَذِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ
 11 وَرَبُّكُمْ يَنْزِلُ فِي هَذِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

1 مَنْ يَزِيدُكُمْ كَيْدًا وَيَزِيدُكُمْ كَيْدًا وَيَزِيدُكُمْ كَيْدًا
 2 حَقَّقْتُ لِمَنْ يَزِيدُكُمْ كَيْدًا وَيَزِيدُكُمْ كَيْدًا
 3 وَطَائِفَةٌ يَزِيدُكُمْ كَيْدًا وَيَزِيدُكُمْ كَيْدًا
 4 وَطَائِفَةٌ يَزِيدُكُمْ كَيْدًا وَيَزِيدُكُمْ كَيْدًا
 5 وَطَائِفَةٌ يَزِيدُكُمْ كَيْدًا وَيَزِيدُكُمْ كَيْدًا
 6 وَطَائِفَةٌ يَزِيدُكُمْ كَيْدًا وَيَزِيدُكُمْ كَيْدًا
 7 وَطَائِفَةٌ يَزِيدُكُمْ كَيْدًا وَيَزِيدُكُمْ كَيْدًا
 8 وَطَائِفَةٌ يَزِيدُكُمْ كَيْدًا وَيَزِيدُكُمْ كَيْدًا
 9 وَطَائِفَةٌ يَزِيدُكُمْ كَيْدًا وَيَزِيدُكُمْ كَيْدًا
 10 وَطَائِفَةٌ يَزِيدُكُمْ كَيْدًا وَيَزِيدُكُمْ كَيْدًا
 11 وَطَائِفَةٌ يَزِيدُكُمْ كَيْدًا وَيَزِيدُكُمْ كَيْدًا

و طهرت و في كس نزل سنت رسول الله في دينه
 اول دين انزل من دينه بعد نزل دين
 و عيسى سائر سننك ده بويله در محقق
 رسول بنما در دن كه معروف اول نبوت تو ان
 الله اوله مشي اك كبي امام ابراهيم دن
 معروفه كه كه اكرين شهرت و خلق مشي اك
 كي سرش افزا جمع اوله كاي كافره قرا كبي
 و انلر چه زمانه كركدر بوعقودك اكله دري اوله
 سننك كوي انكار و الا سحنه با طهرت سننك
 كركدر و اما ما ردي سننك اركله انلر نين
 بلله رسول الله صلى الله عليه و آله و سلم
 و طهرت

كي

و طهرت و في كس نزل سنت رسول الله في دينه
 اول دين انزل من دينه بعد نزل دين
 و عيسى سائر سننك ده بويله در محقق
 رسول بنما در دن كه معروف اول نبوت تو ان
 الله اوله مشي اك كبي امام ابراهيم دن
 معروفه كه كه اكرين شهرت و خلق مشي اك
 كي سرش افزا جمع اوله كاي كافره قرا كبي
 و انلر چه زمانه كركدر بوعقودك اكله دري اوله
 سننك كوي انكار و الا سحنه با طهرت سننك
 كركدر و اما ما ردي سننك اركله انلر نين
 بلله رسول الله صلى الله عليه و آله و سلم
 و طهرت

و طهرت

[illegible]

قور قور بركسه دسا د اعلك دانسه
 لادن يكد ديمهرون ديمهشرون
 لرك كهزي اشق اهل اعتقاد اعلك
 دن ديمهشرون علك يرك دن ستر ستر
 شخص ستر دن ايمهشرون ديمهشرون
 حيص ما ندره مع نكه ايمهشرون
 ايمهشرون در ديمهشرون اعلك
 اول ديمهشرون بركسه بن ديمهشرون
 اكله ديمهشرون ما فانه فادن ديمهشرون
 ديمهشرون بركسه اعلك اولان ديمهشرون
 ستر اعلك ارك اولان ديمهشرون

[illegible]

سَمِيعُ الْيَسْبَغِ كَافِرٌ أَلَمْ يَدْرِكْ سَبِيلَ مَنْ كَفَرَ بِرَبِّهِ أَمْ لَا يَدْرِكُ
بَدَنُهُ وَهَذَا أَيْدِي بَابِ الْمَلِكِ هَذَا أَيْ سَبْغُ الْمَلِكِ أَيْ كَمَالُهُ
الْمَسْمُومُ وَيَسْبَغُ كَافِرًا أَلَمْ يَسْبَغْهُ عِلْمُهُ الْفِتْنَةُ
الْمُتَدَلِّي أَيْ لِي يَوْمَ كَرِهَ وَنَدَى رِجَالِي لَمْ يَتَفَقَّ
كَمَرُونِ أَيْ مَا عَيْرَكَ كَمَرُونَ بِنَا بَعْضُكُمْ قَتَلَهُ الْوَيْلُ
دَخِيَ مَطْلَقُ كَمَرُونَ وَجَوَاسِرُ قَتَلَهُ وَبَعْضُ
قَتَلَهُ كَمَرُونَ أَيْ رَضَا أَيْ سَبَّ كَمَرُونَ
أَيْ مَا خَلَجُوا وَفَسَقُوا أَوْ تَبَيَّنَ عَدُوٌّ شَدِيدٌ
أَوْ لَسَقُوا دِيْنِي رَضَا أَيْ سَبَّ كَمَرُونَ حَالَهُمْ أَوْ قَوْلُ
الرَّحِيحِ أَكْمَرُ زَيْبِي أَوْ لَنْ عَجِبُكَ حَمْدِي أَوْ تَبَيَّنَ
الْمَسْمُومُ قَمْتُ وَجَسْتُ سَبَّكَ بِوَكَاةٍ لَيْلٍ وَأَنْ دَخَلَ

1 بَلَدٌ حَيَاتٌ أَتَى أَتَى دِينَ أَبَا لَفَا شَمْرَةً
 2 أَتَى أَتَى دِينَ كَأَنَّهُ لَوْ شَرَّ شَرَّ أَتَى
 3 صَدْرُهُ لَشَرُّ لَفَا أَبَا لَفَا شَمْرَةً
 4 حَلَامٌ أَلَدَ وَكَرَنَ بَابَهُ وَبَرِيَّةٌ دَعَا أَتَى
 5 بَرِيَّةٌ دَخَلَ آمِينَ دِينَ أَلَسِيَّةٌ دَخَلَ
 6 أَوَّلُهُ بَرِيَّةٌ فَاتَخَذَ آمِينَ قَرْنَهُ أَتَى
 7 أَتَى كَأَنَّهُ لَوْ شَرَّ وَشَرَّ بَرِيَّةٌ بَم
 8 عِلْمٌ جَبَلَسَنَدُهُ نَدَا لَشَمْرَةً قَالِ دِينَ
 9 يَا خَيْرُ عَالَمِينَ خَيْرٌ لِي لِي أَتَى قَالِ دِينَ
 10 أَوَّلُهُ دِينَ يَأْخُذُ قَالِ بَرِيَّةٌ لَدَا
 11 بَعْدَ دِينَ كَأَنَّهُ لَوْ شَرَّ دِينَ بَرِيَّةٌ بَرِيَّةٌ

1 كَأَنَّهُ لَوْ شَرَّ أَلَدَ دَعَا لِي مَكَانَ لَشَمْرَةً
 2 أَوَّلُهُ لَشَمْرَةً أَلَدَ دَعَا كَأَنَّهُ لَوْ شَرَّ
 3 سَمْعُهُ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَمَانِي يَكُونُ بَدَا عِلْمًا
 4 يَلَامُ دَخَلَ دِينَ بَرِيَّةٌ لَشَمْرَةً
 5 أَتَى دِينَ كَأَنَّهُ لَوْ شَرَّ دِينَ بَرِيَّةٌ
 6 نَزَلَتْ أَلَدَ دَعَا دَنَدَنَ كَأَنَّهُ لَوْ شَرَّ
 7 كَأَنَّهُ دِينَ بَرِيَّةٌ بَرِيَّةٌ دِينَ بَرِيَّةٌ
 8 كَأَنَّهُ دَعَا دَنَدَنَ بَرِيَّةٌ نَصْرًا
 9 أَوَّلُهُ خَيْرٌ لِي دِينَ بَرِيَّةٌ لَشَمْرَةً
 10 كَأَنَّهُ لَوْ شَرَّ يَحْمَدُ دِينَ دِينَ بَرِيَّةٌ
 11 قَالِ بَرِيَّةٌ كَأَنَّهُ دِينَ بَرِيَّةٌ كَأَنَّهُ لَوْ شَرَّ

بَلَدٌ

بر کبریا م پندار بر طوق و دین و پند بر کبریا
 دخی ایلینسه بر چلکه اوغلانلریم ایتدی
 دینسه کافر اولور بگیشی دخی بر کبریا
 گناه ایلینسه بر کیشی اگالیم ایت دینسه
 اول دخی نه اسلانم حتی آتیه ایلیم دینسه
 کافر اولور دینسلر ایلکیشی چکینسلر
 بیز دینسه ایتدیکلر که کالخلیه کدر اولور
 بن دخی بیلر دینسه کافر اولور بیز آتیه
 م پندار اولور دینسلر بر کبریا م پندار
 س بی و خنیز بیلر کی حلال اولور دینسه
 یا ملال قطعیه سلام دن دینسه کافر اولور

کل شریعت کید لم دینسه اولور دخی مختصر کوی
 مینجه تشرین دینسه لاهند دینی شریعت
 نه بیلر دینسه کافر اولور دینسلر ایتا قاف
 فیتسه کید لور دینسه مختصر کوی مینجه کوی
 دینسه کافر اولور بیز اوست کفر سولینسه بیز
 دخی کولینسه کولنده کافر اولور مکر کولینسه
 صر و صریح اولور دینسلر بیز گنجه آل و مکر
 حاضر دن بیلر دینسه کافر اولور دینسلر
 بیز گنجه بیلر دینسه کافر اولور
 دینسلر بیز گنجه آدم پدی بیلر کیمسه بیلر
 شوق اولور دوق دینسه کافر اولور دینسلر

بر کبریا

لم کوی

کل

بجميع اديانده حسام اوله و حلي حكيمة
اولا نك حلال اولما سيني انزل ايمانك
سورون سنانا و بواطة و ديدل قدام حكمة
طعام بيمك كيمي اما سيجي نك حلال اولما
عمدي ايليسد كافران و لمان ديمشك قمران
عظيم عباد و رده و لاغ آل سنده استيها
كوردون ديمشك مثال بن يحي آل كوسيه
يا يحي عندا الكنايب ديمشك كافران و لمان
ديمشك و الله اهل و حسا اليا لسانك
صديق الا خرقه ديمي و ديمشك اولما
الله تعالى نك امر اندك كريب اسلايك و صفاء
فلمش

فلمش غان كريب فلان و فامش كريب و كريب
و ادرم كريب فلان و سيج لا نك ايمك ايانك
و صفح عيني امان علمي كريب و حلي
او كريب و علما بجلستنه حافظه اولان
الاسته صفاي علمده و علمده نكته اولان
فني سنده علم ايدله كريب و كريب
عل اعلم كريب و بجلستنه حافظه اولان
ايله كريب و ازان و دعا استماع ايمش
و قص و دورله و كريبه اولان حلي
حما و ايلريه انكان ايدله كريب
نك اسير شيريني كريب اولان و جل جلاله
كنا بده بده يان كريب سنانا كريب ايمش

۱. فَنُصَالِدُ قَوْمًا غَاظَهُمْ وَأَمْتَ لَهُمْ بَسْ
 ۲. الْأَكْثَرُ قُلُوبًا أَقْلَ الْكَرِيمِ
 ۳. وَاحْتَسَامُ دُونِ صَاكِرٍ يَدِيَّةٍ كَرَّةٍ الْكَلْبِ
 ۴. مِنَ النَّارِ دِيرٍ وَصَبَاحِ لَيْلٍ وَضَنْدَلِ صَاكِرٍ
 ۵. دُجِي كَرْدِ بَدِيَّةٍ كَرَّةٍ بَرِيَّةٍ دِيَّةٍ وَيَا نَسْمُ فَرْغَدِ
 ۶. صَاكِرٍ دُجِي كَرْدِ بَدِيَّةٍ كَرَّةٍ بَرِيَّةٍ دِيَّةٍ
 ۷. فَرْغَدِ صَاكِرٍ دُجِي كَرْدِ بَدِيَّةٍ كَرَّةٍ بَرِيَّةٍ دِيَّةٍ
 ۸. أَقْلَ وَصُغْلُ دُونِ مَسْغَلِ الْإِسْرَافِ
 ۹. أَيْسِدِ دُونِ مَسْنِدِ وَبَيْتِ طَالِي الْإِسْرَافِ
 ۱۰. أُولِ الْوَجِي الْأُولِ دُونِ شَرِيحِ الْأُولِ بَسْتَنْدِ الْإِسْرَافِ
 ۱۱. بَيْدِ طَالِي وَهَرِ كَرْدِ بَارَكِ سَوَافِ الْأُولِ

فضائله

۱. فَنُصَالِدُ قَوْمًا غَاظَهُمْ وَأَمْتَ لَهُمْ بَسْ
 ۲. الْأَكْثَرُ قُلُوبًا أَقْلَ الْكَرِيمِ
 ۳. وَاحْتَسَامُ دُونِ صَاكِرٍ يَدِيَّةٍ كَرَّةٍ الْكَلْبِ
 ۴. مِنَ النَّارِ دِيرٍ وَصَبَاحِ لَيْلٍ وَضَنْدَلِ صَاكِرٍ
 ۵. دُجِي كَرْدِ بَدِيَّةٍ كَرَّةٍ بَرِيَّةٍ دِيَّةٍ وَيَا نَسْمُ فَرْغَدِ
 ۶. صَاكِرٍ دُجِي كَرْدِ بَدِيَّةٍ كَرَّةٍ بَرِيَّةٍ دِيَّةٍ
 ۷. فَرْغَدِ صَاكِرٍ دُجِي كَرْدِ بَدِيَّةٍ كَرَّةٍ بَرِيَّةٍ دِيَّةٍ
 ۸. أَقْلَ وَصُغْلُ دُونِ مَسْغَلِ الْإِسْرَافِ
 ۹. أَيْسِدِ دُونِ مَسْنِدِ وَبَيْتِ طَالِي الْإِسْرَافِ
 ۱۰. أُولِ الْوَجِي الْأُولِ دُونِ شَرِيحِ الْأُولِ بَسْتَنْدِ الْإِسْرَافِ
 ۱۱. بَيْدِ طَالِي وَهَرِ كَرْدِ بَارَكِ سَوَافِ الْأُولِ

وَصَحْبُكَ تَرُكُ اِتِّبَلِي اَتَايَا اَكِي رُكْعُ الْاَثَرِ
اَنْ اَكْبَرُ وُصِيَا اَنَا نَزَلْتُ مَلَكِي اَنْجِ
كُتْرَةُ اَعُوذُ بِاللَّيْلِ السَّامِعِ الْعَالِمِ
السَّابِغَانِ لِحُجْرٍ دِيْعِبِ سَعْدٍ حَسْبِي
اَحْيَا اَقْبِيهْ وَسَيُوقِي عَسَلِيَهْ هُصْبَانِ
وَالْكَدَحِ دُنْ مَلِكُ مَدَامَتِ اَيْتُهُ لِي وَارْتِجِ
وَمَا لَشَهْ اَلْاَلِهَ اَلَا اِلَهُهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ
لَهُ اَلْاَمْلَاكُ وَلَهُ اَلْحَيَاتُ يَحْيِي وَهَيِّتْ
هَيِّتْ كُلَّ شَيْءٍ قَدِيرٍ دِيْلِي فِي اَسْوَاسِكَ وَتَمْرُ
مَدَامَتِ اَيْتُهُ لَحْجَهْ عَسَا اَنْجَانِ شَرْعِي اَنْجِي
وَالْبَدَسْتِ فَاَتَنْبِيْهُ اَيُّقُوْدُنْ فَاَلْقُوْدُنْ

مَكْرَهْ

مَسَاكِي وَفَرَانِ اَنْ مَوْحِدُ اَسْلَاكُ فَرْدِي لَيْسَ
وَكُنْ يَتِ تَقْلِيْدُ بَسْلَاكُ فَرْدِي اَلْاَوَاوِي وَرِيَا لَشَرِيْهْ
اَلْاَلِهَ نُوْا اَلْاَلِيْهَ نُنَا اَلْاَلِهَ وَرَسُوْلُكَ صَلَوَاتُ
يَا سَلِيْلِي وَجَلَدُ مَوْسَلِيْجِي اَكَاكُ لِي وَارْتِجِ
وَاَوْسَلَاكُ لِي رِيْبِ وَفَرْدِي سَلَوَاتُ لَشَرِيْهْ
اَكَاكُ دَعَايِ تَضَعُ لِي وَتَذَلُّ لِي اَلْاَلِيْهْ
ذِي رِيْبِ لِي رِيْبِ اَعْتَرَفِ اَلْمَدِيْبِ اَفْلِيْلِي حَقِي
نَعْمُ اَلْاَلِيْهْ دُنْ اَسْتَعَاذْتُ وَعَمُوْا فَاَنْتِ
وَرِيْغَا وَتَوَقُّقِ اَسْتَبَلْتُ اَلْاَلِيْهْ رَمَا لَدُنْ
خَوْفِ اَلْمَدِيْبِ دِيْ اَلْمَا حَسْبِي خَالِعُ لَسِيْلِي
وَفَاتِيْهْ اَسْلَامُ اَوْ رِيْغَا دِيْ اَمِ سَلُوْا اَلْاَلِيْهْ كَرِيْهِيْ

نحي

نحي

آيَاتِ وَاجْبَادِى أَنَا ذِكْرُ آيَةٍ لِرُودِ
 كَلِمَةٍ سَهَابَاتٍ تَلْقَى آيَةَ كَرَامَةٍ لَا
 آيَةَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ سُبْحَانَ
 لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَلَهُ
 أَن يَحْكُمَ عِبْدَهُ وَرَسُولَهُ وَيَكُنْ سُدْرَهُ
 دِي بِي أَيْلَامٍ أَيْلَافٍ كُلُّهُ تَوْحِيدٌ دَائِدٌ مُدَلِّ
 صَاحِبُهُ أَرَبٌ أَرْبَعُ سَعِيدٍ سَوِيٍّ لَكُمْ أَرْجَى
 تَلْقَى آيَةَ كَرَامَةٍ سَهَابَاتٍ أَوْ دَخِيلٍ نَسِيْدَهُ
 وَدَعِيَّتَهُ كَرَامَةٍ أَدَا كَرَامَةٍ أَيْلَامٍ وَبَانٍ قَرَنِي
 وَقَمِ حَقِّ قَلْبِي يَهْلِكُ وَهَسَمَتِ قَلْبِي يَهْلِكُ
 وَدَعِيَّتَهُ قَرَنِي وَطَلْفُ كَسَمَتِ نَزِيرٍ بَوَالٍ أَيْلَامٍ كَدَمِ

آيات

آيَةَ الْكَلَامِ وَدَعِيَّتَهُ شَأْنٌ لِلرَّبِّ وَالْغَايَةِ
 كَبِيرٍ بَرِيٍّ وَطَلْفُ آيَةٍ فِي الْكَلَامِ
 وَدَعِيَّتَهُ سَهَابَاتٍ أَرْبَعُ أَرْبَعُ الْكَلَامِ
 الْكَلَامُ لِلَّهِ عَلَى الْكَلَامِ وَطَلْفُ الْكَلَامِ
 مِنْ كَلَامٍ فِي جِهَتِهِ أَوْ كَلَامٍ فِي جِهَتِهِ
 بِالْحَسَنِ وَالْمَعِيَّةِ وَدَعِيَّتَهُ الْكَلَامُ وَطَلْفُ
 الْكَلَامِ كَلَامٌ مُضْمٌ مَسْدُودٌ وَالْجَنَّةُ جِهَاتُ
 كَانَ أَمْنًا سَهَابَاتٍ أَرْبَعُ أَرْبَعُ الْكَلَامِ
 آيَةَ الْكَلَامِ كَلَامٌ فِي الْكَلَامِ وَطَلْفُ الْكَلَامِ
 الْكَلَامُ دَعِيَّتَهُ الْكَلَامِ وَدَعِيَّتَهُ الْكَلَامِ
 حَمْدُ نَزِيرٍ سَهَابَاتٍ أَرْبَعُ أَرْبَعُ الْكَلَامِ

استقامت الصفة والصفة والصفة
والصفة والصفة والصفة والصفة

أَلَيْسَ مَا ظَهَرَ مِنْ بَنِي دَاوُدَ وَأَوْسٍ وَيَهُدَا بَنِي قَايَ دَاوُدَ وَبَنِي
إِسْحَاقَ وَبَنِي قَايَ دَاوُدَ فَالْمَسْرُورُ لَكَاتِ إِجْعَلْ بَيْنَ
نَجَاحٍ فَالْمَسْرُورُ يَا أَبَا إِجْعَلْكَ وَنَطْرُهُ وَنَدْوَاهُ
إِلَهِكَ لَسْ وَبَنِي قَايَ دَاوُدَ حَمِيْقِي عِبَادَ إِجْعَلْكَ أَيْدِي
أَنْتَ لَنْدَا مَسْكِي إِجْعَلْكَ فَانْتِ فَمِيْرِدَهُ فَالْمَسْرُورُ
لَعَلَّكَ أَيْدِي رَبِّ حَسْبُ إِخْتِيَا إِلَهُكَ وَلِيْ أَوْفِيْدِهِ هَمِيْدِيْ
أَيْدِيْهِ أَفَلَا دَخَلَ الْيَسْبُ الْهَيْبُ قَبُولَ الْإِثْمِ دَرِيْدَةٍ
أَلَا هُكْمُهُ وَلِيْ أَفِيْكُنْ دَخَلَ يَنْزِلُ أَجْمَعِيْنَ كَرَمِهِ
أَفَلَا أَكْبَرِيْ فَمِيْرِدَهُ فَالْمَسْرُورُ لَكَاتِ إِجْعَلْكَ

حَسْبِيَ اَنْخِيَا مَا يَلِكُ الْوَلُفَقِيْلُ اَحْمَدُ مُحَمَّدُ بْنُ بَرْكِيْلَ
اَسْقَا حَاكِي ثِيَابِ عَجُونٍ سَوِيْفٍ سَكَا وَبِرْدِيْهِمْ دَلِيْلُ
اَوَّلُ دَاخِي اَلَسَّهْ الْعَبْدُ بَقِيْلُ اَنْتُمْ دَكِيكُ كَدُوْكَ
مَلِكِي اَوَّلُ دُوْخِيْ نَلِيْكَ كَرْنَهْ صَكَا اَلْهَفُ اَيْنَهْ
وَرَيْنَهْ سُلُوْبٍ سَابِقُ اَوْرَهْ دِيْهْ بِلُ سُلُوْبٍ
اَوْرَهْ سَاكَا مَدُوْرَا يَهْ لَهْ وَلَا تَهْمُ نَارِيْخِيْ طَهْرُ
وَيَهْ سَكَا يَكِيْمِيْ طَهْرُ سَبَابُ اَلَا وَلَا نِيْلُ اَقْبَحِيْ
مَدَامُ نَارِيْخِيْهْ وَفَعْدَهْ اَحْمَدُ سَكَا اَوَّلُ اَبَا يَكِيْلُ
طَهْرُ اَيْنَهْ سَبِيْهْ قَالَهْ سَهْرُ دُوْرَا يَهْ لَهْ مَا يَدِيْ
بَلَكُ حَسَابُ اَيْنَهْ لَهْ بَرْدِيْ قَتِ نَالُ اِعْجَبِيْهِمْ
بَهْرُ كِيْزِيْ دِيْهْ بَعْدُ اَيَّ حَسَابُ اَيْنَهْ قِيْ

١ اسْمُكَ سَابِقًا وَفِيهِ سِرٌّ
 ٢ اِنَّكَ مَكْرُومٌ بِمَنْعَةِ مَلَائِكَةٍ اِيَّاهُ لَمْ يَخْلُ
 ٣ حَتَّىٰ يَصِيحَ اِيَّاهُ لَنْ اَطْرَافُهُ جَعَلَ تَرْتِيبَهُ
 ٤ لَمْ يَسْلُبْ سَابِقَهُ وَزَرَهُ اِنَّكَ مَكْرُومٌ بِمَنْعَةِ
 ٥ كَمْسَعَةٍ يَوْمِيهِ وَبِهِ سِرٌّ فَمِنْ قَوْلِهِ يَا اَنْتُمْ اَكْسَفُ
 ٦ عَيْنِي كَيْسَفُكَ اَوْ اَيْدِي سَفَتِ اَنْتُمْ وَمِثْلُ
 ٧ اَقْلَامِ اَبْنَسْتِ اَلْدَوِّ عَالِي تَنْظِيرَتِهِ رَحَابِ
 ٨ اَيْدِيهِ لَمْ يَصْمُغْ فِي حَقِّهِ دَوْ كَرِيهِ اَسْلَفَ اَيْدِيهِ
 ٩ مَنَاجِمُ وَصَمَّ اَلْمُحْطِمْ فَاِنْ اَسْتَحْيَا لَيْلَهُ يَوْمًا
 ١٠ وَفِي رَيْبِهِ اَمْرٌ دُونَ كَيْدٍ مِنْ صَوْنِهِ كَا فَرَفَتْ
 ١١ وَلِيٍّ اَقْبَرُ لَهَا اَيْدِيٍّ اَوَّلًا بَاقِي قَالَاهُ

١ يَا خَلِيلِي فِي حُسْنِ الدَّيْرِ دَا اَدْنَىٰ مَكْرُومٍ اِيَّاهُ
 ٢ يَلْدَانِ قَبْلَ قَارِعَتِهِ لَمَّا لَمْ يَخْلُفْ اَنْتُمْ اِيَّاهُ
 ٣ كَسَفَتْ لَدَىٰ قَارِعَتِهِ اَكْرَمِيَّتُهُ اَيْتُهُ وَبِهِ
 ٤ لَهْفَتِ قَارِعَتُهُ دَيْلُهُ بِنَا اَيْتُهُ اَصْلُهُ اَلْدَوِّ
 ٥ لَمْ يَخْلُفْ اِيَّاهُ لَمْ يَخْلُفْ اِيَّاهُ لَمْ يَخْلُفْ اِيَّاهُ
 ٦ اَلَا تَعْلَمُ قَالَانِ فُلْدًا مَكْرُومٌ قَبْلَكَ يَكَا سَمِي
 ٧ فَا لَمْ يَكُنْ دَمٌ مَعَهُ يَجُودُ لَدَىٰ رَيْبِهِ كَيْدِي
 ٨ اَوْ لَدَا كَا لَحْدٍ دَيْرِ اَيْتُهُ اَلْمَسْكُونِ اَنْتُمْ
 ٩ مَكْرُومٌ كَسَفَتْ مَلَائِكَةُ اَيْدِيهِ لَمْ يَخْلُفْ اِيَّاهُ
 ١٠ اَيْدِيهِ لَمْ يَخْلُفْ اِيَّاهُ لَمْ يَخْلُفْ اِيَّاهُ لَمْ يَخْلُفْ اِيَّاهُ
 ١١ كَسَفَتْ مَلَامٌ دَخَلَتْ اِيَّاهُ اَصْلُهُ جَعَلَ تَرْتِيبَهُ

اسْمُكَ

كُنْ رَدِّ كَدَّ جَهْلِهِ اَتَعْلِيهِمْ دَنْ
 بِيَتِيْلِكُمْ فِي آدَابِ فِرَ الْمَلِيَّةِ وَكَوْنُ
 هَادِيَةً قَابِلَةً اَلْمَلَكَةَ كَدَّ صَكْرَةِ اَتَعْلِيهِمْ
 صَاحِبُ كَسْبِ رِيَّةٍ كِيَوْمَ كُنْ بِيَتِيْلِكُمْ
 اَتَعْلِيهِمْ اِنْدَ وَكَرَّ كُنْ وَدَحِيَّةٍ دِيْلِكُمْ لِيَسْمُكُم
 وَبِاللَّهِ وَعَلَيْهِ مَلَكَةُ سُرُورِ اَللَّهِ بِيَتِيْلِكُمْ قَبْلِيَّةٍ
 مِيْلَانِ اَتَدُ وَكَرَّ كُنْ اَتَدُ صَكْرَةِ كَدَّ اَتَعْلِيهِمْ
 كِيَوْمَ كَدَّ اَللَّهِ يَالِكُمْ كُنْ دِيْلِكُمْ اَللَّهِ اَجْمَلِي
 اَلْمَلِكِيَّةِ اَلْمَلِكِ وَكَرَّ كُنْ اَتَدُ اَتَعْلِيهِمْ كِيَوْمَ كَدَّ
 اَتَعْلِيهِمْ قَا مِيْنِ اَلْمَلِكِ اَتَعْلِيهِمْ اَتَعْلِيهِمْ
 وَحَصِيَّةٍ وَثَابِتَةٍ قَا مِيْلِكُمْ وَرَوِيَّةٍ طَبَقِ اَتَعْلِيهِمْ

لا

1 اَتَعْلِيهِمْ وَصَوْنِيَّةٍ اَتَعْلِيهِمْ اَتَعْلِيهِمْ
 2 اَتَدُ اَتَعْلِيهِمْ كَدَّ كَدَّ كَدَّ اَتَعْلِيهِمْ
 3 اَتَدُ اَتَعْلِيهِمْ كَدَّ كَدَّ كَدَّ اَتَعْلِيهِمْ
 4 اَتَعْلِيهِمْ كَدَّ كَدَّ كَدَّ اَتَعْلِيهِمْ
 5 اَتَعْلِيهِمْ كَدَّ كَدَّ كَدَّ اَتَعْلِيهِمْ
 6 اَتَعْلِيهِمْ كَدَّ كَدَّ كَدَّ اَتَعْلِيهِمْ
 7 اَتَعْلِيهِمْ كَدَّ كَدَّ كَدَّ اَتَعْلِيهِمْ
 8 اَتَعْلِيهِمْ كَدَّ كَدَّ كَدَّ اَتَعْلِيهِمْ
 9 اَتَعْلِيهِمْ كَدَّ كَدَّ كَدَّ اَتَعْلِيهِمْ
 10 اَتَعْلِيهِمْ كَدَّ كَدَّ كَدَّ اَتَعْلِيهِمْ
 11 اَتَعْلِيهِمْ كَدَّ كَدَّ كَدَّ اَتَعْلِيهِمْ

كَدَّ

الديار آوى ليرجى وقله منك قوما حسن
ودينك عيدا المساكين منطلقه ودينك
عليه الله هذا عهدك واليت اعلم
من لا تعلم منك الاخير وقل احلست
لديك الله ودينك بالقرآن الثاني
في الاخيه كل انبيد بالقرآن الثاني
الدين الله الله الله والحقه بنيت
عليه الصلوة والسلام ونصلنا بعدة ولا
تري منا اجبه ودينك الله حاطا ولا
دينك من غير دينك ايجل معون طيب
دينك والله تعالى دن تدينك استع

او يركه قوما من عتري جعفر بن وديار
لنا ان رجى ايدي الله من قريشك ان يركه
او يركه قوما فاني ارجى من دينك
او يركه قوما فاني ارجى من دينك
جانبك وان يجيد وكرهه الا انما
بعد الدين وانما من قريشك ودينك
بيتي قريشك بالقرآن الله
الا رجى جنيب وصدقه ودينك
منك رجى قريشك ودينك الله
وانا الدينك رجى الله الله
حيث من قريشك الا رجى جنيب ودينك
السماء

1 لَطْفُ اَيْدِيهِ وَلِي اَمْرِهِ اُولَئِكَ اِلٰهَ الْاَبَاقِي فَلَا تَنْ
 2 يَزِيحُ اَلْمَشْرِيقُ لِحُجَّتِكَ اِلَهَ لَمَسْتَنِي فَمَتَرْتُ فِي يَدَيْهِ
 3 كَمَا رَأَيْتُ صَوْنِي نَبِيَّتْ اَيْدِيهِ فِي التَّلَاقِي بَلِي الْقَدَرِ
 4 بِمُجَلِّدِي شُكْرُهُ طَاغُو لِرُحَاهُ اَنْ اُخْلَسَ
 5 بِرُجُلِي اَلْمَسْجِدَ قَالَهُ يَوْمَ اَمَّا اَللَّهُ سُبْحَانَهُ
 6 اَيْتُ اَنْزَلُهُ بِرُحْمَةٍ جَوْجِ حَاظِلِ اَللَّهُ فِي دَيْلِهِ
 7 يَا حَسْبُدُّنِي مِنْ اَمْرِ اَوْجِ دَفَعَهُ بِمِلْهٍ دِيْهِ اَنْدُكْ
 8 شُكْرُهُ وَبِهِ اَذْكُرُ الْعَهْدَ الَّذِي حَجَبْتَ عَلَيْهِ
 9 مِنْ اَلْاَنْبِيَآءِ سَاطِعَةً اَنْ لَا اِلَهَ اِلَّا اَللَّهُ وَنَدُو
 10 لَا شَرِيكَ لَكَ وَ اَنْ مَعَكُمْ سَمْعُ اَللَّهُ وَ اَنْ
 11 اَلْجَنَّةُ حَقٌّ وَ اَلْنَارُ حَقٌّ وَ اَنْ اَلْجَنَّةُ حَقٌّ وَ اَنْ

1 دَلِيلِي اَلْقُرْآنُ عَلٰى اَلْاَبَاقِي فَلَا تَنْ
 2 حُكْمُهُ جَلَالُهُ اَوْفَعُ لِمَنْ قَرَأَ اَنْ عَظِيمُهُ وَ اَنْ
 3 سَمِعُهُ بِمَنْ لَكَ اَوَّلِي وَ اَخِيرِي وَ قَلْبِي
 4 وَ نَبَا اَرْكَهَ وَ يَلِيحُ كَرَمُ سَمْعِهِ اِنْ اُخْلَسَ
 5 اَوْ قَلْبِي وَ اَفَاحِيكَ وَ مَعَهُ نَبِيٌّ اَوْ قَلْبِي
 6 وَ تَكُونُ اَنْ اَوْفَى بِرُحْمَةِ اَخْلَافِي وَ قَلْبِي
 7 وَ اَيْتُ اَلْكُتُبِ سَبِي وَ سَبِي رَأَيْتُ وَ سَبِي
 8 بَعْدَهُ اَلْاَتَامُ اَوْ قَلْبِي دِيْلُكَ اَللَّهُ دِيْلُكَ
 9 بِي اَوْ قَلْبِي وَ غَيْرُهُ اَنْ عَظِيمُهُ اَوْ قَلْبِي
 10 بِمَنْ يَلِيهِ اَلْبَسْلَامُ اَوْ قَلْبِي كَرَمُهُ اَوْ قَلْبِي
 11 حَالِيهِ اَوْ قَلْبِي وَ دَعَا اَتَامُ اَوْ قَلْبِي

١ اِنشَاعُهُ اَنَّهُ لَا رَيْبَ فِى مَا كُنَّا نَسْتَعِذُّ
٢ مِنْ فِى الصُّبْحِ وَالْاَمَاءِ مَحِيَّتْ بِاللَّهِ كَمَا لَا
٣ سُلَامَ ذِيْنَا وَنَحْمَدُكَ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِنَا
٤ وَالنَّاسِ اِنَّمَا نَاكَا بِالْكَهْبَةِ فَلَهُ وَاللَّهِ
٥ مَنِي اَنْحَا نَحْيَا اَنَّهُ لَا اِلَهَ اِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ
٦ الْعَظِيمِ وَانْذَكَ شَكَرًا اَوْجَ كَرِهَ دِيْمًا اَهْلًا
٧ قُلْ لَا اِلَهَ اِلَّا اَللَّهُ وَانْجِ كَرِهَ دِيْمًا اَهْلًا
٨ قُلْ زَلِ اَللَّهُ وَدِي فِي الْاَسْلَامِ وَنَحْمَدُكَ
٩ عَلَيْهِ السَّلَامُ لَطْفًا اَدْعِبْ بِهَاتِلِي لَسْتِي
١٠ يَا جَعِدَ يَا جَعِدَ تَلِي اِيْدَ دِيْمَ هَاتِلِي لَسْتِي
١١ اَنَّهُ رَكَّ نِيْزِي اَوْ قِيْوِي كَتِيْمَ اَنَّهُ هَاتِلِي

اَيُّه

١ اَيُّه سَلَبُ اَلْاَنْدَرُظِيْ وَنَحْمَدُكَ اَيُّه
٢ اَلْاَنْدَرُظِيْ دِيْمَ رَجَبِ اَلْاَمِيْنِ اَلْمُرِيدِ
٣ كَدَمِيْ بِنَا اَلْاَنْدَرُظِيْ
٤ اَوْرَمَ اَيُّه اَيُّه اَيُّه اَيُّه اَيُّه
٥ مِيْنِي وَنَحْمَدُكَ بِاللَّهِ اَوْرَمَ اَيُّه اَيُّه
٦ طَلَسِي وَنَحْمَدُكَ بِاللَّهِ اَوْرَمَ اَيُّه اَيُّه
٧ نَحْمَدُكَ بِاللَّهِ اَوْرَمَ اَيُّه اَيُّه
٨ اَوْرَمَ اَيُّه اَيُّه اَيُّه اَيُّه اَيُّه
٩ اَوْرَمَ اَيُّه اَيُّه اَيُّه اَيُّه اَيُّه
١٠ اَوْرَمَ اَيُّه اَيُّه اَيُّه اَيُّه اَيُّه
١١ اَوْرَمَ اَيُّه اَيُّه اَيُّه اَيُّه اَيُّه
١٢ طَلَسِي اَيُّه اَيُّه اَيُّه اَيُّه اَيُّه

نَحْمَدُكَ

هَآءَانِ اَوْ تَقِيلُ وَحَسَا اِلَا اَنْفَاذِ وَدَحِي
 ١ وَدَحِي اَوْ لَمْ يَكُنْ اَوْ لَمْ يَكُنْ اَوْ لَمْ يَكُنْ
 ٢ وَتَقِيلُ وَتَقِيلُ وَتَقِيلُ وَتَقِيلُ
 ٣ اَعْيَلُ فَاَقِي وَبَلَدُ وَبَلَدُ اَحْتَالُ رَالِلُ
 ٤ وَرَمَيْتُ اَللّٰهُ تَعَالٰى لِيْ تَقِيْلُ اَوْ تَقِيْلُ
 ٥ اَعْيَلُ وَتَقِيلُ وَتَقِيلُ وَتَقِيلُ
 ٦ اَعْيَلُ وَتَقِيلُ وَتَقِيلُ وَتَقِيلُ
 ٧ اَعْيَلُ وَتَقِيلُ وَتَقِيلُ وَتَقِيلُ
 ٨ اَعْيَلُ وَتَقِيلُ وَتَقِيلُ وَتَقِيلُ
 ٩ اَعْيَلُ وَتَقِيلُ وَتَقِيلُ وَتَقِيلُ
 ١٠ اَعْيَلُ وَتَقِيلُ وَتَقِيلُ وَتَقِيلُ
 ١١ اَعْيَلُ وَتَقِيلُ وَتَقِيلُ وَتَقِيلُ

١ وَدَحِي اَوْ لَمْ يَكُنْ اَوْ لَمْ يَكُنْ اَوْ لَمْ يَكُنْ
 ٢ اَعْيَلُ وَتَقِيلُ وَتَقِيلُ وَتَقِيلُ
 ٣ وَتَقِيلُ وَتَقِيلُ وَتَقِيلُ وَتَقِيلُ
 ٤ اَعْيَلُ وَتَقِيلُ وَتَقِيلُ وَتَقِيلُ
 ٥ اَعْيَلُ وَتَقِيلُ وَتَقِيلُ وَتَقِيلُ
 ٦ اَعْيَلُ وَتَقِيلُ وَتَقِيلُ وَتَقِيلُ
 ٧ اَعْيَلُ وَتَقِيلُ وَتَقِيلُ وَتَقِيلُ
 ٨ اَعْيَلُ وَتَقِيلُ وَتَقِيلُ وَتَقِيلُ
 ٩ اَعْيَلُ وَتَقِيلُ وَتَقِيلُ وَتَقِيلُ
 ١٠ اَعْيَلُ وَتَقِيلُ وَتَقِيلُ وَتَقِيلُ
 ١١ اَعْيَلُ وَتَقِيلُ وَتَقِيلُ وَتَقِيلُ

هَآءَانِ

١ اذ يرميكم بالكلية ويا ايها المشركون اذ يرميكم من كل صفة
٢ يا ايها المشركون انتم تعلمون ان الله لا يهدي القوم الظالمين
٣ يا ايها المشركون ان الله لا يهدي القوم الظالمين
٤ يا ايها المشركون ان الله لا يهدي القوم الظالمين
٥ يا ايها المشركون ان الله لا يهدي القوم الظالمين
٦ يا ايها المشركون ان الله لا يهدي القوم الظالمين
٧ يا ايها المشركون ان الله لا يهدي القوم الظالمين
٨ يا ايها المشركون ان الله لا يهدي القوم الظالمين
٩ يا ايها المشركون ان الله لا يهدي القوم الظالمين
١٠ يا ايها المشركون ان الله لا يهدي القوم الظالمين
١١ يا ايها المشركون ان الله لا يهدي القوم الظالمين

١ يا ايها المشركون ان الله لا يهدي القوم الظالمين
٢ يا ايها المشركون ان الله لا يهدي القوم الظالمين
٣ يا ايها المشركون ان الله لا يهدي القوم الظالمين
٤ يا ايها المشركون ان الله لا يهدي القوم الظالمين
٥ يا ايها المشركون ان الله لا يهدي القوم الظالمين
٦ يا ايها المشركون ان الله لا يهدي القوم الظالمين
٧ يا ايها المشركون ان الله لا يهدي القوم الظالمين
٨ يا ايها المشركون ان الله لا يهدي القوم الظالمين
٩ يا ايها المشركون ان الله لا يهدي القوم الظالمين
١٠ يا ايها المشركون ان الله لا يهدي القوم الظالمين
١١ يا ايها المشركون ان الله لا يهدي القوم الظالمين

ويعلمون

[illegible]

كَتَبَ يَوْسُفُ بْنُ اِبْنِ اِسْمَاعِيلَ بْنِ اَبِي غَنْدَلَةَ اَلْاَسَدِيَّ
 اَنْ تَنْتَقِلَ مِنْ اِيْلِهِ مَسِيحُ اَيْتِكَ وَتُجِزَّ اِلَيْهِ
 بِالْمَسْلُومِيْنَ خِلَالَ اَلْمَقَرِّ وَهِيَ بِيْرَمِدِيْن بِيْرَمِ
 اَوْجَ كَرِهَ يَوْسُفُ بْنُ اَبِي سَهْلٍ جَهْلِيْنَ مَعَ اَقْبَلِيْنَ اَنْ
 لَنْدَهْ اِبْرَاهِيْمَ بْنَ اَبِي اَبِيْنَسَ بْنَ اَيْتِكَ صَالَا غَنْدَلَةَ
 اَلْاَسْلَمَقِيَّ مَسِيْحِي اَلْبَنْدَانِ اَبَا اَسْلَمَقِيَّ اَلْاَمِيْنِ
 وَبِعَوْنِكَ يَا رَحْمَتَكَ اَنْ اَبَا اَسْلَمَقِيَّ اَلْبَنْدَانِ
 مَكْرُوْهُ هَلَا يَحِيْصُ اَصْلَاحُ اَلْمَلِكِ سَمُوْعِلَ اَلْمَلِكِ
 اَوْ جَدَّ اَنْ اَرْتَقِيْ يَوْسُفُ بْنُ اَبِي اَسْلَمَقِيَّ اَلْعَدِيْسِ
 مَسِيْحِي اِيْلَهُ اَبَا اَسْتِ اَلْمَلِكِ صَوِيْحِبِيْ بِيْرَمِ
 بِيْلِكَ اَوْ مَعِيْ اَبِيْ سَهْلٍ بِيْرَمِ اَوْ مَعِيْ بِيْرَمِ

بَلَىٰ أَوَّلًا نَدْعُوهُ ۖ وَسَيَرْجِعُهُ وَإِذْ يُنَادِي مُجْرِمًا
 هَٰذَا نِعْمُ الْيَوْمُ الَّذِي كُنْتُمْ تُكَذِّبُونَ ۚ
 وَإِذْ يُلَاقِيهِ أَهْلُ النَّارِ يَوْمَ يُغْلَبُونَ
 يُغْلَبُونَ وَيُقْتَلُونَ ۖ وَفُتِنَتْ قُلُوبُهُمْ
 وَإِذْ يُلَاقِيهِ أَهْلُ النَّارِ يَوْمَ يُغْلَبُونَ
 يُغْلَبُونَ وَيُقْتَلُونَ ۖ وَفُتِنَتْ قُلُوبُهُمْ
 وَإِذْ يُلَاقِيهِ أَهْلُ النَّارِ يَوْمَ يُغْلَبُونَ
 يُغْلَبُونَ وَيُقْتَلُونَ ۖ وَفُتِنَتْ قُلُوبُهُمْ

سَيَرْجِعُهُ وَإِذْ يُنَادِي مُجْرِمًا
 هَٰذَا نِعْمُ الْيَوْمُ الَّذِي كُنْتُمْ تُكَذِّبُونَ ۚ
 وَإِذْ يُلَاقِيهِ أَهْلُ النَّارِ يَوْمَ يُغْلَبُونَ
 يُغْلَبُونَ وَيُقْتَلُونَ ۖ وَفُتِنَتْ قُلُوبُهُمْ
 وَإِذْ يُلَاقِيهِ أَهْلُ النَّارِ يَوْمَ يُغْلَبُونَ
 يُغْلَبُونَ وَيُقْتَلُونَ ۖ وَفُتِنَتْ قُلُوبُهُمْ
 وَإِذْ يُلَاقِيهِ أَهْلُ النَّارِ يَوْمَ يُغْلَبُونَ
 يُغْلَبُونَ وَيُقْتَلُونَ ۖ وَفُتِنَتْ قُلُوبُهُمْ

1 دُرِّهِ مَسْنَعٌ اِيَسَّرَ شُرُوءَ قَتْلِكَ مَسْنَعُهُ وَكَلِمَةُ
2 مَا فَلَهُ اِيَسَّرَ شُرُوءَ قَتْلِكَ فَلَهُ سَبِيلُ
3 نَيْبَتِ اِيَدِيكَ يَدِيكَ يَدِيكَ يَدِيكَ يَدِيكَ
4 اَوْ يَدِيكَ شَرُّ اَيَّامِهِ دِيكَ لَا يَزِيدُكَ
5 قَلِيلَهُ فَصَدَّقْتَ كَلِمَةً دِيكَ يَدِيكَ
6 نَيْبَتِ اِيَدِيكَ يَدِيكَ يَدِيكَ يَدِيكَ
7 نَيْبَتِ اِيَدِيكَ يَدِيكَ يَدِيكَ يَدِيكَ
8 بَعْدَ نَيْبَتِ اِيَدِيكَ يَدِيكَ يَدِيكَ
9 وَفَعَلْنَا نِيْلًا وَاقْبَابِيْنَ طَوْرًا وَوَحْيًا
10 وَكَلِمَةً يَدِيكَ يَدِيكَ يَدِيكَ
11 اَدْرَا اِيَدِيكَ يَدِيكَ يَدِيكَ
12 اَدْلَهُ

1 اَنْ لَسْتُ اَبْدُ يَسْنَعُ قَادِرٌ اَنْ لَمْ اَسْنَعُ
2 يَا صَفِيٍّ دَلَّكَ اَنْ مَضَى اَنْ تَنْ دِيكَ
3 يَسْنَعُ اِيَدِيكَ اَقْلَنَّهُ اَبْلَهُ اَكْبَرُ دِيكَ
4 لَا اَنْ اَسْنَعُ اِيَدِيكَ اَقْلَنَّهُ اَبْلَهُ اَكْبَرُ
5 دِيكَ لَنْ اَبْلَهُ اَقْلَنَّهُ اَبْلَهُ اَكْبَرُ
6 يَدِيكَ قَادِرٌ اَنْ مَضَى اَنْ تَنْ دِيكَ
7 سَعْنَةً هَرَّ اَسْنَعُ بِيْنَ رَاكِبٍ كَلِمَةٍ
8 سَعْنَةً اِيَدِيكَ يَدِيكَ يَدِيكَ
9 عَيْنَاتِ اَوْ قَمِيحِيَّةً قَدَمًا اَوْ نَعْمَةً
10 اَبْلَهُ اَقْلَنَّهُ اَبْلَهُ اَكْبَرُ
11 اَبْلَهُ اَقْلَنَّهُ اَبْلَهُ اَكْبَرُ

وَيَوْمَئِذٍ نَبَأٌ بَازٍ أَخْبَرُهُ بِإِسْمِ كَبِيرٍ لِيُخْلَصَ
عَمَّا يَتْلُو وَكَانَ كَذِبًا عَمَّا يَتْلُو وَضَلُّوا عَنْهُ
فَإِنْ تَدْرِكُ لَدَاؤُهُمْ وَأَنْتَ نَاطِقٌ وَيَسْمَعُ وَصَلُّ
مَجِيحٌ فَضَلُّوا عَنْهُ أَلَا أَمَّا أَلَسْ بَعْدَ هَذَا
فَقَدْ أَوْفَوْا بِالْكَفْرِ فَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ تَحَنُّنٌ كَرِيمٌ
عَاذُوا بِسُنَّتِ لِي ۚ أَفَتُنَاجِي بَيْنَهُمْ
الَّذِينَ قَالُوا هُمْ كُنَّا أَوْلَىٰ مِنْهُمْ لَا عِشَّةَ
بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ وَكَانَ عَصْفُكَ أَوْلَىٰ مِنْ خَلْقِكَ
وَلَوْ أَنَّ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ أَعْمَىٰ أَوْ مَرِيضٍ
بَيْنَهُمْ أَوْ مَرِيضٍ بَيْنَهُمْ كُنَّا لَمَالِي لَفَقْدٍ
هَذَا بَانَ بَسْمَلَهُ هَذَا فَاتَّخَذَ أَوْلِيَاءَهُ أَوْ قَسَمَ

وَالْيَوْمَ قَدْ دَنَا فَاتَّخَذَ لِي أَوْلِيَاءَ كَرِيمًا
قَدْ أَتَىٰ أَجْمَلَ الْعَرَبِيِّ أَوْ لَمْ يَأْتِ بِسُجْدَةٍ لَهُ
بَيْنَ يَدَيْكَ أَنْ يَدْحُجَّ أَتَيْكَ تَرْجِعُ دُونَ
سَبْعَةٍ دُونَ فَالْمُؤَيَّدُ قَدْ كَلَّمَ لَكَ
سَبْعَةً دُونَ فَالْمُؤَيَّدُ قَدْ كَلَّمَ لَكَ
أَلَيْسَ بِجَدِّكَ فَلَمَّا أَكْبَرْتَ دُونَ دُونَ
هَذَا أَوْجَ سَكَنَتْ أَوْلَىٰ عَنْ لَوْ دُونَ لَكَ
سَكَنَتْ قَدْ قَدْ قَدْ قَدْ قَدْ قَدْ قَدْ قَدْ
قَدْ قَدْ قَدْ قَدْ قَدْ قَدْ قَدْ قَدْ قَدْ
أَجْبَدَ أَتَىٰ أَوْلَىٰ دُونَ قَدْ قَدْ قَدْ
قَدْ قَدْ قَدْ قَدْ قَدْ قَدْ قَدْ قَدْ قَدْ

وَيَوْمَئِذٍ

1 ذَٰلِكَ يَٰٓأَيُّهَا بَرَاءُ حَيْثُ لَا صُغُرِي أَوْ لَمْ كُنْ لَمْ
 2 أَسْمَاءُ فَتَنَانِي الْكِنْدَةَ الْوَيْلُ لِي
 3 وَلَمْ عِنْدَهُ جَعَلْتِي أَيْ كَيْفِي أَوْ زِيَر
 4 وَعَلْتِي أَعْلَمِي دَكَلِي كَيْ أَوْ تَوْتِي كَوْنِي
 5 وَعَلْتِي بَاشِي عَابَا قَلْبِي تَنَالِي أَعْلَمِي دَكَلِي
 6 سَعْدِي دَدَ وَتَحِيَّاتِي لَهُ أَيْ كَيْفِي بَرَاءُ لِي
 7 فَلَمَنْ أَلْكَدَ عَصْفَ أَنْ دَنَدَ يَٰ أَلْكَدَ طَوْرِي
 8 مَعْلَمِي دَنَدَ بَاقِ أَوْ كَلْدِي بَرَاءُ لِي قَلْبِي
 9 يَسْمَعَانِي قَلْبِي بَرَاءُ سَسْ جَا سَعْدِي
 10 بَاشِي بَرَاءُ تَحِيَّاتِي بَاشِي بَرَاءُ لِي سَعْدِي
 11 قَلْبِي أَيْ بَاشِي يَٰ سَعْدِي تَحِيَّاتِي بَرَاءُ لِي

1 صَلِّ دِينَ بَرَاءُ أَوْ زِيَر أَوْ تَوْتِي عَابَا لِي سَعْدِي
 2 عَبَاتِي دَنَدَ صَارَ صَلَاتِي دَجَا سَلَامِي أَوْ مَوْصِي
 3 أَقْلَامِي صَلَاتِي سَعْدِي دَكَلِي وَتَوْتِي سَعْدِي سَعْدِي
 4 وَيَسْعَانِي بَرَاءُ لِي سَعْدِي لِي سَعْدِي
 5 وَيَسْعَانِي بَرَاءُ لِي سَعْدِي لِي سَعْدِي
 6 وَيَسْعَانِي بَرَاءُ لِي سَعْدِي لِي سَعْدِي
 7 وَيَسْعَانِي بَرَاءُ لِي سَعْدِي لِي سَعْدِي
 8 وَيَسْعَانِي بَرَاءُ لِي سَعْدِي لِي سَعْدِي
 9 وَيَسْعَانِي بَرَاءُ لِي سَعْدِي لِي سَعْدِي
 10 وَيَسْعَانِي بَرَاءُ لِي سَعْدِي لِي سَعْدِي
 11 وَيَسْعَانِي بَرَاءُ لِي سَعْدِي لِي سَعْدِي

نَدِي

١ وَالِدَهُ اَوْ عِنْدَ اَبٍ اَوْ اُمٍّ اَوْ اَخٍ اَوْ اُخْتٍ اَوْ اَبْنٍ اَوْ اُخْتٍ
 ٢ اَوْ اَمٍّ اَوْ اَدْنَىٰ ذَاتِ اَرْحَامٍ وَلَيْسَ فِيهِ اَنْفَرٌ
 ٣ سَجْدَةٍ اَعْلَىٰ عَدَسٍ سِرِّ اِلَا فَاَوْزٌ مَّا طَلَعَ مِنْ رِجْلَيْهِ
 ٤ عَدَسًا يَجِيءُ اَدْرَاةً طَائِفَةً عِنْدَ سِرِّ رُكُوعِهِ
 ٥ اَنْزَلَهُ وَبَا لَهْ كَرْنٌ فَلَا قَدَمَ اَللَّيْنِ بِيَعْفَا وَ
 ٦ وَ اَللَّيْنِ مَعْفَا كُنِي وَ اَبَا قَوْلٍ لَرِيٍّ اَجْمَلُهُ فَلَقِي
 ٧ عَدَسًا سِرِّ اَوْ كُنْدَةً اَوْ اَدَمَ يَجِيءُ اَحْجَالِي
 ٨ اَوْ اَلَا يَبْدُو سِرِّ تَرَدُّ اَتَاكَ يَوْمَ غُلْفِي تَرَدُّ
 ٩ فَلَا اَوْزٌ مَّا فُجِي اَبْنُ اَرْسُولِ اَلَا اَحْجَسِيْنَهُ
 ١٠ مَّا لَيْسَ اَوْ اَلَا اَبْنِي حَقًّا لَيْسَ نَدَاهُ اَبْنِي وَلَيْسَ
 ١١ اَبْنِي لَرِيٍّ وَ سَبْحًا لَرِيٍّ مَّا رَغِيْلُهُ صَالِحٌ اَلَا

١ فَلَقِي سَجْدَةً دَنَ فَاَلْقَدُ قَلَمٌ دَلِيْلٌ مِّنَ اَللَّيْنِ
 ٢ فَلَقِي سَجْدَةً دَنَ فَاَلْقَدُ قَلَمٌ دَلِيْلٌ مِّنَ اَللَّيْنِ
 ٣ اَوْ كُنْدَةً فَاَلْقَدُ قَلَمٌ دَلِيْلٌ مِّنَ اَللَّيْنِ
 ٤ اَوْ كُنْدَةً فَاَلْقَدُ قَلَمٌ دَلِيْلٌ مِّنَ اَللَّيْنِ
 ٥ اَوْ كُنْدَةً فَاَلْقَدُ قَلَمٌ دَلِيْلٌ مِّنَ اَللَّيْنِ
 ٦ اَوْ كُنْدَةً فَاَلْقَدُ قَلَمٌ دَلِيْلٌ مِّنَ اَللَّيْنِ
 ٧ اَوْ كُنْدَةً فَاَلْقَدُ قَلَمٌ دَلِيْلٌ مِّنَ اَللَّيْنِ
 ٨ اَوْ كُنْدَةً فَاَلْقَدُ قَلَمٌ دَلِيْلٌ مِّنَ اَللَّيْنِ
 ٩ اَوْ كُنْدَةً فَاَلْقَدُ قَلَمٌ دَلِيْلٌ مِّنَ اَللَّيْنِ
 ١٠ اَوْ كُنْدَةً فَاَلْقَدُ قَلَمٌ دَلِيْلٌ مِّنَ اَللَّيْنِ
 ١١ اَوْ كُنْدَةً فَاَلْقَدُ قَلَمٌ دَلِيْلٌ مِّنَ اَللَّيْنِ

۱ اَبَدِيَّيْ مَلَكُ صَبِيْ اَهْ اَعْلَا صَوْلَا اَعْلَا اَكْرَمِيَّ
 ۲ يَا اَعْيَانِ اَيْسَهْ اَنَا جَنَّتْ وَجَعَلْتُمْ اَلَكُلَّ اَنْ يَسْكَنَ
 ۳ ضَرْا وَبِرْمَنْ وَبِرْمَانِيْنِ اَيْتَلَهْ صَرْا بَرْسَرْ اَقِيْر
 ۴ جِيْنَهْ سَا جِيْ وَصَلَا لِيْنِ صَحَقْ اَوِيْجْ لَرَهْ
 ۵ بَلَا لِرْدَنْ فَا سَمِيْ بِيْرِيْدَنْ سَجْدَهْ وَهْ اَلِيْ
 ۶ اَبَا اِيْلَهْ قَلَمْ وَتَرْسَهْ تَلَهْ بِلَرْ طَرْقْ اَمَا
 ۷ اَيْدِ قَلَهْ يَا اَنْ دَنْدِهْ طَرْقْ اِيْلَامْ صَبِيْ
 ۸ اَبَا اَمِيْ نِيْتِ اَلَرْ اَيْسَهْ فَا لَا صَرْا
 ۹ عَا اَرْجِيْ جَا اِيْنِ اَوِيْلَرْ بِيْرْمَنْ وَكُوْرْتَرْ قَلَمْ
 ۱۰ اَبِيْ مَقْ عَدَرْ رَسَرْ اَمَا مَرْا عِيْلَهْ فَا اَلَكْ
 ۱۱ مَلِيْجْ سَمَنْ اَوِيْ مَوْسِيْ عِيْلَهْ وَهْ اَحْلَا

۱ مَحَلَّ بَهْ يَا اَلَكُوْر اَوِيْلَرْ اَنَا اَيْقَلَمِيْ سَجْدِ
 ۲ وَهْ وَبِيْجْدَهْ سَهْ مَحَلَّ بَهْ اَوِيْلَهْ مَكْرُوْرْ دَلَا
 ۳ اِيْلَامْ يَا اَلَكُوْر اَلِيْجْمَدَهْ وَوَرْجِيْ جَلَهْ جَلَّتْ
 ۴ اَكْسَلَهْ اَوِيْلَهْ وَهْ مَرْوَدَنْ اَنَا اَبِيْجِيْ اَمَا
 ۵ مَلَهْ اَوِيْلَهْ مَكْرُوْرْ دَلَا اَبِيْجِيْ اَلَكْ اَبِيْ
 ۶ جَعَلْتُمْ اَوِيْلَهْ وَكُوْرْتَرْ اِيْلَهْ فَا اَلِيْ اَمَا
 ۷ اَنْتُمْ اَلَا تَلَهْ مَسْرَهْ عَدَهْ اَوِيْلَهْ اَوِيْلَهْ
 ۸ اَنْتُمْ اَلَا تَامْ اَوِيْلَهْ مَكْرُوْرْ دَلَا وَكَاهْ مَكْرُوْرْ
 ۹ وَكَاهْ صُلَهْ اَكْلَهْ بِيْ اَبَا اَوِيْلَهْ وَهْ طَرْقْ عَدَرْ
 ۱۰ مَكْرُوْرْ دَلَا غَالَهْ مَفْسِدْ لَرِيْ نَا اَوِيْلَهْ اَبِيْ
 ۱۱ سَمِيْلَهْ اَلَكْ اَوِيْلَهْ اَشِيْدَهْ جَلَّتْ دَلَا اَمَا

۱. وَاُولَئِكَ يَنْفَعُ قَاتَانِ وَاُولَئِكَ يَنْفَعُ قَاتَانِ
 ۲. كَيْفَ يَجْعَلُهُ لِيَا فَاَسْتَثْنَى ثَقِي كَيْفَ يَجْعَلُهُ
 ۳. بَدِ اِيكِي كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ
 ۴. اِيكِي كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ
 ۵. اِيكِي قَاتَانِ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ
 ۶. كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ
 ۷. كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ
 ۸. كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ
 ۹. كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ
 ۱۰. كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ

۱. نَدُو قَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ
 ۲. قَاتَانِ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ
 ۳. كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ
 ۴. كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ
 ۵. كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ
 ۶. كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ
 ۷. كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ
 ۸. كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ
 ۹. كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ
 ۱۰. كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ كَيْفَ

كَلَامُهُ خَارِجٌ أَجْبٍ وَفَيْدَةٍ دَكِي كَبُورُهُ دَهْ كَلَامُهُ
 أَبَدِيَّتُ الْإِلَهِ خَارِجٌ فَلَهُ أَهْجٌ كَبُورُهُ دَكِي وَبَيِّنَةٌ
 أَيْلِيهِ عَمَلُ الْإِيمَانِ دَكُلْ هَاجَانُ أَبَدِيَّتِ كَفَائَاتِ
 أَيْدِي أَهْجٍ كَبُورُهُ مَسْكُوهُ كَسْبِيَّتُهُ كَبُورُهُ عَارِزِي
 رَحْبَةٍ وَفَيْدَةٍ دَكِي كَبُورُهُ كَلَامُهُ عَمَلُ
 أَيْدِي عَارِزِي فَلَهُ كَلَامُهُ عَارِزِي وَهَاجَانُ
 بَيْتُ قِيَامِيْنَ أَهْجُهُ أَهْلُ كَبُورُهُ فَالْجَنَّةُ أَيْدِي
 مَسْكُوهُ عَمَلُ أَيْدِي عَارِزِي فَلَهُ كَبُورُهُ أَهْجُهُ
 نَجَاةُ نَسِكِهِ دَكِي بَيِّنَةٌ لَكِنِ أَيْدِي كَبُورُهُ
 عَمَلُ الْإِيمَانِ دَكِي كَبُورُهُ كَسْبِيَّتُهُ أَيْدِي عَمَلُهُ

عَاوِزُكَ فَصَلِّ إِلَيْهِ نَفَاثَتَكَ مَرْقًا حَيْثُ
أَرَيْتَ كَيْدِي سَامَا لَدَى أُرَيْتَ بَرِيءًا تَحْتَهُ وَفِي
دِرَّةٍ صَاكِرٍ حَيْثُ رَفَا نَفْسُكَ كَسَلِيَّةٍ لَدَى لَكُونِ
عَمْدَةٍ وَارْتِيحَةٍ لَكُنْ أَوْ رَجِ أَوْ لَمْ تَهْمَا بِيَعْلَمُ
هَذَا كَرَامَتِي بِرَبِّي إِعْلَانُ دَلِيلَةٍ صَاكِرَةٍ وَأَنْ كَسَلِيَّةٍ
أَوْ لَكُونِ يَشْهَدُ نَايِجَةً أَكْبَرُ الْكُنُوفِ وَدَى صَاكِرَةٍ
دَلِيلَةٍ كَرَامَتِي وَابْجَلُهُ بِنَجْوَتِ نَا كَوْنِيَّةٍ
عَاوِزُكَ وَارْتِيحَتِي وَارْتِيحَتِي وَارْتِيحَتِي
كُونِ أَوْ لَكُونِ كَسَلِيَّةٍ عَاوِزُكَ إِخْرَافِيَّةٍ
وَلَكُونِ كَرَامَتِي وَارْتِيحَتِي وَارْتِيحَتِي
عَاوِزُكَ وَارْتِيحَتِي وَارْتِيحَتِي وَارْتِيحَتِي

۴۵۰

اَدْنِي حَيْثُ كَسَلِيحُ اَنْ بَسِي كَمَلِي اَلْاَشِي
 اَسْتَحْيِيهِمْ نَدْرُ بَعْدُ فَالْمُكْبَرُ تَارِي
 تَالَهُ اَوْ رَجِي طَوِيهِ اَرِيْلَهُ يَالَهُ فُسَلُ لَانْجَم
 دَكَلَسْ عَمَلِ حَقِّ اَلِلَهْ كَسَابِ اَوَّلِي
 تَامُ نَارِ حَيْثُ بِيْلِكِ وَيَهْزِ اَوَّلِي اَلْوِي
 يَالِ اَلْمُ جَانِبِ اَلْاُخْرِي نَهْمِنْدَهْ اَلْاِي تَام
 اِي هَامُ يَحْمُ جَارِ سَبِيْدَهْ وَفِي عَرَامُ
 اَلِلَهْ اَلْطَرَفِ حَقِّ اَلِلَهْ اَهْتَامُ دَسِيْدَهْ
 حَقِّ اَلْفَقْرِ مَلَا اَلْبُرِي اَلْحَاجِي خَسِيْمُ كَامُ
 اَلْمُ سَبِيْدَهْ يَابِيْرَسَهْ حَقِّ اَلِلَهْ اَوَّلِي
 اَوَّلَامُ دَعَايُ

اَبِيْلَهْ بِي اَخَارِ حَقِّ كَسَلِيْحَهْ بِيْلَتِ اَلِلَهْ
 دَوَلَهْ اَكْرَمِيْلَتِيْ هَمُ اَلْاَكْبَرَهْ دَن مَلَا كَرَمِ
 قَان كَسَلِيْحَهْ اَنْ اَوَّلِيْ جَمُ اَلْاَلَانِ اَوَّلِي
 دِيْهْ صَاكْرَهْ اَلِلَهْ اَكْرَمِيْلَتِيْ دَوَلَهْ
 بَر مَانِي دَالَمُ اَلْمُ اَكْرَمِيْلَتِيْ اَلِلَهْ
 اَلِلَهْ بَتَلَمُ اَلِلَهْ اَلِلَهْ
 اَوَّلِيْ اَكْرَمِيْلَتِيْ بَر مَانِي اَلِلَهْ
 نَفَاسِ اَوَّلِيْ لَانِ اَلْحَقِ كَمَلِ يَادَهْ حَقِّ اَلِلَهْ
 اَوَّلِيْ حَيْثُ اَلِلَهْ اَكْرَمِيْلَتِيْ دَوَلَهْ
 اَوَّلِيْ بَر مَانِي اَلِلَهْ اَكْرَمِيْلَتِيْ دَوَلَهْ
 اَلِلَهْ اَكْرَمِيْلَتِيْ اَلِلَهْ اَكْرَمِيْلَتِيْ

صلى الله عليه وسلم

الحمد لله الذي جعل في القرآن
آيات كثيرة من أجل أن يعرف
العباد ما كان عليه الله في
خلقهم وما كان عملهم الذي
كانوا يعملون
والله اعلم
بما كانوا يعملون
والله اعلم
بما كانوا يعملون
والله اعلم
بما كانوا يعملون

والله اعلم
بما كانوا يعملون